ខុទ្ទកនិកាយគាថាធម្មបទ

វគ្គទី ៨

ប្រែ និងរៀបរៀងដោយ ភិក្ខុសុវណ្ណថេរោ **លឹម ធន់**

ខេត្តបាត់ដំបង ព.ស ២៥៥២

សារបណ្ណ

ព្រះសុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយគាថាធម្មបទ

គាថាធម្មបទ ពាលវគ្គ វគ្គទី ៥ មាន ១៥ រឿង

ល.រ	ឈ្មោះរឿង	ទំព័រទី
០១	អារម្ភកថា	១
០២	ព្រះពុទ្ធសាសនាមានអង្គ ៩	៣
០៣	សារបណ្ណ	៥
០៤	គាថាធម្មបទ ពាលវគ្គ វគ្គទី ៥	៧
០៥	រឿងបុរសម្នាក់	១៣
០៦	រឿងសទ្ធិវិហារិកព្រះមហាកស្សបត្ថេរ	៤៩
០៧	រឿងអានន្ទសេដ្ឋី	៦២
០៨	រឿងចោរអ្នកទម្លាយបន្ទិចទ្រព្យ	៧០
០៩	រឿងព្រះឧទាយិត្ថេរ	៧៤
១០	រឿងភិក្ខុអ្នកក្រុងបាវា	៧៧
១១	រឿងសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ	៨០

១២ រឿងបុរសអ្នកក្ជួរស្រែ ៨៧
១៣ រឿងនាយសុមនមាលាការ ៩៤
១៤ រឿងព្រះឧប្បលវណ្ណាថេរី ១០៨
១៥ រឿងជម្ពុកាជីវក ១១៦
១៦ រឿងអហិប្រេត ១៤១
១៧ រឿងសេដ្ឋីកូដប្រេត ១៥១
១៨ រឿងព្រះសុធម្មត្ថេរ ១៦២
១៩ រឿងព្រះវនវាសីតិស្សៈ ១៨២

****

គាថាធម្មបទ ពាលវគ្គ

វគ្គទី ៥

១ ទីឃា ជាគរតោ រត្តិ ទីឃំ សន្តស្ស យោជនំ
ទីឃោ ពាលាន សំសារោ សទ្ធម្មំ អវិជានតំ ៕

រាត្រីវែង ចំពោះតែអ្នកភ្ញាក់រឭក (អ្នកដេកមិនលក់) យោជន៍វែង ចំពោះតែអ្នកនឿយហត់ សង្សារវដ្តវែង ចំពោះតែបុគ្គលពាលមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម ៕

២ ចរញ្ចេ នាធិគច្ឆេយ្យ សេយ្យំ សទិសមត្តនោ
ឯកចរិយំ ទឡ្ហំ កយិរា នត្ថិ ពាលេ សហាយតា៕

បុគ្គលកាលស្វះស្វែងរកកល្យាណមិត្ត បើមិនបានមិត្តដ៏ប្រសើរជាងខ្លួន ឬមិត្តដែលស្មើនឹងខ្លួនទេ គប្បីប្រព្រឹត្តទៅតែឯងឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួនវិញ ព្រោះថា សហាយតាគុណរមែងមិនមានក្នុងបុគ្គលពាលឡើយ ៕

៣ បុត្តាមត្ថិ ធនមត្ថិ ឥតិ ពាលោ វិហញ្ញតិ
អត្តា ហិ អត្តនោ នត្ថិ កុតោ បុត្តា កុតោ ធនំ ៕

បុគ្គលពាល តែងព្រួយលំបាក (កន្ទក់កន្ទេញ) ដោយ

សេចក្ដីសម្គាល់ថា កូនទាំងឡាយរបស់អញមាន ទ្រព្យរបស់អញមាន តាមពិតទៅ សូម្បីតែខ្លួនឯងក៏មិនអាចនឹងការពារទុក្ខឲ្យខ្លួនឯងបានផង ចំណង់បើកូនទាំងឡាយ នឹងរាប់ថាមានអំពីណាបាន ទ្រព្យនឹងរាប់ថាមានអំពីណាបាន ។

៤ យោ ពាលោ មញ្ញតី ពាល្យំ បណ្ឌិតោ វាបិ តេន សោ
ពាលោ ច បណ្ឌិតមានី ស វេ ពាលោតិ វុច្ចតិ ។

បុគ្គលណាជាមនុស្សពាល ហើយដឹងនូវភាពនៃខ្លួនថាជាពាល បុគ្គលនោះនឹងទៅជាបណ្ឌិតបានខ្លះ ដោយហេតុដែលដឹងខ្លួនថា ជាពាលនោះ ចំណែកបុគ្គលណា ជាមនុស្សពាល មានសេចក្ដីសម្គាល់ថាខ្លួនជាបណ្ឌិត បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាមនុស្សពាលដោយពិត ។

៥ យាវជីវម្បិ ចេ ពាលោ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ
ន សោ ធម្មំ វិជានាតិ ទព្វី សូបរសំ យថា ។

មនុស្សពាល បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីអស់មួយជីវិត ក៏ឥតបានដឹងរសធម៌អ្វីឲ្យច្បាស់លាស់ឡើយ ដូចវែក ដែលមិនដឹងរសសម្ល ។

៦ មុហុត្តម្បិ ចេ វិញ្ញូ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ

ខិប្បំ ធម្មំ វិជានាតិ ជិវ្ហា សូបរសំ យថា ។

វិញ្ញូជន បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីតែមួយរំពេច រមែងយល់សេធម៌ ដោយឆាប់រហ័ស ដូចអណ្តាតដឹងនូវរសសម្ល ។

៧ ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធា អមិត្តេនេវ អត្តនា
ករោន្តា បាបកំ កម្មំ យំ ហោតិ កដុកប្ផលំ ។

ពួកជនពាលមិនមានប្រាជ្ញា មានខ្លួនដូចជាសត្រូវ តែងធ្វើកម្មដ៏លាមក ដែលជាអំពើមានផលដ៏ក្តៅក្រហាយ ។

៨ ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា អនុតប្បតិ
យស្ស អស្សុមុខោ រោទំ វិបាកំ បដិសេវតិ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ រមែងក្តៅក្រហាយ ឬមានមុខជោគដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ ទទួលផលនៃកម្មណា កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះ ឈ្មោះថា ជាកម្មមិនល្អឡើយ ។

៩ តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា នានុតប្បតិ
យស្ស បតីតោ សុមនោ វិបាកំ បដិសេវតិ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ រមែងមិនក្តៅក្រហាយ ឬដល់

នូវសេចក្តីពេញចិត្ត មានចិត្តត្រេកអរ ទទួលផលនៃកម្ម
ណា កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះឯង ឈ្មោះថា ជាកម្មល្អ ។

១០ មធុវា មញ្ញតី ពាលោ   យាវ បាបំ ន បច្ចតិ
យទា ច បច្ចតី បាបំ   អថ (ពាលោ) ទុក្ខំ និគច្ឆតិ ។

បាបមិនទាន់ឲ្យផលដរាបណា បុគ្គលពាល តែងសម្គាល់
នូវបាបនោះថា ដូចទឹកឃ្មុំ លុះតែកាលណាបាបឲ្យផល
បុគ្គលពាលទើបប្រទះនូវសេចក្តីទុក្ខក្នុងកាលណោះ ។

១១ មាសេ មាសេ កុសគ្គេន   ពាលោ កុញ្ជេថ ភោជនំ
ន សោ សង្ខាតធម្មានំ   កលំ អគ្ឃតិ សោឡសឹ ។

បុគ្គលពាលទុកជាបរិភោគភោជនដោយចុងស្បូវរាល់ៗខែ
បុគ្គលពាលនោះក៏មិនដល់មួយចំណិតនៃចំណែកទី ១៦ ៗ
លើក របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមានធម៌បានដឹង ឬ
បានពិចារណាហើយឡើយ ។

១២ ន ហិ បាបំ កតំ កម្មំ   សជ្ជុខីរំវ មុច្ចតិ
ឌហន្តំ ពាលមន្វេតិ   ភស្មាច្ឆន្នោវ បាវកោ ។

កម្មលាមកដែលបុគ្គលពាលធ្វើហើយ មិនទាន់ឲ្យផលនោះ

ក៏មាន ដូចទឹកដោះស្រស់ ដែលមិនទាន់ប្រែក្លាយ (ក្នុងមួយរំពេច) ដូច្នោះ បាបកម្មនោះតាមដុតបុគ្គលពាល ដូចរងើកភ្លើងដែលបិទបាំងទុក ដោយផេះដូច្នោះ ។

១៣ យាវទេវ អនត្ថាយ ញត្តំ ពាលស្ស ជាយតិ
ហន្តិ ពាលស្ស សុក្កំសំ មុទ្ធំ អស្ស វិបាតយំ ។

ការចេះដឹង កើតឡើងដល់បុគ្គលពាល គ្រាន់តែដើម្បីសេចក្តីវិនាសប៉ុណ្ណោះ រមែងញ៉ាំងបញ្ញាឲ្យធ្លាក់ចុះ បំផ្លិចបំផ្លាញចំណែកធម៌ស គឺកុសលរបស់បុគ្គលពាលនោះ ។

១៤ អសន្តំ ភាវមិច្ឆេយ្យ បុរេក្ខារញ្ច ភិក្ខុសុ
អាវាសេសុ ច ឥស្សរិយំ បូជា បរកុលេសុ ច។
មមេវ កត មញ្ញន្តុ គិហិបព្វជិតា ឧភោ
មមេវ អតិវសា អស្សុ កិច្ចាកិច្ចេសុ កិស្មិញ្ចិ
ឥតិ ពាលស្ស សង្កប្បោ ឥស្សា មានោ ច វឌ្ឍតិ ។

ភិក្ខុពាល រមែងប្រាថ្នានូវសេចក្តីសរសើរ ដែលមិនមាន (ក្នុងខ្លួន) ផង នូវការធ្វើក្នុងខាងមុខ គឺជាប្រមុខ ក្នុងពួកភិក្ខុផង នូវភាពជាឥស្សរៈ ក្នុងអាវាសទាំងឡាយផង នូវការបូជាទាំងឡាយ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ដទៃ ផង ។

ភិក្ខុពាល តែងមានសេចក្ដីប្រាថ្នាត្រិះរិះថា គ្រហស្ថ និង បព្វជិតទាំង ២ ពួក ចូរសម្គាល់នូវកិច្ចដែលមនុស្សដទៃ ធ្វើហើយថាជារបស់អញវិញ អំណាចដ៏ក្រៃលែងរបស់ អញ ចូរមានក្នុងកិច្ច តូច ធំ ណាៗ មួយ (កាលបើ យ៉ាងនេះ) ឫស្យា និងមានះ រមែងចម្រើន ។

១៥ អញ្ញា ហិ លាភូបនិសា អញ្ញា និព្វានគាមិនី
ឯវមេតំ អភិញ្ញាយ ភិក្ខុ ពុទ្ធស្ស សាវកោ
សក្ការំ នាភិនន្ទេយ្យ វិវេកមនុព្រូហយេ ។

បដិបទា អាស្រ័យនូវលាភផ្សេង បដិបទា ជាដំណើរទៅ កាន់ព្រះនិព្វានផ្សេង ភិក្ខុជាសាវករបស់ព្រះពុទ្ធ ដឹង ច្បាស់នូវហេតុនុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ មិនគួរត្រេកអរចំពោះ សក្ការៈឡើយ ។៚

(ពាលវគ្គ វគ្គទី ៥ ចប់)

៥ ពាលវគ្គវណ្ណនា

១ រឿងបុរសំណាក់

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធនូវព្រះបាទបសេនទិកោសល និងបុរសំណាក់ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **ទីឃា ជាគរតោ រត្តិ** មានបទដូច្នេះជាដើម ។

ព្រះរាជាប្រទក្សិណព្រះនគរ

បានឮថា នៅក្នុងថ្ងៃមហោស្រពមួយ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមបសេនទិកោសល ស្តេចឡើងកាន់ដំរីសេសុទ្ធមួយឈ្មោះ បុណ្ឌរីកៈ ដែលប្រដាប់តុបតែងហើយ ទ្រង់ប្រទក្សិណព្រះនគរដោយអានុភាពនៃព្រះរាជាដ៏ធំ ។

កាលអាជ្ញា ជាគ្រឿងប្រដេញឲ្យបុគ្គលចៀសចេញ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មហាជនត្រូវរាជបុរសប្រហារដោយវត្ថុទាំងឡាយ មានដុំដី និងដំបងជាដើម រត់ទៅបណ្តើរ ងាកក.ក្រឡេកមើលព្រះរាជាបណ្តើរ ។

បានព្ទថា ការងាកក.ក្រឡេកមើលរបស់មហាជននោះ ជាផល នៃទានដែលព្រះរាជាទាំងឡាយទ្រង់ថ្វាយហើយដោយល្អ ។

អំណាចនៃសេចក្ដីស្រឡាញ់

នៅពេលនោះ កិរិយារបស់ទុគ្គតបុរសសំណាក់ឈរនៅនាផ្ទៃប្រាសាទ ៧ ជាន់ គ្រាន់តែបើកបង្អួចមើលព្រះរាជាហើយ ក៏បិទទៅវិញ ។ ការគេចចេញរបស់ស្ដ្រីនោះ បានប្រាកដដល់ព្រះរាជា ដូចព្រះច័ន្ទពេញវង់ចូលទៅកាន់ចន្លោះនៃស្រទាប់ពពក ។

ព្រះរាជាក៏ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យប្រតិព័ទ្ធចំពោះស្ដ្រីនោះ ព្រះរាជាមានអាការហាក់ដូចជាចង់ធ្លាក់ចុះអំពីកដំរី ទ្រង់ធ្វើប្រទក្សិណព្រះនគរយ៉ាងប្រញាប់ហើយ ស្ដេចចូលទៅកាន់បុរី ត្រាស់សួរអាមាត្យដែលស្និទ្ធស្នាលនឹងព្រះអង្គថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ប្រាសាទដែលយើងសម្លឹងមើលក្នុងទីឯណោះ តើអ្នកឯងបានឃើញដែរឬទេ ?

អាមាត្យ. ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ ។

ព្រះរាជា. តើអ្នកឯងបានឃើញស្ដ្រីម្នាក់លើប្រាសាទនោះទេ ?

អាមាត្យ. ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញដែរ ។

ព្រះរាជា. អ្នកឯងចូរទៅស៊ើបឲ្យបានដឹងច្បាស់ថា ស្ដ្រីនោះ

មានស្វាមីហើយឬក៏មិនទាន់មានទេ ។

អាមាត្យនោះទៅហើយ បានដឹងច្បាស់ថាស្ត្រីនោះមានស្វាមីហើយ ក៏ត្រឡប់មកក្រាបទូលព្រះរាជាថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ស្ត្រីនោះមានស្វាមីហើយ ។

គ្រានោះ ព្រះរាជាត្រាស់ថា បើដូច្នោះ អ្នកឯងចូរទៅហៅស្វាមីរបស់ស្ត្រីនោះមក អាមាត្យនោះក៏ទៅកាន់សំណាក់បុរសនោះ ហើយនិយាយថា នែ អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រះរាជាត្រាស់ឲ្យហៅអ្នកឯង ។

ទុគ្គតបុរសគិតថា ភ័យកើតឡើងដល់យើងព្រោះអាស្រ័យកិរិយារបស់យើង កាលមិនអាចទទឹងទាស់នឹងព្រះរាជអាជ្ញា ក៏ទៅថ្វាយបង្គំព្រះរាជា ហើយឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ ។ គ្រានោះ ព្រះរាជាត្រាស់ទៅកាន់បុរសនោះថា អ្នកឯងចូរនៅបម្រើយើង ។

ទុគ្គតបុរស. បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កុំឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើការងាររបស់ខ្លួនហើយថ្វាយសួយដល់ព្រះអង្គ ការចិញ្ចឹមជីវិតនុ៎ះឯងសូមមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ។

ព្រះរាជាត្រាស់ថា យើងមិនត្រូវការសួយរបស់អ្នកឯងទេ ចាប់តាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ អ្នកឯងចូរនៅបម្រើយើង ហើយបញ្ជារាជ

បុរសឲ្យព្រះរាជទានខែល និងអាវុធដល់បុរសនោះ ។

បានឮថា ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះតម្រិះយ៉ាងនេះថា យើងនឹងលើកនូវទោសអ្វីមួយរបស់គេឡើងហើយសម្លាប់ចោល យកប្រពន្ធ ។

គ្រានោះ ទុគ្គតបុរសភ័យខ្លាចស្លាប់ ក៏បម្រើព្រះរាជាដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។

ព្រះរាជាមិនទ្រង់ឃើញឱកាស (ទោស) របស់ទុគ្គតបុរសកាលសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាមចម្រើនឡើងហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា យើងនឹងលើកទោសអ្វីមួយរបស់បុរសនោះឡើង ដាក់រាជអាជ្ញា ទើបបញ្ជាឲ្យហៅបុរសនោះមកហើយ ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកឯងចូរទៅកាន់ទីឯណោះនៃស្ទឹងចម្ងាយប្រមាណ ១ យោជន៍ នាំយកផ្កាកុមុទ ផ្កាឧប្បល និងដីពណ៌អរុណមក (ឲ្យទាន់) ពេលយើងស្រង់ទឹកក្នុងវេលាល្ងាច, ប្រសិនបើអ្នកឯងមកមិនទាន់ក្នុងពេលនោះទេ យើងនឹងដាក់រាជអាជ្ញាដល់ឯង ។

ការលំបាកក្នុងរាជដំណាក់

បានឮថា សេវកៈ (អ្នកចូលគាល់) លំបាកជាងទាសៈរបស់ព្រះរាជាទាំង ៤ ទៅទៀត ។ ពិតណាស់ ទាសៈទាំងឡាយ មានទាសៈ

ដែលគេលោះមកដោយទ្រព្យជាដើម រមែងបានដើម្បីនឹងពោលថា ខ្ញុំឈឺក្បាល, ខ្ញុំឈឺខ្នង ហើយសម្រាក ។

ពាក្យដែលទាសៈទាំងឡាយពោលហើយ បានសម្រាកនោះ រមែងមិនមានដល់សេវកៈ, ការងារណាដែលព្រះរាជាទ្រង់បញ្ជាហើយ សេវកៈត្រូវតែធ្វើដាច់ខាត ប្រកែកមិនបាន ព្រោះហេតុនោះ បុរសនោះក៏គិតថា យើងត្រូវទៅយ៉ាងដាច់ខាត ប្រកែកមិនបាន ។ ដែលឈ្មោះថា ដីពណ៌អរុណ និងផ្កាកុមុទ ព្រមទាំងផ្កាឧប្បល រមែងមានក្នុងពិភពនាគ, យើងនឹងបានអំពីទីណា ? ខ្លាចស្លាប់ ទៅផ្ទះហើយសួរភរិយាថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន កត្តសម្រាប់ខ្ញុំសម្រេចហើយឬនៅ ? ភរិយាឆ្លើយថា បពិត្រអ្នកជាម្ចាស់ នៅលើចង្ក្រាននៅឡើយ ។ ទុគ្គតបុរសមិនអាចរង់ចាំដរាបដល់ភរិយាដាក់កត្តចុះបាន ក៏ប្រាប់ឲ្យភរិយាយកវែកដួសទឹកបាយ (លាយ) នឹងបាយដែលមិនទាន់ឆ្អិននោះឯង ដាក់កញ្ច្រែងកាន់យកទៅ ធ្វើដំណើរទៅយ៉ាងលឿនបានចម្ងាយផ្លូវមួយយោជន៍ ។

កាលទុគ្គតបុរសកំពុងធ្វើដំណើរទៅនោះឯង កត្តក៏បានឆ្អិនហើយដែរ ។ គាត់ក៏រំលែកកត្តទុកបន្តិច ធ្វើមិនឲ្យជារបស់សំណល់

ហើយបរិភោគ ជួបអ្នកដំណើរម្នាក់ក៏ពោលថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន កត្តុបន្ទិចនេះ ខ្ញុំរំលែកចេញ ធ្វើមិនឲ្យជារបស់សំណល់ លោកចូរកាន់យកបរិភោគចុះ ។ អ្នកដំណើរនោះក៏ទទួលយកទៅបរិភោគ ។

ទុគ្គតបុរសបរិភោគហើយ ក៏បាចបាយទៅក្នុងទឹកមួយក្តាប់ ខ្ពុរមាត់ហើយ ប្រកាសឡើង ៣ ដង ដោយសំឡេងដ៏លាន់ឮថា សូមពួកនាគ គ្រុឌ និងទេវតាដែលអាស្រ័យនៅក្នុងទីនេះ ស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ព្រះរាជាទ្រង់ប្រាប្ធានឹងដាក់អាជ្ញាដល់ខ្ញុំ, ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ខ្ញុំថា អ្នកឯងចូរទៅនាំយកដីពណ៌អរុណ និងផ្កាកុមុទ ព្រមទាំងផ្កាឧប្បលមក ក៏កត្តុដែលខ្ញុំឲ្យដល់មនុស្សអ្នកដំណើរហើយ ជាទានមានអានិសង្សទាំងពាន់ កត្តុដែលខ្ញុំឲ្យដល់ត្រីទាំងឡាយក្នុងទឹក ជាទានមានអានិសង្សទាំងរយ, ខ្ញុំឲ្យចំណែកបុណ្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដល់អ្នកទាំងឡាយ, សូមអ្នកទាំងឡាយនាំដីពណ៌អរុណ និងផ្កាកុមុទ ព្រមទាំងផ្កាឧប្បលមកឲ្យខ្ញុំ ។

ស្តេចនាគ ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងប្រទេសនោះ បានឮសំឡេងនោះហើយ ក៏ទៅកាន់សំណាក់នៃបុរសនោះ ដោយភេទជាមនុស្សចាស់ ហើយសួរថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកឯងពោលនូវពាក្យអ្វី ?

បុរសនោះក៏ពោលដូច្នោះម្ដងទៀត កាលស្ដេចនាគសួរថា អ្នកឲ្យចំណែកបុណ្យនោះដល់យើងឬ ទើបពោលថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំឲ្យ កាលស្ដេចនាគសួរបញ្ជាក់ថែមទៀតថា លោកឲ្យមែនឬ ក៏ពោលបញ្ជាក់ថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំឲ្យពិតមែន ស្ដេចនាគឲ្យនាំចំណែកបុណ្យមកយ៉ាងនោះអស់វារៈ ២ - ៣ ដងហើយ ក៏បានឲ្យដីពណ៌អរុណ និងផ្កាកុមុទ ព្រមទាំងផ្កាឧប្បលដល់បុរសនោះ ។

ចំណែកព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ធម្មតាមនុស្សទាំងឡាយរមែងមានមន្តច្រើន បើបុរសនោះគប្បីបាន (របស់នោះ) ដោយឧបាយយ៉ាងណានីមួយសោត កិច្ចរបស់យើងក៏មិនសម្រេច ព្រះរាជាបញ្ជាឲ្យបិទទ្វារ (ក្រុង) តាំងអំពីថ្ងៃ ហើយបញ្ជាឲ្យនាំយកកូនសោទៅកាន់ដំណាក់របស់ព្រះអង្គ ។

ចំណែកទុគ្គតបុរស មកទាន់ពេលព្រះរាជាទ្រង់ស្រង់ទឹកដែរ ប៉ុន្តែទ្វារបិទ កាលមិនបានទ្វារ ក៏ហៅអ្នកយាមទ្វារមកហើយពោលថា នែ អ្នកដ៏ចម្រើន ចូរបើកទ្វារឲ្យខ្ញុំ ។ អ្នកយាមទ្វារពោលថា យើងមិនអាចបើកបានទេ ព្រោះព្រះរាជាឲ្យនាំកូនសោទៅកាន់សំណាក់ព្រះអង្គតាំងអំពីថ្ងៃម្ល៉េះ ។ សូម្បីទុគ្គតបុរសប្រាប់ថា យើងជារាជទូត,

លោកចូរបើកទ្វារឲ្យខ្ញុំ ក៏មិនបើកឲ្យ ទុគ្គតបុរសកាលអ្នកយាមមិនបើកទ្វារឲ្យ ក៏គិតថា ឥឡូវនេះ យើងនឹងមិនមានជីវិត យើងនឹងធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ក៏បោះដុំដីស្អិតទៅខាងលើនៃធរណីទ្វារ ព្យួរផ្កាទុកខាងលើនៃធរណីទ្វារនោះហើយ ស្រែកដោយសំឡេងយ៉ាងខ្លាំងអស់វារៈ ៣ ដងថា ម្នាលអ្នកនគរដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ សូមអ្នកទាំងឡាយ ចូរដឹងនូវកិច្ចដែលខ្ញុំធ្វើតាមព្រះរាជបញ្ជារបស់ព្រះរាជាហើយចុះ ព្រះរាជាទ្រង់ប្រាថ្នានឹងញ៉ាំងយើងឲ្យវិនាសដោយហេតុមិនសមគួរ ហើយគិតថា យើងនឹងទៅទីណាហ្ន៎ ? បានសំរេចចិត្តថា ធម្មតាភិក្ខុទាំងឡាយ រមែងជាអ្នកមានចិត្តទន់ យើងនឹងទៅកាន់វិហារហើយដេក ។ ធម្មតាសត្វទាំងឡាយ កាលបានទទួលនូវសេចក្តីសុខ មិនដែលនឹកនា មិនដឹងថាភិក្ខុទាំងឡាយមាននៅក្នុងវិហារទេ លុះត្រូវសេចក្តីទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ទើបប្រាថ្នានឹងទៅកាន់វិហារ, ព្រោះហេតុនោះ សូម្បីបុរសនោះក៏គិតថា ទីពឹងយ៉ាងដទៃរបស់យើងមិនមាន ទើបទៅកាន់វិហារ ដេកក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ ។ សេចក្តីក្តៅក្រហល់ក្រហាយព្រោះកាម កើតឡើងហើយដល់ព្រះរាជា ធ្វើឲ្យព្រះរាជាផ្ទំមិនលក់ កាលព្រះរាជាមិនបានទទួលនូវការលក់អស់មួយរាត្រី ក៏ទ្រង់រំពឹងនឹកដល់ស្ត្រីនោះ ។

ព្រះរាជាទ្រង់គិតថា កាលអរុណរះ យើងនឹងបញ្ជាឲ្យគេសម្លាប់បុរសនោះ ហើយឲ្យនាំយកស្ត្រីនោះមក ។

រឿងរបស់សត្វនរកអ្នកពោលអក្សរ

ទុ. ស. ន. សោ.

ក្នុងខណៈនោះឯង បុរស ៤ នាក់ ដែលកើតក្នុងនរកលោហ-គុម្ភី (នរកខ្ទះដែក) ដែលមានជម្រៅ ៦០ យោជន៍ ត្រូវភ្លើងនរកឆេះវិលត្រឡប់ត្រឡិន ននៀលទៅមក ដូចជាអង្ករក្នុងឆ្នាំងដែលភ្លើងឲ្យពុះឡើងហើយ (លិចចុះទៅ) ដល់ផ្ទៃខាងក្រោម ៣ ម៉ឺនឆ្នាំ ហើយ (អណ្តែតឡើងមក) ដល់កណ្តាប់មាត់ ៣ ម៉ឺនឆ្នាំទៀត ។

សត្វនរកទាំងនោះ ងើបក្បាលឡើងក្រឡេកមើលនូវគ្នានឹងគ្នាហើយ ប្រាថ្នានឹងពោលនូវគាថាមួយម្នាក់ (ប៉ុន្តែ) មិនអាចពោលបានពោលបានតែម្នាក់មួយអក្សរ ក៏លិចចុះទៅកាន់ខ្ទះដែកដូចដើមវិញ ។

ព្រះរាជា កាលផ្ទំមិនលក់ ក៏បានឮសំឡេងនោះ នៅក្នុងចន្លោះនៃមជ្ឈិមយាម ទ្រង់ខ្លាច ទ្រង់មានព្រះទ័យតក់ស្លុត ទ្រង់ព្រះតម្រិះថាអន្តរាយនៃជីវិតនឹងមានដល់យើងឬហ្ន៎ ឬថានឹង មានដល់អគ្គមហេសីឬថារាជសម្បត្តិរបស់យើងនឹងវិនាស ?

ព្រះរាជាមិនអាចធ្មេចនូវព្រះនេត្រទាំងពីរបាន រហូតអស់រាត្រីទាំងមូល ។ លុះពេលអរុណរះឡើង ព្រះអង្គក៏បញ្ជាឲ្យហៅបុរោហិតមកហើយត្រាស់ថា ម្នាលអាចារ្យ សំឡេងដែលមានសភាពគួរខ្លាចយ៉ាងខ្លាំង យើងបានឮក្នុងចន្លោះនៃមជ្ឈិមយាម ។ យើងមិនដឹងថាអន្តរាយនឹងមានដល់រាជសម្បត្តិ ឬដល់អគ្គមហេសី ដល់យើង ឬក៏ដល់អ្នកណាមួយ ? ព្រោះហេតុនោះ ទើបយើងឲ្យអញ្ជើញលោកមក ។

ព្រាហ្មណ៍ល្ងង់ឲ្យព្រះរាជាបូជាយញ្ញ

បុរោហិត. បពិត្រមហារាជ សំឡេងដែលព្រះអង្គទ្រង់បានព្រះសណ្តាប់ហើយនោះ តើដូចម្តេច ?

ព្រះរាជា. ម្នាលអាចារ្យ យើងបានឮសំឡេងទាំងនេះថា ទុ. ស. ន. សោ. លោកចូរពិចារណាមើលនូវផលដែលនឹងសម្រេចមកអំពីសំឡេងទាំងនេះមើល ។

ដំណឹងដែលជាគ្រឿងពោលតបអ្វីមួយ រមែងមិនប្រាកដដល់ព្រាហ្មណ៍ ហាក់ដូចជាអ្នកចូលទៅកាន់ទីងងឹតដ៏ធំ ។ បុរោហិតនោះគិតថា ក៏កាលយើងក្រាបទូលព្រះរាជាថា ខ្ញុំព្រះអង្គមិនជ្រាបលាភសក្ការៈរបស់យើងនឹងសាបសូន្យ ទើបក្រាបទូលថា បពិត្រមហារាជ

ហេតុនេះធ្ងន់ណាស់ ។

ព្រះរាជា. ម្នាលអាចារ្យ តើមានហេតុអ្វី ?

បុរោហិត. អន្តរាយនៃជីវិត នឹងប្រាកដដល់ព្រះអង្គ ។

ព្រះរាជាទ្រង់តក់ស្លុតជាទ្វេគុណ ត្រាស់ថា ម្នាលអាចារ្យ ហេតុដែលជាគ្រឿងការពារនូវអន្តរាយនោះមានដែរឬទេ ?

បុរោហិត. បពិត្រមហារាជ មាន, សូមព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គដឹងនូវវេទ ៣[១] ។

ព្រះរាជា. អើ អាចារ្យ យើងបាននូវវត្ថុអ្វី ទើបសមគួរ ?

បុរោហិត. បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គទ្រង់បូជាយញ្ញដោយមានសត្វមួយមុខ ១០០ គ្រប់សត្វហើយ នឹងរួចផុតអំពីអន្តរាយជីវិត ។

ព្រះរាជា. ម្នាលអាចារ្យ បាននូវសត្វអ្វីខ្លះ ទើបគួរ ?

បុរោហិតនោះ ក្រាបទូលថា បបិត្រមហារាជ គួរបាននូវបាណជាតមួយប្រភេទៗ ឲ្យបាន ១០០ គឺ ដំរី ១០០ សេះ ១០០ គោ

---

[១] វេទ ៣ គឺ ឥរុវេទ ជាគម្ពីរមានគាថាពោលដល់ឈ្មោះទេវតា និងអង្វរសូមឲ្យជួយកម្ចាត់ភ័យផ្សេងៗ ១ យជុវេទ ជាគម្ពីរពោលដល់ពិធីការក្នុងការបូជាយញ្ញដូចបួងសួងផ្សេងៗ ១ សាមវេទ ជាគម្ពីរពោលដល់ឧបាយឈ្នះសត្រូវ ១ ។

ឧសភៈ ១០០ មេគោដែលរីតយកទឹកដោះ ១០០ ពពែ ១០០ ចៀម ១០០ មាន់ ១០០ ជ្រូក ១០០ ក្មេងប្រុស ១០០ ក្មេងស្រី ១០០, ទើបសមគួរ ។

បុរោហិតបានគិតឃើញថា ប្រសិនបើយើង ឲ្យចាប់យកតែជំពូកម្រឹគប៉ុណ្ណោះ, ជនទាំងឡាយក៏នឹងនិយាយថា បុរោហិតឲ្យចាប់យកតែសត្វដែលជារបស់ស៊ីបានសម្រាប់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបឲ្យចាប់ទាំងជំពូកជីវ សេះ និងមនុស្ស (ផង) ។

ព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ជីវិតរបស់យើងជារបស់សំខាន់ ទើបត្រាស់ថា ម្នាលអាចារ្យ លោកចូរចាប់សត្វគ្រប់ប្រភេទឲ្យប្រញាប់ៗ ។ បុរោហិតបានទទួលព្រះរាជបញ្ជាអំពីព្រះរាជាហើយ ក៏ចាប់យកមនុស្សយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ។

បាលីកោសលសំយុត្ត

ពិតណាស់ ព្រះធម្មសង្គាហកាចារ្យ បានពោលពាក្យនេះទុកក្នុងកោសលសំយុត្តថា ក្នុងសម័យនោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល តាំងផ្ដើមធ្វើនូវមហាយញ្ញ (បូជាធំ) ។ ពួកគោឧសភៈ ៥០០ កូនគោឈ្មោល ៥០០ កូនគោញី ៥០០ ពពែ ៥០០ ចៀម ៥០០ ត្រូវគេ

នាំទៅចងជាប់នឹងសសរយញ្ញដើម្បីបូជា ។ ពួកជនណា ដែលជាខ្ញុំប្រុសក្តី ជាអ្នកបម្រើក្តី ជាអ្នកធ្វើការងារក្តី ជនទាំងនោះ ត្រូវអាជ្ញាគម្រាមហើយ ត្រូវភ័យគម្រាមហើយ ក៏មានមុខទទឹកជោកដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ ធ្វើនូវបរិកម្មទាំងឡាយ (ការខ្សឹកខ្សួល) ។

ព្រះនាងមល្លិកាទ្រង់ដោះទុក្ខរបស់សត្វ

មហាជន ទួញយំរៀបរាប់ដល់ញាតិរបស់ខ្លួន បានធ្វើនូវសំឡេងដ៏លាន់ឮយ៉ាងខ្លាំង សំឡេងនោះ ដូចជាសំឡេងស្រុតផែនដី ។

គ្រានោះ ព្រះនាងមល្លិកាទេវី ទ្រង់បានឮសំឡេងនោះហើយ ស្តេចទៅកាន់រាជដំណាក់ទូលសួរព្រះរាជាថា បពិត្រមហារាជ ព្រោះហេតុដូចម្តេច បានជាឥន្ទ្រីយ៍របស់ព្រះអង្គមិនតាំងនៅជាប្រក្រតី, ព្រះអង្គមើលទៅហាក់ដូចជាមិនស្រួលព្រះកាយ ។

ព្រះរាជា. ម្នាលនាងមល្លិកា នាងមិនបានដឹងថា អាសិរពិសចូលមកជិតព្រះកាណ៌របស់យើងទេឬ ?

មល្លិកា. បពិត្រមហារាជ ហេតុហ្នឹង តើដូចម្តេច ?

ព្រះរាជា. ក្នុងចំណែកនៃរាត្រី យើងបានឮសំឡេងបែបនេះ, ទើបយើងសួរបុរោហិត បុរោហិតក៏ឆ្លើយប្រាប់យើងថា អន្តរាយនៃ

ជីវិតនឹងប្រាកដដល់ព្រះអង្គ, ព្រះអង្គទ្រង់បូជាយញ្ញដោយមានសត្វ ១ ប្រភេទៗ ១០០ គ្រប់ប្រភេទហើយ នឹងរួចផុតអំពីអន្តរាយនៃជីវិតបាន, ម្នាលនាងមល្លិកា យើងបានគិតឃើញថា ជីវិតគឺការរស់នៅរបស់យើងប៉ុណ្ណោះ គឺជាលាភរបស់យើង ទើបយើងបញ្ជាបុរោហិតឲ្យចាប់សត្វទាំងឡាយនេះទុកដើម្បីបូជាយញ្ញ ។

ព្រះនាងមល្លិកាទេវីក្រាបទូលថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គជាមនុស្សអន្ធពាល ទ្រង់ជាអ្នកមានភិក្ខាហារដ៏ច្រើន ព្រះអង្គរមែងសោយនូវភោជនដែលគេចម្អិនដោយអង្ករទាំងនាឡិៗ មានសម្ល និងម្ហូបច្រើនបែបសព្វយ៉ាង ព្រះអង្គគ្រងរាជ្យក្នុងដែនទាំងពីរក៏ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែបញ្ញារបស់ព្រះអង្គនៅទន់ខ្សោយណាស់ ។

ព្រះរាជាទ្រង់សួរព្រះនាងមល្លិកាថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុដូចម្តេច ទើបនាងពោលយ៉ាងនេះ ។

ព្រះនាងមល្លិកាក្រាបទូលព្រះរាជាថា ការបានជីវិតរបស់អ្នកដទៃ ព្រោះការស្លាប់របស់អ្នកដទៃ ព្រះអង្គធ្លាប់ឃើញក្នុងទីណា ? ព្រោះហេតុអ្វី ទើបព្រះអង្គទ្រង់ជឿពាក្យរបស់ព្រាហ្មណ៍អន្ធពាល ហើយទ្រង់ឲ្យនូវទុក្ខទៅលើមហាជនយ៉ាងនេះ? ព្រះសាស្តា ទ្រង់ជាអគ្គបុគ្គល

នៃលោក ព្រមទាំងទេវលោក មានព្រះញាណមិនទើសទាក់ក្នុងកាលទាំងឡាយ មានអតីតកាលជាដើម ទ្រង់គង់នៅក្នុងវិហារដ៏ជិត, ព្រះអង្គទូលសួរព្រះសាស្តាហើយ សូមទ្រង់ធ្វើតាមព្រះឱវាទរបស់អង្គចុះ ។

គ្រានោះឯង ព្រះរាជា ស្តេចយាងទៅកាន់វិហារជាមួយនឹងព្រះនាងមល្លិកា ដោយយានដ៏ស្រោលៗ ទ្រង់ត្រូវមរណភ័យគម្រាមកំហែង ក៏មិនអាចត្រាស់នូវព្រះបន្ទូលអ្វីៗ បាន ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ ទ្រង់គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ទៅកាន់ព្រះរាជាមុនថា បពិត្រមហារាជ មានហេតុអ្វី ទើបមហាបពិត្រយាងមកកាន់សំណាក់តថាគតទាំងថ្ងៃ អ៊ីចឹង ?

ព្រះរាជាក៏ទ្រង់គង់នៅស្ងៀម ។ គ្រានោះ ព្រះនាងមល្លិកាក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានឮថា ព្រះរាជាទ្រង់បានឮសំឡេងដ៏អាក្រក់ក្នុងចន្លោះនៃមជ្ឈិមយាម, កាលបើដូច្នោះ ព្រះរាជាក៏ទ្រង់ប្រាប់ហេតុនោះដល់បុរោហិត, បុរោហិតក៏ក្រាបទូលថា អន្តរាយនៃជីវិតនឹងមានដល់ព្រះអង្គ, កាលបើព្រះអង្គចាប់សត្វមួយប្រភេទៗ ១០០ គ្រប់ប្រភេទ បូជាយញ្ញដោយលោហិតក្នុង

បំពង់ក.នៃសត្វទាំងនោះ ដើម្បីការពារនូវអន្តរាយនោះ, ព្រះអង្គនឹងបាននូវព្រះជន្ម, ព្រះរាជាត្រាស់បញ្ជាឲ្យចាប់សត្វជាច្រើន ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំព្រះអង្គនាំព្រះរាជាមកកាន់សំណាក់ព្រះអង្គ ។

ព្រះសាស្តា. បពិត្រមហារាជ យ៉ាងនោះពិតមែនឬ ?

ព្រះរាជា. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពិតមែន ។

ព្រះសាស្តា. សំឡេងដែលមហារាជទ្រង់បានឮហើយនោះតើដូចម្តេច ?

ព្រះរាជាក្រាបទូលដោយទំនងដែលព្រះអង្គទ្រង់ឮបាន ។

ពន្លឺតែមួយបានប្រាកដដល់ព្រះតថាគត ព្រោះទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវសេចក្តីនោះ ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ទៅកាន់ព្រះរាជាថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំទ្រង់ខ្លាចឡើយ អន្តរាយនៃជីវិតមិនមានដល់ព្រះអង្គទេ, សត្វទាំងឡាយដែលជាអ្នកមានកម្មដ៏លាមក កាលធ្វើទុក្ខរបស់ខ្លួនឲ្យប្រាកដច្បាស់ ទើបពោលយ៉ាងនេះ ។

ព្រះរាជាទូលសួរព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏កម្មអ្វីខ្លះ ? ដែលសត្វទាំងនោះបានធ្វើទុកហើយ ?

ព្រះសាស្តាទ្រង់សម្តែងទោសបរទារិកកម្ម

ព្រះសាស្តា កាលនឹងទ្រង់សម្តែងកម្មរបស់សត្វនរកទាំងនោះ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះ សូមមហារាជទ្រង់ស្តាប់ដោយសេចក្តីគោរពចុះ ហើយទ្រង់នាំអតីតនិទានមកសម្តែងដូចតទៅ៖

ក្នុងអតីតកាល កាលមនុស្សមានអាយុ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមកស្សបៈទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក ស្តេចត្រាច់ទៅកាន់ទីចារិកមួយអន្លើដោយព្រះខីណាស្រព ២ ម៉ឺនអង្គ បានស្តេចទៅកាន់ក្រុងពារាណសី ។

អ្នកក្រុងពារាណសី ២ នាក់ខ្លះ ៣ នាក់ខ្លះ ច្រើននាក់ខ្លះ រួមគ្នាជាពួក ញុំាងអាគន្តុកទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ក្នុងកាលនោះ ក្នុងក្រុងពារាណសីមានសេដ្ឋីបុត្រ ៤ នាក់ មានសម្បត្តិ ៤០ កោដិ ជាសម្លាញ់នឹងគ្នា សេដ្ឋីបុត្រទាំងនោះ ប្រឹក្សាគ្នាថា ក្នុងផ្ទះរបស់ពួកយើងមានទ្រព្យច្រើនណាស់ ពួកយើងនឹងធ្វើនូវអ្វីដោយទ្រព្យនោះ ។

កាលព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចត្រាច់ទៅកាន់ទីចារិក បណ្តាសេដ្ឋីបុត្រទាំងនោះមិនបានពោលថា ពួកយើងនឹងឲ្យនូវទាន នឹងធ្វើនូវការបូជា នឹងរក្សាសីល សេដ្ឋីបុត្រម្នាក់ពោលយ៉ាងនេះមុនថា ពួកយើងផឹកសុរាដ៏ខ្លាំង ទំពាស៊ីសាច់ដ៏ឆ្ងាញ់ ការរស់នៅរបស់យើងបែប

នេះ ជាការរស់នៅប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយផល ជាជីវិតដ៏ប្រសើរ ។

ម្នាក់ទៀតពោលយ៉ាងនេះថា ពួកយើងនឹងបរិភោគភត្តនៃអង្ករស្រូវសាលី មានក្លិនក្រអូបដែលគេទុកដាក់អស់ ៣ ឆ្នាំហើយ ដោយរសដ៏ប្រណីតផ្សេងៗ ត្រាប់ទៅ ។

ម្នាក់ទៀតពោលយ៉ាងនេះថា ពួកយើងនឹងឲ្យគេចម្អិនរបស់ដែលគួរទំពាស៊ីដ៏ត្រកាលមានប្រការផ្សេងៗ បរិភោគ ។

ម្នាក់ទៀតពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលសម្លាញ់ ពួកយើងមិនចាំបាច់ធ្វើនូវកិច្ចអ្វីដទៃទេ ស្ត្រីទាំងឡាយ កាលយើងពោលថា នឹងឲ្យទ្រព្យ, ដែលឈ្មោះថាមិនប្រាថ្នា រមែងមិនមាន, ព្រោះហេតុនោះ ពួកយើងរួបរួមទ្រព្យទុកហើយ នឹងល្បួង (ស្ត្រី) ធ្វើបរទារិកកម្ម (ការប្រព្រឹត្តិខុសចំពោះភរិយារបស់បុរសដទៃ) ។

សេដ្ឋីបុត្រទាំងអស់ ទទួលយល់ព្រមដោយពាក្យថា សាធុ សាធុ ប្រពៃហើយៗ បានតាំងនៅក្នុងពាក្យរបស់សេដ្ឋីបុត្រទី ៤ នោះ ។

ចាប់ផ្តើមអំពីកាលនោះមក សេដ្ឋីបុត្រទាំងនោះបានបញ្ជូនទ្រព្យទៅឲ្យស្ត្រីដែលមានរូបស្អាតៗ ធ្វើនូវបរទារិកកម្មអស់ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ធ្វើកាលកិរិយាហើយ កើតក្នុងអវិចីនរក ។

សេដ្ឋីបុត្រទាំងនោះ ឆេះក្នុងនរកអវិចីអស់មួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ រួចអំពីនរកអវិចីនោះហើយ ដោយសេសសល់កម្ម ក៏កើតក្នុងលោហកុម្ភីនរក ដែលមានជម្រៅ ៦០ យោជន៍ (លិចចុះ) ដល់ផ្ទៃខាងក្រោម ៣ ម៉ឺនឆ្នាំ (អណ្តែតឡើងមក) ទំរាំដល់កណ្តាប់មាត់ខ្ទះអស់រយៈពេល ៣ ម៉ឺនឆ្នាំទៀត មានសេចក្តីប្រាថ្នានឹងពោលនូវគាថាម្នាក់មួយគាថា (ប៉ុន្តែ) មិនអាចពោលបាន ពោលបានតែអក្សរមួយម្នាក់ ហើយក៏លិចចុះទៅកាន់ខ្ទះដែកដូចដើមវិញ ។

បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់មកមើល តើសំឡេងដែលព្រះអង្គទ្រង់ឮលើកដំបូងនោះដូចម្តេច ?

ព្រះរាជា. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំឡេងថា ទុ. ។

ព្រះសាស្តា កាលនឹងត្រាស់សម្តែងគាថាដែលសត្វនរកនោះមានបំណងនឹងពោល ទើបត្រាស់យ៉ាងថា ៖

ទុជ្ជីវិតមជីវិម្ហា យេសន្នោ ន ទទាម្ហសេ
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ទីបំ នាកម្ហ អត្តនោ ។

ពួកយើងរស់នៅដោយលំបាក ព្រោះកាលទេយ្យធម៌មាន
យើងមិនបានឲ្យទាន កាលទេយ្យធម៌មាន យើងមិនបាន

ធ្វើទីពឹងដល់ខ្លួនសោះ ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា លុះទ្រង់ប្រកាសនូវអត្ថនៃគាថានេះដល់ព្រះរាជាហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរថា មហាបពិត្រ សំឡេងទី ២-៣-៤ តើព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់យ៉ាងណា ? កាលព្រះរាជាទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮយ៉ាងនេះ កាលនឹងទ្រង់ញុំាងអត្ថដ៏សេសឲ្យបរិបូណ៌ ទើបត្រាស់ (គាថា) ថា ៖

សដ្ឋីវស្សសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
និរយេ បច្ចមានានំ កទា អន្តោ ភវិស្សតិ ។

ពួកយើងឆេះនៅក្នុងនរក ពេញប្រាំមួយម៉ឺនឆ្នាំគ្រប់គ្រាន់ តើទីបំផុតនឹងមានក្នុងវេលាណា ។

នត្ថិ អន្តោ កុតោ អន្តោ ន អន្តោ បដិទិស្សតិ
តទា ហិ បកតំ បាបំ មម តុយ្ហញ្ច មារិស ។

ពួកយើងមិនមានទីបំផុតទេ ពួកយើងនឹងមានទីបំផុតមកពីណា ទីបំផុតនឹងមិនប្រាកដដល់យើងឡើយ ម្នាលអ្នក ព្រោះតែខ្ញុំក្តី អ្នកក្តី បានធ្វើបាបក្នុងកាលណោះ ។

សោហំ នូន ឥតោ គន្ត្វា យោនឹ លទ្ធាន មានុសឹ

វិទេញ្ញូ សីលសម្បន្នោ   កាហាមិ កុសលំ ពហុំ ។

ប្រសិនបើ យើងបានរួចចាកអំពីនរកនេះទៅ បានកើតជាមនុស្ស សូមជាអ្នកបរិបូរដោយសីល ធ្វើកុសលឲ្យច្រើនចាប់អំពីដីនក្តីទៅ ។

ព្រះសាស្តា លុះទ្រង់ត្រាស់ព្រះគាថាទាំងដោយលំដាប់ហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា ថ្វាយព្រះពរមហាបពិត្រ ជនទាំង ៤ នាក់នោះ ជាអ្នកប្រាថ្នានឹងពោលគាថាមួយម្នាក់ ប៉ុន្តែមិនអាចពោលបាន ពោលបានតែម្នាក់មួយអក្សរប៉ុណ្ណោះ ក៏លិចចូលទៅកាន់ខ្ទះដែកដូចដើមវិញទៀត ។

បានឮថា ចាប់តាំងអំពីកាលដែលព្រះរាជា ព្រះនាមបសេនទិកោសល ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវសំឡេងនោះមករហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ជនទាំងនោះកំពុងលិចទៅខាងក្រោម មិនទាន់ដល់បាទខ្ទះនៅឡើយ ។

សេចក្តីតក់ស្លុតយ៉ាងខ្លាំង បានកើតឡើងដល់ព្រះរាជា ព្រោះទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវទេសនានោះ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះចិន្តាថា ដែលឈ្មោះថា **បរទារិកកម្ម** នេះ មានទោសធ្ងន់ណាស់ហ្ន៎, បានឮថា ជនទាំង ៤ នាក់ ឆេះហើយក្នុង

អវិចីនរកអស់រយៈកាលមួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ រួចចាកអវិចីនរកនោះហើយ កើតក្នុងលោហកុម្ភីនរក ដែលមានជម្រៅ ៦០ យោជន៍ ចេះក្នុងលោហកុម្ភីនោះអស់ ៦ ម៉ឺនឆ្នាំ សូម្បីយ៉ាងនេះហើយក៏ដោយកាលដែលជាទីផុតចាកទុក្ខនៃជនទាំងនោះនៅមិនទាន់ប្រាកដ, ចំណែកយើងមានសេចក្តីស្នេហាក្នុងកិរិយារបស់អ្នកដទៃ មិនបានទូវការលក់អស់រាត្រីទាំងមូល, ឥឡូវនេះ ចាប់ផ្តើមអំពីកាលនេះទៅ យើងនឹងមិនចងចិត្តគួបលួបស្នេហ៍នឹងស្រ្តី ដែលជាកិរិយារបស់បុរសដទៃទៀតឡើយ ទើបក្រាបទូលព្រះតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គទើបតែបានដឹងនូវការៈនៃរាត្រីជាវេលាដ៏វែងក្នុងថ្ងៃនេះឯង ។

ចំណែកបុរសនោះ ក៏អង្គុយនៅក្នុងទីនោះដែរ ស្តាប់ពាក្យនោះហើយ គិតថា បច្ច័យដ៏មានកម្លាំង យើងបានហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះរាជាទ្រង់ដឹងនូវការៈនៃរាត្រីជាវេលាដ៏វែងក្នុងថ្ងៃនេះ ចំណែកខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងនូវការៈនៃយោជន៍មានប្រមាណដ៏វែងឆ្ងាយ អំពីថ្ងៃម្សិល ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ប្រៀបផ្ទឹមនូវសម្តីនៃជនទាំងពីររូបនោះហើយត្រាស់ថា រាត្រីនៃបុគ្គលរូបខ្លះ ជាវេលាដ៏វែង, យោជន៍នៃបុគ្គលរូបខ្លះ

ជាប្រមាណដ៏ឆ្ងាយ ចំណែកសង្សារវដ្តរបស់បុគ្គលពាល រមែងជាសភាពដ៏វែង កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ ទើបត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១ ទីឃា ជាគរតោ រត្តិ ទីឃំ សន្តស្ស យោជនំ

ទីឃោ ពាលាន សំសារោ សទ្ធម្មំ អវិជានតំ ។

រាត្រីវែង ចំពោះតែអ្នកភ្ញាក់រឭក (អ្នកដេកមិនលក់)

យោជន៍វែង ចំពោះតែអ្នកនឿយហត់ សង្សារវដ្តវែង

ចំពោះតែបុគ្គលពាលមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទីឃា** ជាដើម សេចក្តីថា ដែលឈ្មោះថា **រាត្រី** មានត្រឹមតែបីយាមប៉ុណ្ណោះ, ប៉ុន្តែសម្រាប់អ្នកភ្ញាក់ (ដេកមិនលក់) ដូចជាវែង គឺថា រមែងប្រាកដដូចជាគុណនឹងពីរ ឬគុណនឹងបី, បុគ្គលដែលខ្ជិលច្រអូស គ្មានសេចក្តីព្យាយាម ធ្វើខ្លួនឲ្យជាចំណីនៃពួកសង្កើច ដេកប្រែប្រួលៗ រហូតដល់ព្រះអាទិត្យរះឡើងក្តី បុគ្គលអ្នកសេពកាម បរិភោគភោជនដ៏ប្រណីត ហើយដេកលើទីដ៏មានសិរីក្តី រមែងមិនដឹងនូវការៈនៃរាត្រីនោះជាវេលាដ៏វែង, ចំណែក

ព្រះយោគាវចរ អ្នកប្រារព្ធនូវសេចក្ដីព្យាយាមរហូតអស់រាត្រីទាំងមូលក្ដី អ្នកដែលត្រូវរោគទាំងឡាយ មានរោគក្នុងក្បាលជាដើមពាល់ត្រូវហើយ ឬអ្នកដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ មានការកាត់ដៃជើងជាដើម ត្រូវវេទនាគ្របសង្កត់ក្ដី អ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយ ដើររហូតអស់រាត្រីទាំងមូលក្ដី រមែងដឹងនូវការៈនៃរាត្រីនោះជាវេលាដ៏វែង ។

បទថា **យោជនំ** ជាដើម សេចក្ដីថា សូម្បីយោជន៍ក៏មានប្រមាណត្រឹមតែ ៤ គាវុតប៉ុណ្ណោះ ក៏ប៉ុន្តែ សម្រាប់បុគ្គលអ្នកនឿយហត់ គឺអ្នកស្បើយកម្លាំង ដូចជាវែងឆ្ងាយ គឺថា រមែងប្រាកដដល់បុគ្គលនោះដូចជាគុណនឹងពីរ ឬនឹងបី ។

ដូចយ៉ាងថា បុគ្គលអ្នកទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ធ្វើដំណើរអស់ពេញមួយថ្ងៃ នឿយហត់ហើយ ជួបបុរសដែលធ្វើដំណើរបញ្ច្រាសទិសគ្នាក៏ សួរថា ស្រុកខាងមុខនៅឆ្ងាយប៉ុន្មាន ? កាលគេប្រាប់ថា មួយយោជន៍ ដើរទៅបានបន្តិច ក៏សួរអ្នកដទៃទៀត សូម្បីកាលអ្នកដទៃនោះប្រាប់ថា មួយយោជន៍ ដើរទៅបានបន្តិចទៀត ក៏សួរអ្នកដទៃទៀត, សូម្បីគេក៏ប្រាប់ថា មួយយោជន៍ បុគ្គលទាំងនោះ ត្រូវអ្នកដំណើរនោះសួរហើយសួរទៀត ក៏ប្រាប់ថា មួយយោជន៍ អ្នកដំណើរ

នោះគិតថា យោជន៍នេះឆ្ងាយពិតមែនហ្ន៎ រមែងសម្គាល់មួយយោជន៍ ដូចជា ២ - ៣ យោជន៍ ។

បទថា ពាលានំ ជាដើម សេចក្តីថា ចំណែកសង្សារវដ្តរបស់ជនពាលទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកមិនដឹងនូវប្រយោជន៍ក្នុងលោកនេះ និងប្រយោជន៍ក្នុងលោកខាងមុខ គឺអ្នកមិនអាចធ្វើនូវទីបំផុតនៃសង្សារ-វដ្ត អ្នកមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម មានពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ ប្រការជាដើម ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយដឹងច្បាស់ហើយ ធ្វើនូវទីបំផុតនៃសង្សារវដ្តបាន រមែងវែងឆ្ងាយ ។ ពិតណាស់ សង្សារវដ្តនោះរមែងវែងឆ្ងាយ តាមធម្មតារបស់ខ្លួនឯង ។

សមដូចព្រះពុទ្ធវចនៈ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្សារវដ្តនេះ មានទីបំផុតដែលបុគ្គលណាៗដឹងមិនបាន ទីបំផុតខាងដើម ខាងចុង (នៃសង្សារវដ្តនោះ) រមែងមិនប្រាកដ ។ ក៏ប៉ុន្តែសម្រាប់ជនពាលទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកមិនអាចធ្វើនូវទីបំផុតនៃសង្សារវដ្តបាន រមែងជាសភាពដ៏វែងក្រៃពេកមែនពិត ។

ក្នុងកាលចប់ព្រះធម្មទេសនា បុរសនោះក៏បានសម្រេចសោតា-បត្តិផល សូម្បីជនដទៃជាច្រើន ក៏បានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ

មានសោតាបត្តិផលជាដើម ព្រះធម្មទេសនាមានប្រយោជន៍ដល់មហាជនដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

ព្រះរាជាថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ ស្តេចយាងទៅកាន់ព្រះរាជវាំងវិញ លុះស្តេចយាងទៅដល់ព្រះរាជវាំងភ្លាម ក៏ត្រាស់ឲ្យដោះលែងសត្វទាំងនោះអំពីចំណង ។

បណ្តាមនុស្ស និងសត្វទាំងនោះ ស្ត្រី និងបុរសទាំងឡាយ ផុតអំពីចំណង ងូតទឹក កក់ក្បាលហើយ ទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួនៗ ពោលសរសើរព្រះគុណព្រះនាងមល្លិកាថា យើងទាំងឡាយ រួចផុតពីសេចក្តីស្លាប់ បានរស់រានមានជីវិត ព្រោះអាស្រ័យព្រះទេវីអង្គណា សូមព្រះនាងមល្លិកាទេវីអង្គនោះ ដែលជាព្រះមេម្ចាស់របស់យើងទាំងឡាយ សូមទ្រង់មានព្រះជន្មយឺនយូរចុះ ។

ក្នុងវេលាល្ងាច ភិក្ខុទាំងឡាយសន្ទនាគ្នាក្នុងរោងធម្មសភាថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ គួរឲ្យសរសើរពិតមែន! ព្រះនាងមល្លិកាជាបណ្ឌិតពិតមែនហ្ន៎ ទ្រង់អាស្រ័យព្រះបញ្ញារបស់ខ្លួនហើយ បានឲ្យនូវជីវិតទានដល់មហាជនមាន ។

ព្រះនាងមល្លិកាធ្លាប់ជួយអ្នកដទៃឲ្យរួចផុត
ចាកទុក្ខក្នុងជាតិមុន

ព្រះសាស្ដាស្ដេចមកហើយ ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយអង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយអំពីរឿងអ្វី ? កាលភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អំពីរឿងឈ្មោះនេះ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះនាងមល្លិកាទ្រង់អាស្រ័យព្រះបញ្ញារបស់ខ្លួនហើយ ឲ្យនូវជីវិតទានដល់មហាជនក្នុងកាលឥឡូវនេះប៉ុណ្ណោះក៏ទេ, សូម្បីក្នុងកាលមុន ព្រះនាងក៏ធ្លាប់បានឲ្យហើយដែរ កាលទ្រង់ប្រកាសសេចក្ដីនោះឲ្យប្រាកដច្បាស់ទើបទ្រង់នាំអតីតនិទានមក (ត្រាស់) ថា ៖

ក្នុងអតីតកាល ឱរសរបស់ព្រះរាជាក្រុងពារាណសីចូលទៅកាន់ដើមជ្រៃមួយដើមហើយ ទ្រង់បន់ស្រន់ទេវតាដែលអាស្រ័យនៅនាដើមជ្រៃនោះថា បពិត្រទេវតា ក្នុងជម្ពូទ្វីបនេះ មានព្រះរាជា ១០១ ព្រះអគ្គមហេសី ១០១, ប្រសិនបើខ្ញុំនឹងបាន រាជសម្បត្តិក្នុងកាលកន្លងទៅនៃព្រះបិតាសោគត, ខ្ញុំនឹងធ្វើនូវពលីដោយឈាមក្នុងបំពង់កនៃព្រះរាជា និងព្រះអគ្គមហេសីទាំងនោះ ។

ព្រះរាជកុមារនោះ កាលព្រះបិតាសោយទិវង្គតហើយ បាន

ទទួលរាជសម្បត្តិ (សមដូចព្រះបំណង) ទ្រង់គិតថា យើងបាន ទទួលរាជសម្បត្តិដោយអានុភាពនៃទេវតា យើងនឹងធ្វើពលីដល់ ទេវតានោះ ទើបស្តេចចេញទៅដោយសេនាដ៏ធំ ញ៉ាំងព្រះរាជា ១ អង្គ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួនហើយ ធ្វើព្រះរាជាអង្គដទៃ និងអង្គដទៃទៀតឲ្យនៅក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន ធ្វើព្រះរាជាទាំងអស់ ឲ្យនៅក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួនដោយប្រការដូច្នេះហើយ ទ្រង់នាំព្រះ រាជា និងព្រះអគ្គមហេសីទាំងឡាយ ទ្រង់បន្សល់ទុកតែព្រះទេវីព្រះ នាមធម្មទិន្នា អ្នកទ្រង់ព្រះគភ៌ចាស់ ដែលជាអគ្គមហេសីរបស់ព្រះ រាជា ព្រះនាមឧគ្គសេន ដែលជាព្រះរាជាអង្គតូចជាងព្រះរាជាទាំង ពួងទុក ស្តេចទៅហើយ ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា យើងនឹងឲ្យជនទាំងនេះ ផឹកទឹកលាយថ្នាំពិសឲ្យស្លាប់ ទើបបញ្ជាឲ្យជនទាំងឡាយជម្រះនូវ គល់ឈើឲ្យស្អាត ។

ទេវតាគិតថា ព្រះរាជាអង្គនេះ កាលចាប់ព្រះរាជាប្រ-មាណប៉ុណ្ណោះ ទ្រង់អាស្រ័យយើងទើបចាប់, ព្រះរាជាទ្រង់ប្រាថ្នា នឹងធ្វើនូវពលីកម្មចំពោះយើង ដោយលោហិតក្នុងបំពង់ករបស់ ព្រះរាជាទាំងនោះ, ក៏ប្រសិនបើព្រះរាជាអង្គនេះ នឹងសម្លាប់ព្រះ-

រាជាទាំងនោះសោត ព្រះរាជវង្សក្នុងជម្ពូទ្វីបនឹងដាច់សូន្យ, សូម្បីគល់ឈើរបស់យើងក៏នឹងមិនស្អាត, យើងនឹងអាចហាមព្រះរាជានោះបានឬទេហ្ន៎ ? ទេវតានោះពិចារណាហើយក៏ដឹងថា យើងនឹងមិនអាច ទើបចូលទៅរកទេវតាអន្តដទៃ ប្រាប់សេចក្តីនោះហើយពោលថា លោកនឹងអាចឬ ? ទេវតានោះត្រូវទេវតា (ដែលខ្លួនត្រូវសួរ) នោះហាមហើយ, ក៏ចូលទៅរកទេវតាក្នុងចក្រវាឡទាំងអស់យ៉ាងនេះ គឺចូលទៅរកទេវតាអន្តដទៃ និងអន្តដទៃ សូម្បីត្រូវទេវតាទាំងនោះប្រាប់ថា យើងមិនអាចហើយ ក៏ចូលទៅកាន់សំណាក់របស់មហារាជទាំង ៤ សូម្បីមហារាជទាំង ៤ នោះ ក៏ហាមថា ពួកយើងមិនអាច, ប៉ុន្តែព្រះរាជារបស់យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកវិសេសជាងពួកយើងដោយបុណ្យ និងបញ្ញា, អ្នកចូរទូលសួរព្រះរាជាអង្គនោះចុះ ដូច្នេះហើយ ទើបចូលទៅគាល់សក្កទេវរាជក្រាបទូលសេចក្តីនោះហើយ ទូលថា បពិត្រព្រះឧបបត្តិទេព កាលព្រះអង្គដល់នូវភាពជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយតិចហើយ ខត្តិយវង្សនឹងដាច់សូន្យ, សូមព្រះអង្គទ្រង់ជាទីពឹងពំនាក់នៃខត្តិយវង្សនោះផង ។

សក្កទេវរាជត្រាស់ថា សូម្បីយើងក៏មិនអាចហាមព្រះរាជា

អង្គនោះបានដែរ, ប៉ុន្តែយើងនឹងប្រាប់ឧបាយដល់អ្នក ហើយទ្រង់ប្រាប់ឧបាយថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកឯងទៅចុះ កាលព្រះរាជាទ្រង់ឃើញអ្នកនុ៎ះឯង អ្នកចូរស្លៀកសំពត់ពណ៌ក្រហម ហើយសម្តែងអាការដូចជាចេញចាកដើមឈើរបស់ខ្លួន, កាលអ្នកឯងធ្វើដូច្នោះ ព្រះរាជាអង្គនោះនឹងទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ទេវតារបស់យើងទៅណា យើងនឹងញ៉ាំងទេវតានោះឲ្យត្រឡប់មកវិញ ហើយអង្វរអ្នកដោយប្រការផ្សេងៗ, កាលបើដូច្នោះ អ្នកគប្បីពោលទៅកាន់ព្រះរាជាអង្គនោះថា លោកបន់ស្រន់បួងសួងចំពោះយើងថា នឹងនាំព្រះរាជា ១០១ ព្រមទាំងអគ្គមហេសីទាំងឡាយ មកធ្វើពលីដោយលោហិតក្នុងបំពង់ក.នៃព្រះរាជាទាំងនោះ (ប៉ុន្តែ) ទ្រង់បន្សល់ទុកនូវព្រះទេវីរបស់ព្រះបាទឧគ្គសេនហើយស្តេចមក, យើងនឹងមិនទទួលពលីកម្មរបស់បុគ្គលអ្នកច្រើនទៅដោយការនិយាយកុហកដូចព្រះអង្គទេ, កាលអ្នកពោលយ៉ាងនេះ ព្រះរាជានឹងឲ្យនាំព្រះទេវីនោះមក, ព្រះទេវីនោះនឹងសម្តែងធម៌ដល់ព្រះរាជា ឲ្យនូវជីវិតទានដល់មហាជន មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ សក្កទេវរាជត្រាស់ប្រាប់ឧបាយនេះដល់ទេវតាដោយហេតុនេះ, ទេវតាបានធ្វើដូច្នោះ, សូម្បីព្រះរាជាក៏បញ្ជាឲ្យ

នាំព្រះរាជទេវីនោះមកដែរ ។

ទេវតាបូជាព្រះនាងមល្លិកា

ព្រះទេវីនោះ មកហើយថ្វាយបង្គំព្រះរាជា (ដែលជាស្វាមី) របស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ សូម្បីព្រះរាជាអង្គនោះគង់ក្នុងទីបំផុតនៃព្រះរាជាទាំងនោះក៏ដោយ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ខ្ញាល់នឹងព្រះទេវីនោះថា កាលយើងដែលជាអ្នកប្រសើរជាងព្រះរាជាទាំងពួងឈរនៅទីនេះ នាងហ៊ានថ្វាយបង្គំស្វាមីរបស់ខ្លួន ដែលជាព្រះរាជាតូចបំផុតជាងព្រះរាជាទាំងពួង ។

គ្រានោះ ព្រះនាងធម្មទិន្នាទេវីក្រាបទូលព្រះរាជានោះថា រឿងអ្វីដែលខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវទាក់ទងនឹងព្រះអង្គទៅ ? ក៏ព្រះរាជាអង្គនេះ ជាស្វាមីអ្នកឲ្យនូវភាពជាធំដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ, ខ្ញុំព្រះអង្គមិនថ្វាយបង្គំព្រះរាជាអង្គនេះហើយ នឹងថ្វាយបង្គំព្រះអង្គដូចម្តេចទៅ ?

កាលព្រះរាជាទាំងនោះកំពុងឃើញនោះឯង រុក្ខទេវតាក៏ពោលថា បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ ហើយបូជាព្រះទេវីនោះដោយផ្កាឈើមួយក្តាប់ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ទៀតថា បើនាងមិន

ថ្វាយបង្គំយើងក៏ណ្ហើយទៅចុះ, ហេតុដូចម្តេច ទើបនាងមិនថ្វាយបង្គំទេវតារបស់យើងអ្នកមានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ អ្នកឲ្យនូវសិរី គឺការៈជាព្រះរាជាដល់យើងទៅ ?

ព្រះធម្មទិន្នាទេវីក្រាបទូលព្រះរាជាថា បពិត្រមហារាជ ព្រះរាជាទាំងឡាយ ដែលព្រះអង្គទ្រង់ចាប់បាននោះ ព្រោះអាស្រ័យបុណ្យរបស់ព្រះអង្គ, មិនមែនទេវតាចាប់ថ្វាយព្រះអង្គទេ ។

ទេវតាពោលទៅកាន់ព្រះទេវីទៀតថា បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចំរើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចំរើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ ហើយបូជាព្រះទេវីនោះដោយផ្កាឈើមួយក្តាប់ទៀត ។

ព្រះទេវីនោះក្រាបទូលព្រះរាជាទៀតថា ព្រះអង្គត្រាស់ថា ព្រះរាជាទាំងឡាយមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ទេវតាទាំងឡាយចាប់ឲ្យយើង ។ ឥឡូវនេះ ដើមឈើត្រូវភ្លើងឆេះនៅខាងឆ្វេងខាងលើនៃទេវតារបស់ព្រះអង្គ, ព្រោះហេតុអ្វី ទើបទេវតានោះមិនអាចញ៉ាំងភ្លើងនោះឲ្យរលត់បាន ? បើទេវតាមានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនោះ ។

ទេវតាពោលនឹងព្រះទេវីទៀតថា បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចំរើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចំរើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ

ហើយបូជាព្រះទេវីដោយផ្កាឈើមួយក្ដាប់ទៀត ។

ព្រះទេវីទ្រង់មានព្រះសរវនីទាំងទ្រង់ព្រះកន្សែង ទាំងទ្រង់សើច ។

គ្រានោះ ព្រះរាជាត្រាស់ទៅកាន់ព្រះទេវីនោះថា នាងជាស្ត្រីឆ្កួតឬ ?

ព្រះទេវី. បពិត្រមហារាជ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបព្រះអង្គទ្រង់សួរយ៉ាងនោះ, ស្ត្រីទាំងឡាយប្រហែលដូចខ្ញុំម្ចាស់ មិនមែនជាស្ត្រីឆ្កួតទេ ។

ព្រះរាជា. បើដូច្នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបនាងយំផង សើចផង ?

ព្រះទេវីទូលថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់សណ្ដាប់ចុះ, កាលពីជាតិមុន ខ្ញុំម្ចាស់ជាកុលធីតា កាលទៅនៅក្នុងត្រកូលស្វាមី ឃើញភ្ញៀវដែលជាសម្លាញ់របស់ស្វាមីមកហើយ ប្រាថ្នានឹងដាំស្លដើម្បីភ្ញៀវនោះ ក៏ឲ្យកហាបណៈដល់នាងទាសីដោយពាក្យថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន នាងចូរទៅទិញសាច់មក កាលនាងទាសីនោះទៅទិញមិនបានសាច់ហើយត្រឡប់មកប្រាប់ថា បពិត្រនាងម្ចាស់ សាច់មិនមានទេ ក៏កាត់ក្បាលមេពពែដែលដេកនៅខាងក្រោយផ្ទះ ចាត់ចែងកត្ត ។ បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំបានកាត់ក្បាលមេពពែមួយ ក្រោយអំពីស្លាប់ ត្រូវឆេះក្នុងនរកអស់មួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ ដោយសេសសល់ផល នៃកម្ម

ក៏ត្រូវបានគេកាត់ក្បាលដោយការរាប់ចំនួនរោមមេពពែនោះ, ចុះបើព្រះអង្គសម្លាប់ជនមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ កាលណាទៅនឹងរួចផុតចាកទុក្ខបាន, ខ្ញុំម្ចាស់រឭកដល់ទុក្ខដ៏ធំរបស់ព្រះអង្គដូច្នេះ ទើបខ្ញុំព្រះអង្គយំ, ដូច្នេះហើយ ទើបត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

ខ្ញុំកាត់ក្បាលមេពពែមួយ ឆេះហើយ (ក្នុងនរក) ដោយ
ការរាប់ចំនួនរោមនៃមេពពែ, បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គ
កាត់ក្បាលនៃមនុស្សដ៏ច្រើនយ៉ាងនេះ នឹងធ្វើដូចម្តេចទៅ ។
ព្រះរាជា. ចុះហេតុអ្វី បានជានាងសើច ?

ព្រះទេវី. បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំម្ចាស់ត្រេកអរថា យើងរួចផុតចាកទុក្ខនោះហើយ, ទើបខ្ញុំព្រះអង្គសើច ។

ទេវតាពោលនឹងព្រះទេវីនោះទៀតថា បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចំរើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ បពិត្រព្រះទេវីដ៏ចំរើន យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ ហើយបូជាព្រះទេវីដោយផ្កាឈើមួយក្តាប់ទៀត ។

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ឱ គួរឲ្យតក់ស្លុតណាស់ ! កម្មរបស់យើងធ្ងន់ណាស់ បានឮថា ព្រះទេវីនេះ សម្លាប់មេពពែតែមួយ ត្រូវឆេះក្នុងនរកមួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ ដោយសេសសល់ផលនៃកម្មត្រូវគេ

កាត់ក្បាលដោយការរាប់ចំនួនរោមនៃមេពពែនោះ, យើងសម្លាប់ជនមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ នឹងដល់នូវសិរីសួស្តីអំពីទីណា ? ដូច្នេះហើយ ទើបទ្រង់លែងព្រះ រាជាទាំងអស់ថ្វាយបង្គំព្រះរាជាដែលចាស់ជាងខ្លួន ទ្រង់ផ្គងនូវអញ្ជលីចំពោះព្រះរាជាដែលក្មេងជាងខ្លួន ញ៉ាំងព្រះរាជាទាំងអស់ឲ្យអត់ទោសឲ្យហើយ ទ្រង់បញ្ជូនទៅកាន់នគររបស់ខ្លួនៗ ដូចដើមវិញ ។

ព្រះសាស្តា លុះទ្រង់នាំព្រះធម្មទេសនានេះមកហើយ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះនាងមល្លិកាអាស្រ័យព្រះបញ្ញារបស់ខ្លួន ប្រទាននូវជីវិតទានដល់មហាជនក្នុងកាលឥឡូវនេះក៏ទេ, សូម្បីក្នុងកាលមុន ព្រះនាងក៏ធ្លាប់បានប្រទានហើយដែរ ហើយទ្រង់ប្រជុំរឿងអតីតៈថា ព្រះរាជាក្រុងពារាណសី ក្នុងកាលនោះ បានមកជាព្រះបាទបសេនទិកោសល, ព្រះនាងធម្មទិន្នាទេវីបានមកជាព្រះនាងមល្លិកា, រុក្ខទេវតា គឺតថាគតនេះឯង ។

លុះទ្រង់ប្រជុំរឿងអតីតៈយ៉ាងនោះហើយ កាលនឹងទ្រង់សម្តែងធម៌តទៅទៀត ក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលឈ្មោះថា បាណាតិបាត ជាធម៌មានទោស បុគ្គលមិនគប្បីធ្វើ, ព្រោះថា បុគ្គល

អ្នកសម្លាប់សត្វជាប្រក្រតី រមែងសោកសៅអស់កាលយូរ ទើបត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

ប្រសិនបើសត្វទាំងឡាយ បានដឹងយ៉ាងនេះថា ជាតិ-សម្ភពនេះជាទុក្ខ, សត្វទាំងឡាយមិនគប្បីសម្លាប់សត្វទេព្រោះថា បុគ្គលអ្នកមានប្រក្រតីសម្លាប់សត្វមានជីវិត រមែងសោយសោក ។៚

(រឿងបុរសម្នាក់ ចប់)

២ រឿងសទ្ធិវិហារិករបស់ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ

សេចក្ដីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ប្រារព្ធសទ្ធិ-វិហារិករបស់ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា ចរញ្ចេ នាធិគច្ឆេយ្យ មានបទដូច្នេះជាដើម ។

បុគ្គលអ្នកខ្ជិលច្រអូសច្រើនអាងអំពើល្អ របស់អ្នកដទៃ

ទេសនាបានតាំងឡើងហើយនៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។

បានឮថា ភិក្ខុដែលជាសទ្ធិវិហារិក ២ រូប បម្រើព្រះថេរៈ កាលដែលព្រះថេរៈគង់នៅក្នុងបិប្ផលិគុហា នគររាជគ្រឹះ ។

បណ្ដាភិក្ខុ ២ រូបនោះ មួយរូបធ្វើវត្តដោយប្រពៃ, មួយរូបទៀតសម្ដែងវត្តដែលគេធ្វើហើយ ឲ្យដូចជាវត្តដែលខ្លួនធ្វើ ដឹងថាទឹកសំរាប់លាងមុខ និងឈើសម្រាប់ជម្រះធ្មេញ ភិក្ខុនោះចាត់ចែងហើយ ក៏ប្រាប់ (ព្រះថេរៈ) ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ទឹកសម្រាប់លាងមុខ និងឈើជម្រះធ្មេញខ្ញុំចាត់ចែងហើយ, សូមលោកម្ចាស់លុបលាងមុខចុះ ។

សូម្បីក្នុងកាលធ្វើកិច្ច មានការស្រង់ទឹក និងលាងជើងជាដើម ក៏រមែងប្រាប់យ៉ាងនោះដែរ ។

ភិក្ខុក្រៅនេះគិតថា ភិក្ខុនេះសម្តែងវត្តដែលយើងធ្វើហើយ ឲ្យដូចជាវត្តដែលខ្លួនធ្វើហើយអស់កាលជានិច្ច ណ្ហើយចុះ រឿងនោះលើកទុកសិនចុះ យើងនឹងធ្វើនូវអំពើដែលគួរធ្វើដល់លោក កាលភិក្ខុនោះឆាន់ហើយ សឹងលក់ ក៏ដាំទឹកសម្រាប់ស្រង់ហើយ ដួសដាក់ក្នុងឆ្នាំងមួយ លើកតម្កល់ទុកខាងក្រោយបន្ទប់ទឹក, ប៉ុន្តែបានបន្សល់ទឹកទុកក្នុងឆ្នាំងដាំទឹកប្រមាណមួយបោយ ហើយតម្កល់ទុកលើចង្ក្រានឲ្យនៅមានផ្សែងហុយៗ ។

កម្មតាមទាន់

ក្នុងវេលាល្ងាច ភិក្ខុក្រៅនេះ (ភិក្ខុខិល) ភ្ញាក់ឡើងឃើញផ្សែងហុយៗ ចេញអំពីឆ្នាំង ក៏គិតថា ភិក្ខុនោះដាំទឹកពុះហើយ តម្កល់ទុកក្នុងបន្ទប់ទឹកជាប្រាកដ ប្រញាប់ទៅថ្វាយបង្គំព្រះថេរៈហើយ ប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ទឹកខ្ញុំដាំទុកក្នុងបន្ទប់ហើយ, និមន្តលោកម្ចាស់ទៅស្រង់ចុះ ហើយចូលទៅកាន់បន្ទប់ជាមួយនឹងព្រះថេរៈដែរ ។

ព្រះថេរៈកាលមិនឃើញទឹក ក៏សួរថា ម្នាលអាវុសោ ទឹកនៅ

ឯណា ភិក្ខុកំលោះទៅកាន់រោងភ្លើងហើយ ដាក់បោយចុះទៅក្នុងឆ្នាំង ក៏ដឹងថា ឆ្នាំងទទេ គ្មានទឹក ក៏លើកទោសភិក្ខុដែលធ្វើវត្តដោយសេចក្ដីគោរពនោះប្រាប់ព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់មើលនូវកម្មរបស់ភិក្ខុក្បាលរឹង ប្រដៅក្រនេះចុះ លោកលើកឆ្នាំងទទេឡើងតម្កល់ទុកលើចង្ក្រាន ហើយចេញទៅណាបាត់ខ្ញុំករុណាប្រាប់លោកម្ចាស់ដោយសម្គាល់ថា ទឹកមាននៅក្នុងបន្ទប់ ដូច្នេះហើយ ក៏បានយកក្អមនិមន្តទៅកាន់កំពង់ទឹក ។

ចំណែកភិក្ខុក្រៅនេះ នាំយកទឹកមកអំពីខាងក្រោយបន្ទប់ហើយ តម្កល់ទុកក្នុងបន្ទប់ ។ សូម្បីព្រះថេរៈក៏គិតថា ភិក្ខុកំលោះរូបនេះ ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ទឹកខ្ញុំដាំតម្កល់ទុកក្នុងបន្ទប់ហើយ និមន្តលោកម្ចាស់មកស្រង់ចុះ, ឥឡូវនេះ លើកទោសរបស់ភិក្ខុដទៃ ហើយយកក្អមនិមន្តទៅកាន់កំពង់ទឹក, រឿងនេះតើដូចម្ដេចទៅហ្ន៎ ? ពិចារណាមើលក៏ដឹងថា ភិក្ខុកំលោះរូបនេះ ប្រកាសកិច្ចវត្តដែលភិក្ខុដទៃធ្វើហើយ ឲ្យដូចជាកិច្ចវត្តដែលខ្លួនធ្វើរហូតអស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ពេលល្ងាច កាលភិក្ខុនោះមកអង្គុយក្នុងសំណាក់របស់ខ្លួន ក៏បានឲ្យឱវាទថា ម្នាលអាវុសោ ដែលឈ្មោះថាភិក្ខុ គួរតែពោលកិច្ច

ដែលខ្ញុំធ្វើហើយនោះឯងថា ខ្ញុំធ្វើ, មិនគួរពោលកិច្ចដែលខ្ញុំមិនបានធ្វើថា ជាកិច្ចដែលខ្ញុំធ្វើទេ ឥឡូវនេះ អ្នកឯងពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ទឹកខ្ញុំតម្កល់ទុកក្នុងបន្ទប់ហើយ និមន្តលោកម្ចាស់ស្រង់ចុះ, កាលយើងចូលទៅឈរនៅក្នុងបន្ទប់ទឹកនោះ, អាវុសោឯងត្រឡប់ជាយកក្អមនិមន្តទៅកាន់កំពង់ទឹកវិញ, ដែលឈ្មោះថាបព្វជិតធ្វើយ៉ាងនោះ មិនសមគួរឡើយ ។ ភិក្ខុនោះពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរមើលកម្មរបស់ព្រះថេរៈនេះចុះ, ព្រះថេរៈអាស្រ័យហេតុត្រឹមតែទឹកក៏ពោលនឹងយើងយ៉ាងនេះ ក្រោធខឹងហើយ ថ្ងៃស្អែកឡើង មិនចូលទៅបិណ្ឌបាតជាមួយនឹងព្រះថេរៈ ។

ព្រះថេរៈចូលទៅកាន់ស្រុកជាមួយនឹងភិក្ខុក្រៅនេះ ។ កាលព្រះថេរៈទៅហើយ ភិក្ខុនោះទៅកាន់ត្រកូលឧបដ្ឋាក ត្រូវឧបដ្ឋាកសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រះថេរៈនិមន្តទៅណា ? ក៏ប្រាប់ថា ព្រះថេរៈអាពាធ លោកគង់នៅក្នុងវិហារនោះឯង ។

ឧបដ្ឋាក. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ចុះបានអ្វីទៅ ទើបសមគួរ ។

ភិក្ខុ. អ្នកទាំងឡាយចូរប្រគេនអាហារបែបនេះ ។

ឧបដ្ឋាកទាំងឡាយ បានចាត់ចែងអាហារ តាមទំនងដែលភិក្ខុ

នោះប្រាប់ ហើយផ្ញើតាមភិក្ខុកំលោះនោះទៅប្រគេនព្រះថេរៈ ។ ភិក្ខុកំលោះនោះឆាន់អាហារនោះក្នុងចន្លោះផ្លូវអស់ហើយ ទៅកាន់វិហារ ។

ព្រះថេរៈចាប់ល្បិចអាក្រក់របស់សិស្សបាន

ចំណែកព្រះថេរៈ បានសំពត់សាច់ល្អិតមួយផ្ទាំងធំក្នុងទីនិមន្ត ហើយ ក៏បានឲ្យភិក្ខុកំលោះដែលទៅជាមួយនឹងខ្លួន ។

ភិក្ខុកំលោះនោះ ជ្រលក់សំពត់នោះហើយ បានធ្វើឲ្យជាសំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ និងសំពត់សម្រាប់ស្លៀករបស់ខ្លួន ។

ថ្ងៃស្អែកឡើង ព្រះថេរៈក៏បានទៅកាន់ត្រកូលឧបដ្ឋាក, កាលពួកឧបដ្ឋាកសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយបានឮថា ការមិនសប្បាយបានកើតមានដល់លោកម្ចាស់,ក៏ចាត់ចែងអាហារបញ្ជូនទៅតាមទំនងដែលភិក្ខុកំលោះប្រាប់ហើយនោះឯង ការសប្បាយកើតមានដល់លោកម្ចាស់ ព្រោះបានឆាន់អាហារនោះឬ ? ក៏នៅស្ងៀម, ។ ព្រះថេរៈក៏និមន្តទៅកាន់វិហារវិញ កាលភិក្ខុកំលោះនោះមកថ្វាយបង្គំក្នុងពេលល្ងាច ក៏សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ កាលពីម្សិលមិញអ្នកឯងបានធ្វើកម្មបែបនេះ បែបនេះឬ ? ភិក្ខុនោះក៏ឆ្លើយថា ព្រះករុណាលោកម្ចាស់ ។

ក៏ឲ្យឱវាទថា កម្មបែបនោះមិនសមគួរដល់បព្វជិតឡើយ បព្វជិតមិនគួរធ្វើវិញ្ញត្តិ គឺសូមបិណ្ឌបាតដើម្បីខ្លួនហើយឆាន់ទេ ។

ប្រទូស្តចំពោះអ្នកមានសីលស្លាប់ទៅកើតក្នុងអវិចីនរក

ភិក្ខុនោះក្រោធខឹងហើយ ចងគំនុំនឹងព្រះថេរៈថា “ពីថ្ងៃមុន ព្រះថេរៈអាស្រ័យហេតុត្រឹមតែទឹកស្រង់ បានធ្វើយើងឲ្យជាអ្នកមានប្រក្រតីនិយាយកុហក, ថ្ងៃនេះ ព្រោះហេតុតែយើងបរិភោគភត្តអង្ករមួយក្តាប់ក្នុងផ្ទះនៃឧបដ្ឋាករបស់ខ្លួន ក៏ពោលនឹងយើងថា បព្វជិតធ្វើវិញ្ញត្តិហើយបរិភោគមិនសមគួរទេ សូម្បីសំពត់លោកក៏ឲ្យដល់ភិក្ខុអ្នក បម្រើខ្លួនប៉ុណ្ណោះ, ឱ កម្មរបស់ព្រះថេរៈនេះធ្ងន់ណាស់ ! យើងនឹងដឹងនូវកិច្ចដែលយើងគួរធ្វើដល់ព្រះថេរៈនោះ ។ ថ្ងៃស្អែកឡើង កាលព្រះថេរៈចូលទៅកាន់ស្រុក, ក៏ពួនសម្ងំនៅក្នុងវិហារ កាលព្រះថេរៈនិមន្តទៅផុត ចាប់ដំបងវាយបំបែកវត្ថុទាំងឡាយ មានភាជនៈសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាដើមហើយដុតបណ្ណសាលារបស់ព្រះថេរៈ, វត្ថុណាដែលភ្លើងមិនឆេះ, ក៏យកដំបងវាយវត្ថុនោះហើយចៀសចេញទៅ ធ្វើកាលកិរិយាហើយ ក៏កើតក្នុងអវិចីនរក ។

មហាជនបានសន្ទនាគ្នាថា បានឮថា សទ្ធិវិហារិករបស់ព្រះ-ថេរៈមិនអត់ធន់ចំពោះឱវាទរបស់ព្រះថេរៈ ក្រោធខឹងដុតបណ្ណសាលាហើយចៀសចេញទៅ ។

ខាងក្រោយមក ភិក្ខុមួយរូប ចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះ ប្រាថ្នានឹងគាល់ព្រះសាស្តា ទៅដល់វត្តជេតពន ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ព្រះសាស្តាទ្រង់ធ្វើបដិសណ្ឋារៈហើយ ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកមកអំពីណា ? ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមកពីក្រុងរាជគ្រឹះ ។

ព្រះសាស្តា. មហាកស្សបបុត្ររបស់តថាគត សុខសប្បាយជាទេឬ ?

ភិក្ខុ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សុខសប្បាយជាទេ ។ ប៉ុន្តែសទ្ធិ-វិហារិករបស់លោកមួយរូប ក្រោធខឹងដោយហេតុត្រឹមតែការពោលប្រៀនប្រដៅ ដុតបណ្ណសាលាហើយចៀសចេញទៅ ។

ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ភិក្ខុនោះស្តាប់ឱវាទហើយក្រោធខឹងមិនមែនតែក្នុងកាលឥឡូវនេះប៉ុណ្ណោះទេ, សូម្បីក្នុងកាលមុន ក៏ធ្លាប់ក្រោធខឹងដែរ, ហើយភិក្ខុនោះ ប្រទូស្តចំពោះកុដិមិនមែនតែក្នុងកាលឥឡូវនេះ

ទេ, សូម្បីក្នុងកាលមុន ក៏ធ្លាប់ប្រទូស្តដែរ ដូច្នេះហើយ ទ្រង់ក៏នាំអតីតនិទានមក (ត្រាស់) ថា ៖

រឿងសត្វគ្រលេងគ្រលោងនិងស្វាវិវាទគ្នា

ក្នុងអតីតកាល កាលព្រះបាទព្រហ្មទត្ត សោយរាជ្យនៅក្នុងក្រុងពារាណសី សត្វគ្រលេងគ្រលោងមួយធ្វើសំបុកនៅក្នុងហេមវន្តប្រទេស ។

ថ្ងៃមួយ កាលភ្លៀងកំពុងធ្លាក់, ស្វាមួយរងាញ័រព្រោះត្រជាក់បានទៅកាន់ប្រទេសនោះ ។ គ្រលេងគ្រលោងឃើញស្វានោះហើយ ក៏ពោលគាថាថា ៖

ម្នាលពានរ ក្បាល និងជើងដៃរបស់អ្នក ក៏មានដូចមនុស្សដែរ,
កាលបើដូច្នោះ ព្រោះទោសអ្វីហ្ន៎ ទើបផ្ទះរបស់អ្នកមិនមាន ។

ស្វាគិតថា ដៃនិងជើងរបស់យើងមានក៏ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែថាយើងពិចារណាហើយ ធ្វើផ្ទះដោយបញ្ញាឯណា, បញ្ញានោះ រមែងមិនមានដល់យើងទេ ។ ប្រាថ្នានឹងញុំាំងគ្រលេងគ្រលោងឲ្យដឹងនូវសេចក្តីនោះ ទើបពោលគាថានេះថា ៖

ម្នាលគ្រលេងគ្រលោង ក្បាលនិងដៃជើងរបស់យើង រមែង

មានដូចអវយវៈរបស់មនុស្សដែរ, បណ្ឌិតទាំងឡាយពោលថា បញ្ញាដ៏ប្រសើរឯណាមានក្នុងមនុស្សទាំងឡាយ, បញ្ញានោះមិនមានដល់យើងទេ ។

គ្រានោះ កាលទឹងតិះដៀលស្វានោះថា ការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះនឹងសម្រេចដល់បុគ្គលបែបនេះបានយ៉ាងណា ? ទើបពោលគាថា ២ គាថានេះថា ៖

សេចក្តីសុខ រមែងមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមានចិត្តមិនតាំងមាំ មានចិត្តស្រាល មានការប្រទូស្តមិត្តជាប្រក្រតី, មានចិត្តមិនទៀងទាត់អស់កាលជានិច្ច ។ អ្នកនោះឯងចូរធ្វើនូវអានុភាពចុះ ចូរប្រព្រឹត្តកន្លងនូវភាពជាប្រក្រតី (របស់ខ្លួន) ចុះ នែ ស្វា អ្នកចូរធ្វើនូវខ្ទម ដែលជាគ្រឿងការពារនូវត្រជាក់ និងខ្យល់ចុះ ។

ស្វាគិតថា គ្រលេងគ្រលោងនេះ រមែងធ្វើយើងឲ្យជាអ្នកមានចិត្តមិនតាំងមាំ មានចិត្តស្រាល មានប្រក្រតីប្រទូស្តមិត្ត មានចិត្តមិនទៀងទាត់, ឥឡូវនេះ យើងនឹងសម្តែងនូវភាវៈនៃយើងជាអ្នកមានប្រក្រតីប្រទូស្តមិត្តចំពោះវា ទើបបោចនូវសំបុករបស់គ្រលេងគ្រលោង

ឲ្យរោយរាយអស់ ។ គ្រលេងគ្រលោងកាលស្វានោះ ចាប់យកសំបុកខ្លួនក៏ចៀសចេញទៅកាន់ទីម្ខាង ។

ទ្រង់ប្រមូលជាតក

ព្រះសាស្តា លុះទ្រង់នាំព្រះធម្មទេសនានេះមកហើយ ទ្រង់ប្រជុំជាតកថា ស្វាក្នុងកាលនោះ បានមកជាភិក្ខុអ្នកប្រទូស្តកុដិក្នុងកាលឥឡូវនេះ, គ្រលេងគ្រលោង បានមកជាកស្សបៈ ។

លុះប្រមូលជាតកមកហើយ ក៏ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះប្រទូស្តកុដិមិនមែនតែក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ, សូម្បីក្នុងកាលមុន ភិក្ខុនោះក្រោធខឹងនឹងការឲ្យឱវាទហើយ ក៏ប្រទូស្តកុដិដែរ, ការនៅរបស់កស្សបបុត្រតថាគតតែម្នាក់ឯងប៉ុណ្ណោះ ប្រសើរជាងការនៅរួមជាមួយនឹងបុគ្គលពាលបែបនោះ ដូច្នេះហើយ ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

២ ចរញ្ចេ នាធិគច្ឆេយ្យ សេយ្យំ សទិសមត្តនោ
ឯកចរិយំ ទឡ្ហំ កយិរា នត្ថិ ពាលេ សហាយតា។

បុគ្គលកាលស្វះស្វែងរកកល្យាណមិត្ត បើមិនបានមិត្តដ៏ប្រសើរជាងខ្លួន ឬមិត្តដែលស្មើនឹងខ្លួនទេ គប្បីប្រព្រឹត្តទៅតែឯងឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួនវិញ ព្រោះថា សហាយតាគុណ

រមែងមិនមានក្នុងបុគ្គលពាលឡើយ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ចរំ** សេចក្តីថា បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបការត្រាច់ទៅដោយចិត្ត មិនគប្បីកាន់យកនូវការត្រាច់ទៅដោយឥរិយាបថ, អធិប្បាយថា កាលស្វែងរកនូវកល្យាណមិត្ត ។

បាទព្រះគាថាថា **សេយ្យំ សទិសមត្តនោ** សេចក្តីថា ប្រសិនបើមិនបាននូវសម្លាញ់ដ៏ប្រសើរជាង ឬស្មើដោយគុណ មានសីលសមាធិ បញ្ញារបស់ខ្លួនទេ ។

បទថា **ឯកចរិយំ** សេចក្តីថា ក៏ក្នុងបណ្តាសម្លាញ់ទាំងនោះ បុគ្គលកាលបានសម្លាញ់ប្រសើរជាងខ្លួន រមែងចម្រើនដោយគុណទាំងឡាយមានសីលជាដើម, កាលបានសម្លាញ់ស្មើនឹងខ្លួន រមែងមិនសាបសូន្យចាកគុណមានសីលជាដើម, ប៉ុន្តែកាលនៅរួមជាមួយនឹងសម្លាញ់ថោកទាប អប្បឥតប្រាជ្ញា ធ្វើនូវការសម្ភោគនិងបរិភោគដោយភាវៈជាមួយគ្នា រមែងសាបសូន្យចាកគុណទាំងឡាយមានសីលជាដើម ។

ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ពាក្យនេះថា បុគ្គលបែបនោះបណ្ឌិតមិនគប្បីសេព មិនគប្បីគប់រក មិនគប្បីចូលទៅ

អគ្គិយជិត, វៀរតែសេចក្ដីអាណិត វៀរតែការអនុគ្រោះ ។

ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើបុគ្គលអាស្រ័យករុណា គិតថា បុគ្គលនេះអាស្រ័យយើង នឹងចម្រើនដោយគុណទាំងឡាយមានសីលគុណជាដើម មិនសង្ឃឹមការតបស្នងសងគុណអំពីបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថារមែងអាចសង្គ្រោះបុគ្គលនោះបាន, អាស្រ័យករុណាសង្គ្រោះដូច្នោះ នោះជាការល្អ, បើមិនអាចសង្គ្រោះ (យ៉ាងនោះ) បានទេ គប្បីត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯងដោយសេចក្ដីមិនប្រមាទ គឺថាធ្វើនូវភាវៈជាអ្នកត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯងឲ្យមាំទាំ នៅតែម្នាក់ឯងក្នុងឥរិយាបថទាំងពួង ។

សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ?

ឆ្លើយថា ព្រោះគុណធម៌ដែលជាសម្លាញ់ រមែងមិនមានក្នុងបុគ្គលពាល ។ អធិប្បាយថា ចូឡសីល មជ្ឈិមសីល មហាសីល កថាវត្ថុ ១០ ធុតង្គគុណ ១៣ វិបស្សនាគុណ មគ្គ ៤ ផល ៤ វិជ្ជា ៣ អភិញ្ញា ៦ ឈ្មោះថាគុណធម៌ជាសម្លាញ់, គុណធម៌ជាសម្លាញ់នេះ រមែងមិនមានក្នុងបុគ្គលពាលឡើយ ។

ក្នុងកាលចប់ព្រះធម្មទេសនា អាគន្តុកភិក្ខុបានសម្រេចសោតា-បត្តិផល សូម្បីជនដទៃជាច្រើន ក៏បានអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

ទេសនាបានជាកថាមានប្រយោជន៍ដល់មហាជន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។l

(រឿងសទ្ធិវិហារិករបស់ព្រះមហាកស្សបៈ ចប់)

៣ រឿងអានន្ទសេដ្ឋី

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ប្រារព្ធអានន្ទ-សេដ្ឋី ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **បុត្តាមត្ថិ ធនមត្ថិ** មានបទដូច្នេះជាដើម ។

អានន្ទសេដ្ឋីប្រៀនប្រដៅបុត្រឲ្យកំណាញ់

បានឮថា នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានសេដ្ឋីម្នាក់ឈ្មោះអានន្ទៈ មានសម្បត្តិប្រមាណ ៨០ កោដិ (ប៉ុន្តែ) ជាអ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់យ៉ាងខ្លាំង ។

អានន្ទសេដ្ឋីនោះ ឲ្យពួកញាតិប្រជុំគ្នារាល់ៗ កន្លះខែ រមែងទូន្មានបុត្រ (របស់ខ្លួន) ដែលមានឈ្មោះថា មូលសិរី ក្នុងមួយថ្ងៃ ៣ ដងយ៉ាងនេះថា កូនឯង កុំសម្គាល់ថាទ្រព្យ ៤០ កោដិនេះច្រើនឲ្យសោះ, កូនឯងមិនគួរឲ្យទ្រព្យដែលមាន, គួរញ៉ាំងទ្រព្យថ្មីៗ ឲ្យកើតឡើង, ព្រោះថា កាលបុគ្គលធ្វើនូវកហាបណៈសូម្បីមួងមួយៗ ឲ្យរលោះទៅ ទ្រព្យរមែងអស់ទៅដោយហេតុនោះជាពិតប្រាកដ, ។ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញនូវការអស់ទៅនៃថ្នាំបន្តក់ភ្នែកផង នូវ

ការពូនផ្តុំនៃកណ្តៀរទាំងឡាយផង និងការប្រមូលមកនៃសត្វឃ្មុំទាំងឡាយ ហើយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះចុះ ។

អានន្ទសេដ្ឋីស្លាប់ទៅកើតក្នុងត្រកូលចណ្ឌាល

ក្នុងសម័យខាងក្រោយមក អានន្ទសេដ្ឋីនោះមិនបានប្រាប់នូវកំណាប់ទ្រព្យធំៗ ៥ កន្លែងរបស់ខ្លួនដល់បុត្រ អាស្រ័យទ្រព្យមានសេចក្តីប្រមាទ សៅហ្មងព្រោះមន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់ ធ្វើកាលកិរិយាហើយ បដិសន្ធិក្នុងផ្ទៃនៃស្ត្រីចណ្ឌាលម្នាក់ ក្នុងចំណោមត្រកូលចណ្ឌាលមួយពាន់ត្រកូល ដែលនៅក្នុងស្រុកមួយជិតទ្វារនគរនោះឯង ។ ព្រះរាជាទ្រង់ជ្រាបថាអានន្ទសេដ្ឋីធ្វើកាលកិរិយាហើយ ក៏បញ្ជាឲ្យហៅមូលសិរីដែលជាបុត្ររបស់អានន្ទសេដ្ឋីនោះមក ទ្រង់តាំងទុកក្នុងតំណែងសេដ្ឋី ។

ត្រកូលនៃមនុស្សចណ្ឌាលមួយពាន់នោះ ធ្វើការងារស៊ីឈ្នួលដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត រស់នៅក្នុងពួកមួយជាមួយគ្នា ចាប់តាំងពីទារកនោះបដិសន្ធិមក ធ្វើការងារមិនបានទទួលថ្លៃឈ្នួល ទាំងមិនបានសូម្បីនូវដុំបាយដទៃក្រៅអំពីអាហារដែលគ្រាន់តែញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ពួកគេគិតថា ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយសូម្បីធ្វើការងារយ៉ាង

ណាក៏ដោយ ក៏មិនបានអាហារយ៉ាងដទៃក្រៅអំពីអាហារដែលគ្រាន់តែញ៉ាំងជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅប៉ុណ្ណោះ, ប្រហែលជាមានស្រីកាឡកណ្ណីនៅក្នុងចំណោមនៃពួកយើងទាំងឡាយហើយមើលទៅ គិតដូច្នេះហើយទើបវិលែកគ្នាចេញជាពីរពួក រហូតដល់បំបែកមាតាបិតារបស់ទារកនោះឲ្យនៅដោយឡែកអំពីគេ, បណ្តេញមាតារបស់ទារកនោះចេញ ហើយគិតថា នាងនេះជាស្រីកាឡកណ្ណី ។

ទារកនោះនៅក្នុងផ្ទៃស្ត្រីនោះដរាបណា ស្ត្រីនោះបាននូវអាហារដែលគ្រាន់តែញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយលំបាកដរាបនោះ ។

ទារកនោះកើតមកហើយ មានដៃនិងជើង ភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះនិងមាត់មិនតាំងនៅក្នុងទីជម្មតា (គឺខុសប្លែកអំពីគេ) ។

ទារកនោះប្រកបដោយភាពវិកលវិការនៃអវយវៈបែបនោះមានរូបគួរឲ្យខ្ពើមក្រៃលែងណាស់ ដូចជាបិសាចប្រឡាក់ធូលី ។ សូម្បីកូនមានសភាពដូច្នោះក៏ដោយ មាតាក៏មិនលះបង់បុត្រនោះចោលឡើយ ។ នាងខំចិញ្ចឹមទារកនោះដោយលំបាក ថ្ងៃណាដែលខ្លួននាំយកបុត្រនោះទៅជាមួយ ថ្ងៃនោះរមែងមិនបានអ្វីៗ ឡើយ, ថ្ងៃណាដែលខ្លួនទុកទារកនោះឲ្យនៅផ្ទះ ហើយទៅតែខ្លួនឯង ទើបបាននូវថ្លៃឈ្នួល ។

មាតាលែងបុត្រឲ្យទៅសុំទានចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនឯង

សម័យថ្ងៃក្រោយមក ក្នុងកាលដែលទារកនោះអាចត្រាច់ទៅដើម្បីជុំបាយចិញ្ចឹមខ្លួនឯងបាន នាងក៏ដាក់នូវអំបែងក្នុងដៃ ហើយពោលនឹងបុត្រនោះថា នែ កូន មាតាអាស្រ័យកូនឯងដល់នូវសេចក្តីលំបាកខ្លាំងណាស់, ឥឡូវនេះ មាតាមិនអាចចិញ្ចឹមកូនឯងបានទៀតទេ, អាហារវត្ថុទាំងឡាយ មានបាយជាដើមដែលគេចាត់ចែងទុកដើម្បីមនុស្សទាំងឡាយ មានជនកំព្រា និងអ្នកដំណើរជាដើម មាននៅក្នុងនគរនេះ, កូនឯងចូរត្រាច់ទៅដើម្បីកិច្ចាក្នុងនគរនោះចិញ្ចឹមជីវិតចុះ ។ ដូច្នេះហើយក៏លែងបុត្រនោះទៅ ។

ទារកនោះដើរទៅតាមលំដាប់ផ្ទះ, ទៅដល់ផ្ទះដែលខ្លួនធ្លាប់នៅក្នុងកាលដែលខ្លួនជាអានន្ទសេដ្ឋីរឭកជាតិបាន ក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ។

គ្មាននរណាមួយបានឃើញគេក្នុងក្លោងទ្វារទាំង ៣ កាលដែលគេដើរចូលទៅដល់ក្លោងទ្វារទី ៤ ពួកបុត្រតូចៗ របស់មូលសិរីសេដ្ឋីឃើញ (គេ) ហើយ ក៏មានចិត្តតក់ស្លុតស្រែកយំ ។

គ្រានោះ ពួកបុរសរបស់សេដ្ឋីពោលនឹងទារកនោះថា នែ មនុស្សកាឡកណ្ណី ឯងចូរចេញទៅ វាយហើយអូសចេញទៅបោះចោលនៅ

លើគំនរសំរាម ។

ព្រះសាស្តាសម្តែងធម៌ដល់មូលសិរីសេដ្ឋី

ព្រះសាស្តា មានព្រះអានន្ទត្ថេរជាបច្ឆាសមណៈ ស្តេចយាង ទៅបិណ្ឌបាតដល់ទីនោះហើយ ទតមើលព្រះថេរៈ កាលដែលព្រះ-ថេរៈនោះទូលសួរហើយ ក៏ត្រាស់ប្រាប់ព្រឹត្តិការណ៍នោះ, ព្រះថេរៈឲ្យគេទៅអញ្ជើញមូលសិរីមក ។ ពេលនោះ មហាជនក៏បានមកប្រជុំគ្នានៅទីនោះដែរ ។ ព្រះសាស្តា ត្រាស់ហៅមូលសិរីមកហើយ ត្រាស់សួរថា ម្នាលមូលសិរី អ្នកស្គាល់ទារកនេះទេ ? កាលមូលសិរីសេដ្ឋីទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនស្គាល់ទេ ទើបត្រាស់ថា ទារកនោះ គឺអានន្ទសេដ្ឋីដែលជាបិតារបស់អ្នក ហើយញុំាំងទារកនេះឲ្យប្រាប់ (កំណប់ទ្រព្យ) ដោយព្រះតម្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទសេដ្ឋីអ្នកចូរប្រាប់កំណប់ទ្រព្យធំៗ ៥ កន្លែងដល់បុត្ររបស់អ្នកចុះ ហើយទ្រង់ញុំាំងមូលសិរីដែលជាអ្នកមិនជឿនោះឯងឲ្យជឿ ។ មូលសិរីសេដ្ឋីនោះ បានដល់ព្រះសាស្តាជាសរណៈ ។ ព្រះសាស្តា កាលនឹងទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់មូលសិរី ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៣ បុត្តាមត្ថិ ធនមត្ថិ ឥតិ ពាលោ វិហញ្ញតិ

អត្តា ហិ អត្តនោ នត្ថិ   កុតោ បុត្តា កុតោ ធនំ ។

បុគ្គលពាល តែងព្រួយលំបាក (កន្ទក់កន្ទេញ) ដោយសេចក្តីសម្គាល់ថា កូនទាំងឡាយរបស់អញមាន ទ្រព្យរបស់អញមាន តាមពិតទៅ សូម្បីតែខ្លួនឯងក៏មិនអាចនឹងការពារទុកឲ្យខ្លួនឯងបានផង ចំណង់បើកូនទាំងឡាយ នឹងរាប់ថាមានអំពីណាបាន ទ្រព្យនឹងរាប់ថាមានអំពីណាបាន ។

អធិប្បាយគាថា

គប្បីជ្រាបសេចក្តីនៃគាថានោះថា ៖

បុគ្គលពាលរមែងក្តៅក្រហាយ ព្រោះការជាប់ជំពាក់ក្នុងបុត្រនិងការជាប់ជំពាក់ក្នុងទ្រព្យថា បុត្រទាំងឡាយរបស់យើងមាន ទ្រព្យរបស់យើងមាន រមែងលំបាក គឺរមែងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ គឺរមែងកន្ទក់កន្ទេញថា បុត្រទាំងឡាយរបស់យើងវិនាសហើយ រមែងវិនាស នឹងវិនាស សូម្បីក្នុងទ្រព្យក៏មានន័យដូច្នេះដែរ ។

បុគ្គលពាលរមែងកន្ទក់កន្ទេញដោយអាការ ៦ យ៉ាង ដោយប្រការដូច្នេះ, បុគ្គលពាលកាលព្យាយាមនៅក្នុងទីទាំងឡាយ មានផ្លូវគោកនិងផ្លូវទឹកជាដើម ទាំងពេលយប់និងពេលថ្ងៃដោយប្រការផ្សេងៗ

ដោយគិតថា យើងនឹងចិញ្ចឹមបុត្រទាំងឡាយ ឈ្មោះថា រមែងក្ដៅក្រហាយ, សូម្បីធ្វើកម្មទាំងឡាយមានការជួញជាដើម ដោយគិតថា យើងនឹងញុំាងទ្រព្យឲ្យកើតឡើង ក៏ឈ្មោះថា រមែងក្ដៅក្រហាយដូចគ្នាដែរ, ក៏កាលបុគ្គលពាលក្ដៅក្រហាយយ៉ាងនេះ ខ្លួនឯងឈ្មោះថា រមែងមិនមានដល់ខ្លួន, កាលបុគ្គលពាលមិនអាចធ្វើខ្លួនដែលដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខដោយការបង្អៀតបង្អល់នោះឲ្យដល់នូវសេចក្ដីសុខបាន សូម្បីក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ខ្លួនរបស់គេឈ្មោះថា រមែងមិនមានដល់ខ្លួន, កាលបុគ្គលពាលដេកនៅលើគ្រែដែលជាទីស្លាប់ ត្រូវវេទនាទាំងឡាយ មានសេចក្ដីស្លាប់ជាទីបំផុតដុតរោល ហាក់ដូចជាត្រូវអណ្ដាតភ្លើងដុត កាលគ្រឿងត និងគ្រឿងចង (សរសៃ) នឹងដាច់ទៅ កាលរាងឆ្អឹងនឹងបែកធ្លាយទៅ សូម្បីកាលគេបិទភ្នែកឃើញលោកខាងមុខ បើកភ្នែកឃើញលោកនេះ ខ្លួនដែលគេងូតទឹកឲ្យមួយថ្ងៃ ២ ដង ឲ្យបរិភោគមួយថ្ងៃ ៣ ដង ប្រដាប់តុបតែងដោយគ្រឿងក្រអូប និងកម្រងផ្កាជាដើម ចិញ្ចឹមថែរក្សារហូតអស់មួយជីវិត ក៏ឈ្មោះថា រមែងមិនមានដល់ខ្លួន ព្រោះមិនអាចការពារទុក្ខឲ្យខ្លួនឯងបាន, បុត្រនឹងមានអំពីទីណា ? ទ្រព្យនឹងមានអំពីទីណា ? គឺថាក្នុងសម័យនោះ បុត្រ និងទ្រព្យនឹងធ្វើអ្វីឲ្យ

បានទៅ ? សូម្បីកាលអានន្ទសេដ្ឋីមិនឲ្យអ្វីៗ ដល់នរណាៗ សន្សំទ្រព្យទុកដើម្បីបុត្រ ដេកលើគ្រែដែលជាទីស្លាប់ក្នុងកាលមុនក្តី ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នក្តី, បុត្រនឹងមានអំពីទីណា ? ទ្រព្យនឹងមានអំពីទីណា ? គឺថាបុត្រ និងទ្រព្យនាំទុក្ខអ្វីទៅបាន ? ឬញ៉ាំងសុខអ្វីឲ្យកើតឡើងបានទៅ ? ជួយអ្វីបានខ្លះ ?

ក្នុងកាលចប់ព្រះធម្មទេសនា ការត្រាស់ដឹងធម៌ បានមានដល់សត្វ ៨៤.០០០ នាក់, ទេសនាបានជាកថាមានប្រយោជន៍ដល់មហាជនដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

(រឿងអានន្ទសេដ្ឋី ចប់)

៤ រឿងចោរអ្នកទម្លាយបន្ទិចទ្រព្យ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធចោរអ្នកទម្លាយនូវបន្ទិចទ្រព្យ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **យោ ពាលោ មញ្ញតី ពាល្យំ** ដូច្នេះជាដើម ។

ចោរលួចរបស់ដែលគេខ្ចប់ទុកនឹងជាយសំពត់

បានឮថា ចោរពីរនាក់ជាសម្លាញ់នឹងគ្នា ទៅកាន់វត្តជេតពនជាមួយនឹងមហាជនដែលទៅដើម្បីត្រូវការស្តាប់ធម៌, ចោរម្នាក់បានស្តាប់ធម្មកថា ចោរម្នាក់ទៀតដើរគយគន់រកមើលនូវវត្ថុដែលខ្លួនគប្បីកាន់យក ។ បណ្តាចោរទាំងពីរនាក់នោះ ចោរអ្នកស្តាប់ធម៌បានសំរេចសោតាបត្តិផល ។

ចោរក្រៅនេះបានទ្រព្យប្រមាណ ៥ មាសកៈ ដែលគេខ្ចប់នឹងជាយសំពត់របស់ឧបាសកម្នាក់ ។ ទ្រព្យនោះបានជាតម្លៃអាហារក្នុងផ្ទះរបស់ចោរនោះ មិនសម្រេចផលដល់ផ្ទះរបស់ចោរដែលជាសោតាបន្នទេ ។

គ្រានោះ ចោរដែលជាសម្លាញ់នឹងកិរិយារបស់ខ្លួន បានពោល

ចំអកឲ្យចោរដែលជាសោតាបន្នទោះថា អ្នកមិនញុំាងតម្លៃអាហារឲ្យសម្រេចដល់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ព្រោះតែខ្លួនជាអ្នកឈ្លាសវៃពេក ។

ចោរដែលជាសោតាបន្នទោះគិតថា បុគ្គលនេះ រមែងសម្គាល់យើងដែលជាបណ្ឌិត ថាជាបុគ្គលពាលទៅវិញ ក៏ទៅកាន់វត្តជេតពនជាមួយនឹងញាតិទាំងឡាយ ដើម្បីក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះសាស្តា ។

អ្នកដឹងខ្លួនថាពាលរមែងជាបណ្ឌិតបាន

ព្រះសាស្តា កាលនឹងទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់ចោរនោះ បានត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៤ យោ ពាលោ មញ្ញតី ពាល្យំ បណ្ឌិតោ វាបិ តេន សោ
ពាលោ ច បណ្ឌិតមានី ស វេ ពាលោតិ វុច្ចតិ ។

បុគ្គលណាជាមនុស្សពាល ហើយដឹងនូវភាវៈនៃខ្លួនថាជាពាល បុគ្គលនោះនឹងទៅជាបណ្ឌិតបានខ្លះ ដោយហេតុដែលដឹងខ្លួនថា ជាពាលនោះ ចំណែកបុគ្គលណា ជាមនុស្សពាលមានសេចក្តីសម្គាល់ថាខ្លួនជាបណ្ឌិត បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាមនុស្សពាលដោយពិត ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ ពីរបទថា **យោ ពាលោ** សេចក្ដីថា បុគ្គលណា ជាមនុស្សពាល គឺមិនមែនជាបណ្ឌិត ហើយសម្គាល់ គឺដឹងនូវការៈនៃខ្លួនថាជាមនុស្សពាល គឺភាពជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅនោះដោយខ្លួនឯងថា យើងជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ។

ពីរបទថា **តេន សោ** សេចក្ដីថា ដោយហេតុនោះ បុគ្គលនោះនឹងជាបណ្ឌិតក៏ថាបាន ឬស្មើនឹងបណ្ឌិតក៏ថាបាន ។

ពិតមែន បុគ្គលនោះកាលដឹងថា យើងជាបុគ្គលពាល ចូលទៅរក ចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកដទៃដែលជាបណ្ឌិត កាលបណ្ឌិតនោះទូន្មានប្រៀនប្រដៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភាពជាបណ្ឌិត រៀនយកឱវាទនោះហើយ រមែងជាបណ្ឌិត ឬជាបណ្ឌិតដ៏ឆ្នើមជាងបណ្ឌិតបាន ។

ពីរបទថា **ស វេ ពាលោ** ចំណែកបុគ្គលណាជាបុគ្គលពាលហើយសម្គាល់ថាខ្លួនជាបណ្ឌិតតែម្យ៉ាងយ៉ាងនេះថា អ្នកដទៃណាទៅ ជាពហុស្សុត ជាធម្មកថិក ជាអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ មានវាទៈពោលនូវគុណដែលជាគ្រឿងជុសខាត់កិលេសប្រាកដស្មើនឹងយើង បុគ្គលនោះមិនចូលទៅរក មិនចូលទៅអង្គុយជិតបុគ្គលដទៃដែលជាបណ្ឌិត រមែងមិនរៀនយកព្រះបរិយត្តិ រមែងមិនបំពេញនូវវត្តបដិបត្តិ, រមែងដល់នូវភាព

ជាបុគ្គលពាលដោយចំណែកមួយពិត, បុគ្គលនោះ រមែងដូចជាចោរ
ដែលទម្លាយនូវបន្ទិចទ្រព្យដូច្នោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះមាន
ព្រះភាគ ត្រាស់ពាក្យនេះថា **ស វេ ពាលោតិ វុច្ចតិ** ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា មហាជនព្រមទាំងញាតិទាំងឡាយរបស់
ចោរដែលជាសោតាបន្នានោះ បានសម្រេចសោតាបត្តិផល ។

(រឿងចោរទម្លាយបន្ទិចទ្រព្យ ចប់)

៥ រឿងព្រះឧទាយិត្ថេរ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះឧទាយិត្ថេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **យាវជីវម្បិ ចេ ពាលោ** មានបទដូច្នេះ ជាដើម ។

បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅច្រើនតែប្រកាន់ខ្លួន

បានឮថា ព្រះឧទាយិត្ថេរនោះ កាលព្រះមហាថេរៈចៀសចេញទៅអស់ ក៏ចូលទៅកាន់ធម្មសភាហើយ គង់លើធម្មាសនៈ ។

ថ្ងៃមួយ ពួកភិក្ខុអាគន្តុកៈឃើញព្រះឧទាយីនោះហើយសម្គាល់ថា ភិក្ខុនេះប្រាកដជាព្រះមហាថេរៈជាពហូសូតហើយ ក៏សួរបញ្ហាប្រកបដោយបរមត្ថធម៌ មានខន្ធជាដើមហើយ តិះដៀលលោកដែលជាអ្នកមិនចេះនូវព្រះពុទ្ធវចនៈអ្វីៗ ថា នេះជាព្រះថេរៈស្អី ? នៅក្នុងវិហារមួយជាមួយនឹងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនចេះធម៌សូម្បីត្រឹមតែខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ អ្វីចឹង ដូច្នេះហើយ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនោះចំពោះព្រះតថាគត ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា កាលនឹងទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់ពួកភិក្ខុអាគន្តុកៈនោះ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៥ យាវជីវម្បិ ចេ ពាលោ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ
ន សោ ធម្មំ វិជានាតិ ទព្វី សូបរសំ យថា ។

មនុស្សពាល បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីអស់មួយជីវិត ក៏ឥតបានដឹងរសធម៌អ្វីឲ្យច្បាស់លាស់ឡើយ ដូចវែកដែលមិនដឹងរសសម្ល ដូច្នោះ។

អធិប្បាយគាថា

គប្បីជ្រាបសេចក្តីនៃព្រះគាថានេះថា ៖

បុគ្គលពាល បើចូលទៅរក ចូលទៅអង្គុយជិត បណ្ឌិតសូម្បីអស់មួយជីវិត ក៏រមែងមិនដឹងនូវព្រះបរិយត្តិធម៌យ៉ាងនេះថា នេះជាព្រះពុទ្ធវចនៈ ព្រះពុទ្ធវចនៈមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ឬមិនដឹងនូវបដិបត្តិធម៌ និងបដិវេធធម៌យ៉ាងនេះថា ធម៌នេះជាគ្រឿងនៅ, ធម៌នេះជាមារយាទ នេះជាគោចរកម្ម កម្មនេះមានទោស, កម្មនេះមិនមានទោស, កម្មនេះគួរសេព, កម្មនេះមិនគួរសេព, ធម៌នេះគប្បីចាក់ធ្លុះ, ធម៌នេះគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។

សួរថា ដូចអ្វី ?

ឆ្លើយថា ដូចវែកដែលមិនដឹងរសជាតិសម្ល ដូច្នោះ ។

អធិប្បាយថា ដូចយ៉ាងថា វែក ស្ទូម្បីអ្នកស្ទូក្នុងសម្លគ្រឿងមានប្រការផ្សេងៗ ដរាបដល់រលួយអស់ទៅ ក៏រមែងមិនដឹងនូវរសសម្លថា មានរសប្រៃ, មានរសសាប, មានរសល្វីង, មានរសហាង, មានរសហឹរ, មានរសជូរ, មានរសមិនជូរ, មានរសចត់ យ៉ាងណា, បុគ្គលពាល ស្ទូម្បីចូលទៅអង្គុយជិតបណ្ឌិតរហូតអស់មួយជីវិត ក៏រមែងមិនដឹងនូវធម៌មានប្រការដូចពោលហើយ នោះដែរ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ចិត្តរបស់ពួកអាគន្តុកភិក្ខុ ក៏រួចផុតស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ។

(រឿងព្រះឧទាយិត្ថេរ ចប់)

****

៦ រឿងភិក្ខុអ្នកក្រុងបាវា

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធពួកភិក្ខុអ្នកក្រុងបាវាប្រមាណ ៣០ រូប ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **មុហុត្តម្បិ ចេ វិញ្ញូ** មានបទដូច្នេះ ជាដើម ។

ភិក្ខុសមាទានធុតង្គ

សេចក្តីពិស្តារថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងធម៌គ្រាដំបូងក្នុងដងព្រៃដ៏ដេរដាសដោយដើមកប្បាស (ព្រៃកប្បាស) ដល់សម្លាញ់ ៣០ នាក់ ដែលជាអ្នកស្វែងរកស្ត្រី ។

ក្នុងកាលនោះ សម្លាញ់ទាំងអស់នោះ ក៏បានជាឯហិភិក្ខុ ទ្រទ្រង់បាត្រ និងចីវរដែលសម្រេចអំពីឫទ្ធិ សមាទានធុតង្គទាំង ១៣ ដោយការកន្លងទៅនៃកាលយូរ ក៏ចូលទៅ គាល់ព្រះសាស្តាម្តងទៀត ស្តាប់អនមតគ្គធម្មទេសនា ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្តនៅលើអាសនៈនោះឯង ។

ភិក្ខុទាំងឡាយសន្ទនាគ្នាក្នុងធម្មសភាថា គួរឲ្យអស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎ ! ភិក្ខុទាំងនេះបានដឹងច្បាស់នូវធម៌យ៉ាងឆាប់រហ័សមែនពិត ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវកថានោះហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមែនតែក្នុងកាលឥឡូវនេះប៉ុណ្ណោះទេ, សូម្បីក្នុងកាលមុន ភិក្ខុទាំងនេះជាអ្នកលេង ជាសម្លាញ់នឹងគ្នាប្រមាណ ៣០ នាក់ ស្តាប់ធម៌ទេសនារបស់ជ្រូកឈ្មោះមហាតុណ្ឌិលៈ ក្នុងតុណ្ឌិល-ជាតក ដឹងច្បាស់នូវធម៌បានឆាប់រហ័ស ហើយសមាទានសីល ៥ ផង ដែរ, ព្រោះឧបនិស្ស័យនោះឯងភិក្ខុទាំងនោះ ទើបសម្រេចព្រះអរហត្ត នៅលើអាសនៈដែលខ្លួនអង្គុយក្នុងកាលឥឡូវនេះ ដូច្នេះហើយ កាល នឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ បានត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៦ មុហុត្តម្បិ ចេ វិញ្ញូ   បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ
ខិប្បំ ធម្មំ វិជានាតិ   ជិវ្ហា សូបរសំ យថា ។

វិញ្ញូជន បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីតែមួយ រំពេច រមែងយល់សេចធម៌ ដោយឆាប់រហ័ស ដូចអណ្តាត ដឹងនូវរសសម្ល ដូច្នោះ ។

អធិប្បាយគាថា

គប្បីជ្រាបសេចក្តីនៃព្រះគាថានោះថា ៖

បើវិញ្ញូជន គឺបុរសដែលជាបណ្ឌិត ចូលទៅអង្គុយជិតបណ្ឌិត

ជទៃសូម្បីតែមួយរំពេច បណ្ឌិតនោះរៀន សាកសួរបណ្ឌិតដទៃនោះ ឈ្មោះថា រមែងដឹងច្បាស់នូវបរិយត្តិធម៌បាន យ៉ាងឆាប់រហ័ស, ពេលនោះ បុគ្គលដែលជាបណ្ឌិតនោះឲ្យបណ្ឌិតដទៃប្រាប់នូវកម្មដ្ឋានហើយ ព្យាយាមនៅក្នុងវត្តបដិបត្តិ រមែងដឹងច្បាស់សូម្បីនូវលោកុត្តរធម៌បាន យ៉ាងឆាប់រហ័ស, ដូចបុរសអ្នកមានជិវ្ហាបសាទដែលរោគមិនទាន់កម្ចាត់ លុះដាក់អាហារត្រង់អណ្តាតដើម្បីនឹងដឹងរស រមែងដឹងរសផ្សេងៗ មានរសប្រៃជាដើមបានយ៉ាងឆាប់រហ័សដូច្នោះដែរ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ភិក្ខុជាច្រើន បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ។

(រឿងភិក្ខុអ្នកក្រុងបាវ៉ា ចប់)

****

៧ រឿងសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធបុរសកើតឃ្លង់ឈ្មោះសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធា មានបទដូច្នេះ ជាដើម ។

សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិក្រាបទូលគុណវិសេសចំពោះព្រះសាស្តា

រឿងសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនេះ មានមកហើយក្នុងគម្ពីរឧទាន ។

ក៏ក្នុងកាលនោះ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិអង្គុយខាងចុងបរិស័ទ ស្តាប់ធម៌ទេសនារបស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បានសម្រេចសោតាបត្តិផល ប្រាថ្នានឹងក្រាបទូលគុណវិសេស ដែលខ្លួនបានហើយចំពោះព្រះសាស្តា (ប៉ុន្តែ) មិនអាចនឹងចូលទៅកណ្តាលបរិស័ទបាន ក៏បានទៅកាន់វិហារ ក្នុងកាលដែលមហាជនថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ហើយត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ខ្លួនក៏ជូនបរិស័ទទាំងនោះទៅហើយ ត្រឡប់មកវិញ ។

បុគ្គលអ្នកមានអរិយទ្រព្យ ៧ ប្រការ
ជាអ្នកមិនទ័លក្រ

ខណៈនោះ សក្កទេវរាជទ្រង់ជ្រាបថា សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិប្រាថ្នាដើម្បីនឹងធ្វើគុណវិសេសដែលខ្លួនបានហើយ ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្ដាឲ្យប្រាកដ ។ ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា យើងនឹងល្បងមើលសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះមើល៍ ស្ដេចទៅឈរឰដ៏អាកាសហើយបានត្រាស់ពាក្យនេះថា "ម្នាលសុប្បពុទ្ធ អ្នកជាមនុស្សទ័លក្រ ជាមនុស្សឥតទីពឹង ប្រសិនបើអ្នកឯងពោលថា ព្រះពុទ្ធមិនមែនព្រះពុទ្ធ, ព្រះធម៌មិនមែនព្រះធម៌, ព្រះសង្ឃមិនមែនព្រះសង្ឃ, ព្រះពុទ្ធមិនមែនជារបស់យើងទេ, ព្រះធម៌មិនមែនជារបស់យើងទេ, ព្រះសង្ឃមិនមែនជារបស់យើងទេ" ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃកុំមានដល់យើងឡើយ យើងនឹងឲ្យទ្រព្យដែលរកទីបំផុតគ្មានដល់ឯង ។ គ្រានោះ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិបានសួរសក្កទេវរាជនោះថា អ្នកជានរណា ?

សក្ក. យើងជាសក្កទេវរាជ ។

សុប្បពុទ្ធ. នែបុគ្គលអន្ធពាល មិនចេះអៀនខ្មាស, អ្នកជាបុគ្គលមិនសមគួរនិយាយជាមួយយើងទេ, អ្នកឯងនិយាយនឹងយើងថា យើងជាមនុស្សទ័លក្រ ជាមនុស្សដល់នូវសេចក្ដីលំបាក ជាមនុស្ស

កំព្រាឥតទីពឹង ប៉ុន្តែយើងមិនមែនជាមនុស្សដល់នូវសេចក្តីលំបាក មិនមែនជាមនុស្សទ័លក្រ មិនមែនជាមនុស្សកំព្រាឥតទីពឹងដូចអ្នកឯងនិយាយនោះទេ, យើងជាអ្នកមាននូវសេចក្តីសុខ មានទ្រព្យច្រើន ៖

ទ្រព្យទាំងនេះគឺ ទ្រព្យគឺសទ្ធា ១, ទ្រព្យគឺសីល ១, ទ្រព្យគឺហិរិ ១, ទ្រព្យគឺឱត្តប្បៈ ១, ទ្រព្យគឺសុតៈ ១, ទ្រព្យគឺចាគៈ ១, បញ្ញាជាទ្រព្យទី ៧ រមែងមានដល់បុគ្គលណា ទោះបីជាស្ត្រីក៏ដោយ ជាបុរសក៏ដោយ, បណ្ឌិតទាំងឡាយពោលបុគ្គលនោះថា ជាមនុស្សមិនទ័លក្រ, ជីវិតរបស់បុគ្គលនោះមិនសាបសូន្យទេ ។ ព្រោះហេតុនោះអរិយទ្រព្យ ៧ ប្រការនេះ មានដល់ជនទាំងឡាយណា ជនទាំងឡាយនោះ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ឬព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយរមែងមិនពោលថា ជាមនុស្សទ័លក្រឡើយ ។

សក្កទេវរាជ ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវពាក្យរបស់សុប្បពុទ្ធនោះហើយ ទ្រង់លះបង់សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិទុកត្រង់ចន្លោះផ្លូវហើយ ស្តេចទៅកាន់សំណាក់របស់ព្រះសាស្តា ក្រាបទូលនូវការឆ្លើយឆ្លងទាំងអស់ចំពោះព្រះសាស្តា ។

គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទៅកាន់សក្កទេវរាជថា

ម្នាលសក្កៈ សូម្បីទាំងរយ ទាំងពាន់នៃទេវតាទាំងឡាយប្រាកដដូចជាព្រះអង្គ ក៏មិនអាចនឹងញុំាងសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិឲ្យពោលថា ព្រះពុទ្ធមិនមែនព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌មិនមែនព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃមិនមែនព្រះសង្ឃបានដែរ ។

ចំណែកសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ទៅកាន់សំណាក់ព្រះសាស្តា បានទទួលនូវបដិសណ្ឋារៈអំពីព្រះសាស្តាហើយ ក្រាបទូលគុណដែលខ្លួនបានហើយចំពោះព្រះសាស្តា ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ គ្រានោះមេគោកូនខ្ចីវែធផ្តាច់ផ្តិលសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលជាអ្នកចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាននោះឲ្យចាកជីវិត ។

បុព្វកម្មរបស់សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនិងមេគោ

បានឮថា មេគោដែលមានកូនខ្ចីនោះ ជាយក្ខិនីមួយរូប ចូលមេគោកូនខ្ចីផ្តាច់ផ្តិលជន ៤ នាក់ គឺ កុលបុត្រឈ្មោះបុក្កុសាតិ ១ ពាហិយទារុចិរិយៈ ១ នាយចោរឃាតកៈឈ្មោះតម្ពទាឋិកៈ (ចង្កូមក្រហម) ១ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ១ ចាកជីវិតម្នាក់មួយរយអត្តភាព ។

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ជនទាំងនោះជាសេដ្ឋីបុត្រទាំង ៤ នាក់ នាំស្រ្តីពេស្យាដែលជានគរសោភិនីម្នាក់ទៅកាន់ឧទ្យាន សប្បាយអស់

មួយថ្ងៃហើយ ក្នុងវេលាល្ងាច ប្រឹក្សាគ្នាយ៉ាងនេះថា ក្នុងទីនេះមិនមានអ្នកដទៃ, យើងទាំងឡាយនឹងកាន់យកកហាបណៈ ១ ពាន់ និងគ្រឿងប្រដាប់ទាំងអស់ដែលពួកយើងឲ្យដល់ស្ត្រីនេះហើយ សម្លាប់ស្ត្រីនេះចោលហើយសឹមទៅ ។

ស្ត្រីនោះស្តាប់ពាក្យសម្តីរបស់សេដ្ឋីបុត្រទាំងនោះហើយ គិតថា ជនទាំងនេះមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អភិរម្យ (ត្រេកត្រអាល) ជាមួយនឹងយើងហើយ ឥឡូវនេះ ប្រាថ្នានឹងសម្លាប់យើងទៀត,យើងនឹងដឹងកិច្ចដែលយើងគួរធ្វើដល់ជនទាំងនេះ ។ កាលត្រូវជនទាំងនោះសម្លាប់ ក៏បានធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាថា សូមឲ្យយើងបានជាយក្ខិនី ជាស្ត្រីអាចដើម្បីញ៉ាំងសេដ្ឋីបុត្រទាំងនោះឲ្យស្លាប់ ដូចយ៉ាងដែលពួកនេះសម្លាប់យើង ដូច្នេះដែរ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មដ៏លាមក

ភិក្ខុច្រើនរូប ក្រាបទូលការធ្វើកាលកិរិយារបស់សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គតិរបស់សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះ តើដូចម្តេច ? ព្រោះហេតុអ្វី ទើបសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិដល់នូវភាពជាមនុស្សមានរោគឃ្លង់ ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្យាករនូវភាវៈនៃសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះសម្រេច សោតាបត្តិផលហើយ កើតក្នុងភពតាវត្តិង្ស និងការឃើញព្រះតគរ-សិខីបច្ចេកពុទ្ធហើយខាកស្តោះ (ទឹកមាត់) ហើយចៀសចេញទៅខាងឆ្វេង ឆេះក្នុងនរកអស់កាលដ៏យូរ ដល់នូវភាពជាអ្នកមានរោគ ឃ្លង់ក្នុងកាលឥឡូវនេះដោយវិបាកកម្មដ៏សេស ហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងនេះ ធ្វើតែកម្មដែលមានផលដ៏ឈឺផ្សាចំពោះខ្លួនឯង ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ឲ្យក្រៃលែងឡើង ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៧ ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធា អមិត្តេនេវ អត្តនា
ករោន្តា បាបកំ កម្មំ យំ ហោតិ កដុកប្ផលំ ។

ពួកជនពាលមិនមានប្រាជ្ញា មានខ្លួនដូចជាសត្រូវ តែងធ្វើកម្មដ៏លាមក ដែលជាអំពើមានផលដ៏ក្តៅក្រហាយ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ចរន្តិ** សេចក្តីថា រមែងត្រាច់ទៅធ្វើនូវកម្មដែលជាអកុសលតែម្យ៉ាងដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

ជនទាំងឡាយ អ្នកមិនដឹងនូវប្រយោជន៍ក្នុងលោកនេះ និងប្រ-

*យោជន៍ក្នុងលោកខាងមុខ ឈ្មោះថា ពាល ក្នុងបទថា **ពាលា** នេះ ។*

*បទថា **ទុម្មេធា** គឺអ្នកមានបញ្ញាអាក្រក់ (ឥតបញ្ញា) ។*

*បទថា **អមិត្តេនេវ** សេចក្តីថា ដូចជាសត្រូវមិនមែនជាមិត្ត ។*

*បទថា **កដុកប្ផលំ** សេចក្តីថា មានផលដ៏ឈឺផ្សា គឺមានទុក្ខជាផល ។*

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើនបានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ដោយប្រការដូច្នេះ ។ល។

(រឿងសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ចប់)

****

៨ រឿងបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែ

សេចក្ដីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែម្នាក់ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ មានបទដូច្នេះ ជាដើម ។

ចោរចូលលួចទ្រព្យត្រកូលអ្នកស្ដុកស្ដម្ភ

បានឮថា អ្នកស្រែនោះ ភ្ជួរស្រែមួយកន្លែង ដែលនៅមិនឆ្ងាយអំពីក្រុងសាវត្ថី ។ ពួកចោរចូលទៅកាន់នគរតាមលូទឹក ជីកឧម្មង្គ (រូងដែលជីកលុងក្នុងដី ឬភ្នំអាចដើរបាន) ត្រកូលអ្នកស្ដុកស្ដម្ភមួយ ចូលទៅលួចយកមាស និងប្រាក់ជាច្រើន ហើយក៏ចេញទៅតាមលូទឹកនោះឯង ។ ចោរម្នាក់មានចិត្តមិនស្មោះត្រង់នឹងចោរទាំងនោះ បានលាក់បង្វិចទ្រព្យ ១ ពាន់ ទុកក្នុងថ្នក់សំពត់ ហើយធ្វើដំណើរទៅដល់ស្រែនោះ ក៏បែងចែកទ្រព្យជាមួយនឹងចោរទាំងនោះ ហើយកាន់ដើរទៅ ដោយមិនបានដឹងថា បង្វិចទ្រព្យដែលលាក់ទុកនឹងថ្នក់សំពត់ធ្លាក់នៅទីដែលចែកទ្រព្យនោះ ។

ព្រះសាស្ដាទ្រង់ឃើញឧបនិស្ស័យរបស់អ្នកភ្ជួរស្រែ

ក្នុងថ្ងៃនោះ ពេលជិតភ្លឺ ព្រះសាស្ដាទ្រង់ពិចារណាមើលសត្វលោក ទ្រង់ឃើញបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះ ចូលក្នុងសំណាញ់ គឺព្រះញាណរបស់ព្រះអង្គ ហើយទ្រង់ពិចារណាថា "គុណជាតអ្វីហ្ន៎នឹងមាន ? ទ្រង់ឃើញហេតុនេះថា អ្នកស្រែនោះ នឹងទៅភ្ជួរស្រែពីព្រលឹម, សូម្បីពួកម្ចាស់ទ្រព្យក៏ទៅតាមស្នាមជើងរបស់ចោរទាំងឡាយហើយ ឃើញបង្វិចទ្រព្យ ១ ពាន់ ក្នុងស្រែរបស់បុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះ ហើយក៏នឹងចាប់បុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះ, វៀរតថាគតចេញហើយ អ្នកដទៃជាសាក្សីរបស់បុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះនឹងមិនមាន, សូម្បីធម៌ដែលជាឧបនិស្ស័យនៃសោតាបត្តិមគ្គរបស់អ្នកស្រែនោះក៏មាន តថាគតគួរទៅកាន់ទីនោះ ។

ចំណែកអ្នកស្រែនោះ ទៅភ្ជួរស្រែពីព្រលឹម ។ ព្រះសាស្ដាមានព្រះអានន្ទត្ថេរជាបច្ឆាសមណៈ ស្ដេចយាងទៅកាន់ទីនោះ ។ អ្នកស្រែឃើញព្រះសាស្ដាហើយ ចូលទៅថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយភ្ជួរស្រែតទៅទៀត ។ ព្រះសាស្ដាមិនបានទ្រង់ត្រាស់នូវពាក្យអ្វីៗ ទៅកាន់អ្នកស្រែនោះឡើយ ស្ដេចទៅកាន់ទីដែលបង្វិចទ្រព្យ ១ ពាន់ នោះធ្លាក់ ទ្រង់ទតឃើញបង្វិចទ្រព្យនោះហើយ ក៏ត្រាស់ទៅកាន់ព្រះអានន្ទ-ត្ថេរថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកឃើញអាសិរពិសទេ ? ព្រះអានន្ទត្ថេរទូលថា

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ អាសិរពិសកាច ។ អ្នកស្រែបានឮពាក្យនោះហើយ ក៏គិតថា ទីនេះជាទីត្រាច់ទៅក្នុងកាល ឬក្នុងវេលាវិកាលរបស់យើង, បានឮថា អាសិរពិសមាននៅទីនោះ កាលព្រះសាស្តាត្រាស់ពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ចៀសចេញទៅ ក៏កាន់យកជន្ទញដើរទៅ ដោយតាំងចិត្តថា យើងនឹងសម្លាប់អាសិរពិសនោះ ឃើញបង្វិចទ្រព្យនោះហើយ គិតថា ពាក្យនោះ ប្រាកដជាពាក្យដែលព្រះសាស្តា ត្រាស់សំដៅយកបង្វិចទ្រព្យនេះហើយមើលទៅ ក៏កាន់យកបង្វិចទ្រព្យនោះត្រឡប់ទៅវិញ ព្រោះខ្លួនជាមនុស្សមិនឈ្លាស ទើបបិទបាំងដោយអាចម៍ដីក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ ហើយភ្ជួរស្រែបន្តទៅទៀត ។

អ្នកស្រែត្រូវចាប់យកទៅប្រហារជីវិត

ម្ចាស់ទ្រព្យនោះកាលរាត្រីភ្លឺច្បាស់ហើយ ទើបដឹងថា ចោរចូលលួចទ្រព្យក្នុងផ្ទះ ក៏ដើរតាមស្នាមជើងចោរ ទៅដល់ស្រែនោះហើយ ឃើញនូវទីកន្លែងដែលពួកចោរចែកទ្រព្យគ្នាក្នុងស្រែនោះ បានឃើញស្នាមជើងរបស់អ្នកស្រែ ។ មនុស្សទាំងនោះទៅតាមស្នាមជើងរបស់អ្នកស្រែនោះ ឃើញនូវទីកន្លែងនៃបង្វិចទ្រព្យ ដែលបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះលាក់ទុក កកាយអាចម៍ដីចេញហើយ កាន់យកបង្វិចទ្រព្យ គម្រាមថា ឯងប្លន់

ផ្ទះយើងហើយ មកធ្វើដូចជាអ្នកភ្ជួរស្រែអ្វី វាយដោយដំបងនាំទៅថ្វាយព្រះរាជា ។

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់នូវរឿងនោះហើយ ក៏បញ្ជាឲ្យប្រហារជីវិតបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះ ។ ពួករាជបុរស ចងបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះឲ្យមានដៃពួនដ៏ខាងក្រោយ វាយដោយរំពាត់ផ្ដៅនាំទៅកាន់ទីពិឃាត ។ បុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះត្រូវរាជបុរសវាយដោយផ្ដៅ មិនពោលនូវពាក្យអ្វីៗ ដទៃឡើយ ពោលតែពាក្យថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកឃើញអាសិរពិសទេ, បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ អាសិរពិសកាច ។ គ្រានោះ ពួករាជបុរសសួរបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះថា "ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនព្រោះហេតុអ្វី ទើបឯងពោលតែពាក្យរបស់ព្រះសាស្ដា និងពាក្យរបស់ព្រះអានន្ទអ៊ីចឹង ? កាលបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះឆ្លើយថា កាលយើងបានគាល់ព្រះរាជា, ទើបយើងប្រាប់ ក៏នាំទៅកាន់សំណាក់ព្រះរាជា ក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះរាជា ។

អ្នកស្រែរួចផុតអំពីទោសព្រោះអាង ព្រះសាស្ដាជាសាក្សី

គ្រានោះ ព្រះរាជាត្រាស់សួរបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះថា ព្រោះ

ហេតុអ្វី ទើបឯងពោលពាក្យដូច្នោះ ? បុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនចោរទេ ហើយក៏ក្រាបទូលរឿងថ្វាយព្រះរាជាទាំងអស់ គឺចាប់ផ្ដើមអំពីកាលដែលខ្លួនចេញទៅភ្ជួរស្រែ ។ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់នូវពាក្យរបស់បុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះហើយ ត្រាស់ថា នែ អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ បុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនេះអាងព្រះសាស្ដា ដែលជាអគ្គបុគ្គលលើលោកជាសាក្សី យើងលើកលែងទោសឲ្យបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនេះមិនទាន់សមគួរទេ, យើងនឹងដឹងនូវកិច្ចដែលគួរធ្វើក្នុងរឿងនេះ ដូច្នេះហើយ ទ្រង់នាំបុរសអ្នកភ្ជួរស្រែនោះទៅកាន់សំណាក់របស់ព្រះសាស្ដាក្នុងវេលាល្ងាច ទូលសួរព្រះសាស្ដាថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គបានស្ដេចទៅកាន់កន្លែងដែលអ្នកស្រែនោះភ្ជួរជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដែរឬ ?

ព្រះសាស្ដា. ថ្វាយព្រះពរ មហាបពិត្រ តថាគតទៅ ។

ព្រះរាជា. ព្រះអង្គទ្រង់ទតឃើញអ្វីក្នុងស្រែនោះ ?

ព្រះសាស្ដា. ថ្វាយព្រះពរ មហាបពិត្រ តថាគតទតឃើញបង្វិចទ្រព្យ ១ ពាន់ ។

ព្រះរាជា. ព្រះអង្គទ្រង់ទតឃើញហើយ ទ្រង់ត្រាស់នូវពាក្យ

អ្វីខ្លះ ?

ព្រះសាស្តា. ថ្វាយព្រះពរ មហាបពិត្រ តថាគតត្រាស់នូវពាក្យនេះ ។

ព្រះរាជា. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើបុរសនេះមិនបានអាងបុគ្គលដូចព្រះអង្គជាសាក្សីទេ, គេនឹងមិនមាននូវជីវិត, ប៉ុន្តែបុរសអ្នកក្នុរស្រែនេះ បានពោលពាក្យដែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយ ទើបបាននូវជីវិត ។

មិនគួរធ្វើកម្មដែលឲ្យផលដ៏ក្តៅផ្សាក្នុងកាលជាខាងក្រោយទេ

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ស្តាប់នូវព្រះរាជតម្រាស់នោះហើយ ត្រាស់ថា "ថ្វាយព្រះពរ មហាបពិត្រ, តថាគតពោលពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះហើយទៅ, សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយរមែងមាន ព្រោះធ្វើនូវកម្មណា កម្មនោះ បុគ្គលដែលជាបណ្ឌិតមិនគប្បីធ្វើឡើយ" ដូច្នេះ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងព្រះធម៌ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៨ ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា អនុតប្បតិ
យស្ស អស្សុមុខោ រោទំ វិបាកំ បដិសេវតិ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ រមែងក្តៅក្រហាយ ឬមានមុខ
ជោកដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ ទទួលផលនៃកម្មណា
កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះ ឈ្មោះថា ជាកម្មមិនល្អឡើយ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ ពីរបទថា **យំ កត្វា** សេចក្តីថា បុគ្គលធ្វើនូវកម្មណាដែលអាចញ៉ាំងសត្វឲ្យកើតក្នុងអបាយទាំងឡាយ មាននរកជាដើមបានដល់ មានទុក្ខជាកម្រៃ កាលតាមរឭកដល់ ឈ្មោះថា រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយ គឺរមែងសោយសោករឿយៗ ក្នុងខណៈដែលរឭកដល់, កម្មនោះ ដែលបុគ្គលធ្វើហើយមិនល្អឡើយ គឺមិនប្រពៃបានដល់ មិនមែនជាកម្មថ្លៃថ្នូរ ។

ពីរបទថា **យស្ស អស្សុមុខោ** សេចក្តីថា ជាអ្នកមានមុខទទឹកជោកដោយទឹកភ្នែក ទួញយំ សោយនូវផលនៃកម្មណា ។

ក្នុងកាលចប់ព្រះធម្មទេសនា ឧបាសកអ្នកភ្ជួរស្រែ បានសំរេចសោតាបត្តិផល ។ សូម្បីភិក្ខុដែលមកប្រជុំគ្នាជាច្រើនក្នុងទីនោះ ក៏បានសំរេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ដោយប្រការដូច្នេះឯង ៕

៩ រឿងនាយសុមនមាលាការ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធនាយមាលាការឈ្មោះ សុមនៈ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ មានបទដូច្នេះជាដើម ។

ព្រះសាស្តាស្តេចត្រាច់បិណ្ឌបាត

បានឮមកថា នាយមាលាការឈ្មោះសុមនៈ បម្រើព្រះបាទពិម្ពិសារដោយផ្កាម្លិះ ៨ នាឡិអំពីព្រលឹមរាល់ៗ ថ្ងៃ រមែងបានកហាបណៈមួយថ្ងៃៗ ៨ កហាបណៈ ។

ថ្ងៃមួយ កាលនាយមាលាការនោះកាន់ផ្កាទៅដើម្បីថ្វាយព្រះបាទពិម្ពិសារ គ្រាន់តែចូលទៅកាន់ព្រះនគរភ្លាម ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ដែលមានភិក្ខុសង្ឃជាច្រើនអង្គចោមរោម ទ្រង់បញ្ចេញនូវព្រះរស្មីមានពណ៌ ៦ ប្រការ ទ្រង់ចូលទៅកាន់ព្រះនគរដើម្បីបិណ្ឌបាត ដោយអានុភាពដ៏ធំ ដោយពុទ្ធលីលាដ៏ធំដែរ ។

មែនពិត ក្នុងកាលខ្លះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បិទបាំងព្រះរស្មីមានពណ៌ ៦ ប្រការដោយចីវរហើយ ស្តេចយាងទៅហាក់ដូចជាភិក្ខុអ្នកមាន

ការត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតជាវត្តមួយរូប ដូចជាកាលស្ដេចយាងទៅទទួលព្រះអង្គុលិមាលអស់ចម្ងាយផ្លូវ ៣០ យោជន៍, គ្រាខ្លះ ទ្រង់បញ្ចេញព្រះរស្មីមានពណ៌ ៦ ប្រការ ដូចក្នុងកាលដែលទ្រង់បញ្ចេញព្រះរស្មីក្នុងពេលស្ដេចចូលទៅកាន់ក្រុងកបិលពស្ដុជាដើម ។

សូម្បីក្នុងថ្ងៃនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់បញ្ចេញព្រះរស្មីមានពណ៌ ៦ ប្រការអំពីព្រះសរីរៈ ស្ដេចចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដោយពុទ្ធានុភាពដ៏ធំ ដោយព្រះពុទ្ធលីលាដ៏ធំដែរ ។

នាយមាលាការបូជាព្រះសាស្ដាដោយផ្កាម្លិះ

គ្រានោះ នាយមាលាការឃើញអត្តភាពរបស់ព្រះមានព្រះភាគប្រាកដស្មើដោយរតនៈដ៏មានតម្លៃ និងមាសដ៏មានតម្លៃ រមិលមើលនូវអត្តភាពដែលប្រដាប់ហើយដោយលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ មានចំណែកដ៏លើសដោយលម្អនៃសិរី គឺអនុព្យញ្ជនៈ ៨០ មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយគិតថា តើយើងបានវត្ថុអ្វីដើម្បីបូជាព្រះតថាគត ឲ្យសមនឹងព្រះសរីរៈរបស់ព្រះអង្គទៅហ្ន កាលមិនឃើញវត្ថុដទៃក្រៅអំពីផ្កាម្លិះ ដែលត្រូវយកទៅថ្វាយព្រះរាជា ក៏គិតថា យើងនឹងបូជាព្រះមានព្រះភាគដោយផ្កាម្លិះទាំងនេះ ក៏បានគិតទៀតថា ផ្កាម្លិះទាំងនេះ ជាផ្កាសម្រាប់ថ្វាយព្រះរាជា ជាប្រចាំ,

ព្រះរាជាកាលមិនទ្រង់បានផ្កាទាំងនេះ នឹងបញ្ជាឲ្យចាប់យើងចង ឬក៏បញ្ជាឲ្យសម្លាប់យើង ឬក៏ទ្រង់បញ្ជាឲ្យនិរទេសយើងចេញចាកដែនមិនខាន, យើងនឹងធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ? គ្រានោះ ការគិតយ៉ាងនេះបានកើតមានដល់នាយមាលាការនោះថា ព្រះរាជានឹងទ្រង់សម្លាប់យើងក៏ដោយ ឬក៏ទ្រង់និរទេសយើងចេញចាកដែនក៏ដោយ យើងយល់ព្រមទាំងអស់ ក៏ព្រះរាជានោះ សូម្បីកាលព្រះរាជទានទ្រព្យដល់យើង ក៏ព្រះរាជទានទ្រព្យឲ្យគ្រាន់តែចិញ្ចឹមជីវិតក្នុងអត្តភាពនេះប៉ុណ្ណោះ ចំណែកការបូជាព្រះសាស្តាបានជាប្រយោជន៍ និងសេចក្តីសុខដល់យើងអស់សែនកោដិកប្បជាអនេក បានលះបង់ជីវិតរបស់ខ្លួនថ្វាយព្រះតថាគត ។

នាយមាលាការនោះគិតថា បើចិត្តជ្រះថ្លារបស់យើងមិនរួញរាមិនប្រែក្លាយដរាបណា យើងនឹងធ្វើការបូជាដរាបនោះ ជាអ្នករីករាយហើយ បានបូជាផ្កាម្លិះចំពោះព្រះសាស្តាដោយចិត្តរីករាយនោះ ។

សេចក្តីអស្ចារ្យរបស់ផ្កាម្លិះដែលជាពុទ្ធបូជា

នាយមាលាការនោះបូជាយ៉ាងណា ? ដំបូងនាយមាលាការបាចផ្កាពីរក្តាប់ឡើងទៅខាងលើព្រះតថាគត ។ ផ្កាពីរក្តាប់នោះ បាន

តាំងនៅជាពិដានខាងលើព្រះសិរសា ។ គាត់បាចផ្កាពីរក្តាប់ដទៃទៀត ។ ផ្កាពីរក្តាប់នោះ បានសំយុងចុះមកតាំងនៅខាងព្រះហស្តស្តាំរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មានអាការដូចជាមាលាការបិទបាំងទុក ។ គាត់បាចផ្កាពីរក្តាប់ដទៃទៀត ផ្កាពីរក្តាប់នោះបានសំយុងចុះមកតាំងនៅខាងក្រោយព្រះបិដ្ឋ: (ខ្នង) នៃព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះដែរ ។ គាត់បាចផ្កាពីរក្តាប់ដទៃទៀត ផ្កាពីរក្តាប់នោះបានសំយុងចុះមកតាំងនៅខាងព្រះហស្តឆ្វេងយ៉ាងដូច្នោះដែរ ។

ផ្កា ៨ នាឡិ ជា ៨ ក្តាប់ ហ៊ុមហ (បាំងពទ្ធជុំវិញ) ព្រះតថាគតក្នុងទិសទាំង ៤ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ មានទីត្រឹមតែទ្វារជាទីទៅខាងមុខប៉ុណ្ណោះ ។

ទង់ទាំងឡាយនៃផ្កាជាវត្ថុមានមុខបែរចូលទៅខាងក្នុង ។ ចំណែកត្របកផ្កាទាំងឡាយជាវត្ថុមានមុខបែរចេញទៅខាងក្រៅ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គស្តេចទៅ ហាក់ដូចជាស្រោបដោយផែនប្រាក់ ។ ផ្កាទាំងឡាយ សូម្បីមិនមានចិត្ត អាស្រ័យបុគ្គលអ្នកមានចិត្តមិនបែកខ្ញែក មិនធ្លាក់ចុះ រមែងទៅជាមួយនឹងព្រះសាស្តា រមែងឈប់ក្នុងទីដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រថាប់ឈរ ។

ព្រះរស្មីទាំងឡាយ ហាក់ដូចជាផ្លេកបន្ទោរទាំងសែន ផ្សាយចេញអំពីព្រះសរីរៈរបស់ព្រះសាស្ដា,ព្រះរស្មីដែលផ្សាយចេញ (អំពីព្រះកាយនោះ) ផ្សាយចេញទាំងខាងមុខទាំងខាងក្រោយ ទាំងខាងឆ្វេង ទាំងខាងស្ដាំ ទាំងខាងលើព្រះសិរ ។

ព្រះរស្មីសូម្បីតែ ១ មិនបានបាត់ទៅណាឡើយ រមែងរត់ទៅតាមទីធ្លោះព្រះកគ្រ្គៗ ធ្វើប្រទក្សិណព្រះសាស្ដា ៣ ជុំហើយ បានជាព្រះរស្មីមានប្រមាណប៉ុនដើមត្នោតក្រមុំសួះទៅខាងមុខ ។

នាយមាលាការប្រាប់ករិយា

អ្នកនគរទាំងអស់បានភ្ញាក់ផ្អើលគ្រប់ៗ គ្នា ។ បណ្ដាជន ១៨ កោដិ គឺខាងក្នុងព្រះនគរ ៩ កោដិ ខាងក្រៅ ៩ កោដិ បុរស ឬស្ត្រី សូម្បីតែម្នាក់ ឈ្មោះថា មិនកាន់យកភិក្ខាចេញទៅ រមែងមិនមាន ។

មហាជនបន្លឺសីហនាទ លើកនូវផ្ទាំងសំពត់ទាំងពាន់ឡើងដើរទៅខាងមុខព្រះសាស្ដា ។

សូម្បីព្រះសាស្ដា ក៏ប្រាថ្នានឹងធ្វើគុណរបស់នាយមាលាការ ឲ្យប្រាកដ ស្ដេចក៏បានត្រាច់ទៅក្នុងព្រះនគរអស់ប្រមាណ ៣ គាវុត តាមផ្លូវដែលជាទីត្រាច់ទៅនៃស្គរនោះឯង ។

សរីរៈទាំងអស់របស់នាយមាលាការ ពេញប្រៀបទៅដោយបីតិ ៥ ប្រការ ។

នាយមាលាការ ទៅជាមួយនឹងព្រះសាស្តាបានបន្តិចប៉ុណ្ណោះ ក៏ចូលទៅខាងក្នុងពុទ្ធវេស្មី ហាក់ដូចជាមុជចុះក្នុងរសនៃមនោសិលា សរសើរព្រះសាស្តា ថ្វាយបង្គំរួច កាន់កញ្ច្រែងទទេនោះឯងទៅផ្ទះ ។

គ្រានោះ ភរិយាសួរគាត់ថា ឯណាផ្កា ?

នាយមា. យើងបូជាព្រះសាស្តាអស់ហើយ ។

ភរិយា. ឥឡូវនេះ អ្នកនឹងបានអ្វីថ្វាយព្រះរាជា ?

នាយមា. ព្រះរាជានឹងទ្រង់សម្លាប់យើងក៏បាន និរទេសយើងចេញចាកដែនក៏បាន, យើងសុខចិត្តទាំងអស់ ពីព្រោះយើងបានលះបង់ជីវិតបូជាព្រះសាស្តាហើយ, ផ្កាទាំងអស់មាន ៨ ក្តាប់, ការបូជាបែបនេះបានកើតឡើងហើយ, មហាជនធ្វើនូវការហ៊ោ ដោយមានសំឡេងទាំងពាន់ត្រាច់ទៅជាមួយនឹងព្រះសាស្តា ទុំះជាសំឡេងហ៊ោរបស់មហាជន ។

ភរិយាមិនជ្រះថ្លាប្តឹងព្រះរាជា

គ្រានោះ ភរិយារបស់នាយមាលាការ ជាស្ត្រីអន្ធពាល មិនញ៉ាំងសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះបាដិហារ្យបែបនោះឲ្យកើតឡើង ជេរគាត់

ហើយពោលថា ធម្មតាព្រះរាជាទាំងឡាយ ជាមនុស្សក្រាច ទ្រង់ខ្វាល់តែម្តង ក៏រមែងធ្វើនូវសេចក្តីវិនាសសូម្បីច្រើន ដោយមានការកាត់ដៃនិងជើងជាដើម, សេចក្តីវិនាសក៏គប្បីមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះកម្មដែលអ្នកធ្វើហើយ នាំបុត្រទាំងឡាយទៅកាន់រាជត្រកូល ត្រូវព្រះរាជាត្រាស់ឲ្យហៅមកហើយសួរថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន តើមានហេតុអ្វី ? ក៏ក្រាបទូលព្រះរាជាថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ស្វាមីរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ យកផ្កាសម្រាប់ថ្វាយព្រះអង្គ បូជាព្រះសាស្តាហើយ មានដៃទទេមកកាន់ផ្ទះត្រូវខ្ញុំម្ចាស់សួរថា ឯណាផ្កា ? ក៏ពោលពាក្យបែបនេះ, ខ្ញុំម្ចាស់ជេរគាត់ហើយពោលថា ធម្មតា ព្រះរាជាទាំងឡាយជាមនុស្សក្រាច ទ្រង់ខ្វាល់តែម្តង ក៏រមែងធ្វើសេចក្តីវិនាសសូម្បីច្រើន ដោយមានការកាត់អវយវៈទាំងឡាយមានដៃ និងជើងជាដើម, សេចក្តីវិនាសគប្បីមានសូម្បីដល់យើង ព្រោះកម្មដែលអ្នកបានធ្វើហើយ ដូច្នេះហើយ ក៏បោះបង់គាត់ចោលមកកាន់ទីនេះ, កម្មដែលគាត់បានធ្វើហើយ ទោះជាកម្មល្អក៏ដោយ ជាកម្មអាក្រក់ក៏ដោយ, កម្មនោះចូរជារបស់គាត់តែម្នាក់ឯងចុះ,បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបថា ខ្ញុំម្ចាស់លះបង់គាត់ចោលហើយ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ធ្វើដូចជាខ្វាល់

ព្រះរាជាទ្រង់សម្រេចសោតាបត្តិផល ដល់ព្រមដោយសទ្ធាជាអរិយសាវក តាំងពីបានជួបព្រះអង្គលើកដំបូងម៉្លេះ ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ឱហ្ន៎! ស្ត្រីនេះជាមនុស្សអន្ធពាលមែនទែន មិនញ៉ាំងសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងគុណបែបនេះឲ្យកើតឡើង ។

ព្រះរាជាទ្រង់ធ្វើដូចជាខ្វាល់ ហើយត្រាស់ថា នែ មេ ! នាងពោលនូវពាក្យអ្វី ? នាយមាលាការនោះយកផ្កាសម្រាប់បម្រើយើងបូជាព្រះសាស្តាឬ ? ស្ត្រីនោះទូលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ។

ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់ថា ការដែលនាងលះបង់គេចោលនោះប្រពៃពេកណាស់, យើងនឹងដឹងកិច្ចដែលគួរធ្វើដល់នាយមាលាការដែលជាអ្នកយកផ្កាសំរាប់ថ្វាយយើងបូជាចំពោះព្រះសាស្តា ។

ទ្រង់បញ្ជូនស្ត្រីនោះទៅហើយ ស្តេចទៅកាន់សំណាក់ព្រះសាស្តាដោយរហ័ស ថ្វាយបង្គំហើយ ស្តេចយាងទៅជាមួយនឹងព្រះសាស្តា ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះរាជានោះ ស្តេចក៏ត្រាច់ទៅកាន់ព្រះនគរតាមថ្នល់ដែលជាទីត្រាច់ទៅនៃស្តេចហើយ បានស្តេចទៅកាន់ទ្វារនៃព្រះរាជដំណាក់របស់ព្រះរាជា ។

ព្រះរាជាទ្រង់ទទួលបាត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ជាអ្នកមានព្រះបំណងដើម្បីនឹងអារាធនាព្រះសាស្តា ឲ្យស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះរាជដំណាក់ ។

ប៉ុន្តែ ព្រះសាស្តា បានទ្រង់សម្តែងនូវអាការ គឺការគង់នៅនាព្រះលានហ្លួងនោះឯង ។ ព្រះរាជាទ្រង់ជ្រាបអាការនោះហើយ បញ្ជាឲ្យរាជបុរសធ្វើបារាំក្នុងខណៈនោះឯង ដោយព្រះតម្រាស់ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើបារាំដោយរហ័ស ។

ព្រះសាស្តាទ្រង់គង់ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុក្នុងបារាំនោះឯង ។

សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ទើបព្រះសាស្តាមិនស្តេចចូលទៅកាន់រាជដំណាក់ ?

ឆ្លើយថា (ព្រោះ) ថា សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះបានកើតមានដល់ព្រះអង្គថា ប្រសិនបើតថាគតចូលទៅគង់ខាងក្នុងសោត, មហាជនមិនបានឃើញតថាគត គុណរបស់នាយមាលាការនឹងមិនប្រាកដ, ប៉ុន្តែថា មហាជននឹងបានឃើញតថាគតដែលគង់នៅនាព្រះលានហ្លួង គុណរបស់នាយមាលាការនឹងប្រាកដ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះរាជទាននូវវត្ថុទាំងពួង
មានប្រមាណ ៨

ពិតណាស់ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់របស់យើងប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចធ្វើនូវគុណ របស់បុគ្គលអ្នកមានគុណទាំងឡាយឲ្យប្រាកដបាន, ជនដ៏សេស កាលទឹងពោលគុណរបស់បុគ្គលអ្នកមានគុណទាំងឡាយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្ដីកំណាញ់ (គឺបិទបាំង) ។

ផែននៃផ្កា ៤ ផ្ទាំង បានតាំងនៅក្នុងទិសទាំង ៤ ។ មហាជនហែហមចោមរោមព្រះសាស្ដា ។ ផែនផ្កាទាំង ៤ ផ្ទាំង ហែហមព្រះសាស្ដាដោយន័យដូចមុននុ៎ះឯង មហាជនបន្លឺសីហនាទហែហមព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចូលទៅកាន់វិហារ ។

ព្រះរាជាជូនព្រះសាស្ដាទៅហើយ បញ្ជាឲ្យហៅនាយមាលាការមកហើយ ត្រាស់សួរថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកឯងគិតដូចម្ដេចទើបយកផ្កាសម្រាប់យើងបូជាព្រះសាស្ដា ?

នាយមាលាការក្រាបទូលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ខ្ញុំព្រះអង្គគិតដូច្នេះថា ព្រះរាជាសម្លាប់យើងក៏ដោយ បំបរបង់យើងចេញចាកដែនក៏ដោយ, យើងសុខចិត្តទាំងអស់ ពីព្រោះយើងបានលះបង់ជីវិតបូជាព្រះសាស្ដាហើយ ។ ទើបខ្ញុំព្រះអង្គ យកផ្កាសម្រាប់ថ្វាយ

ព្រះអង្គបូជាព្រះសាស្តា សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាប ។

ព្រះរាជាត្រាស់ថា អ្នកឯងឈ្មោះថាមហាបុរស ហើយព្រះរាជទានរបស់ដែលគួរឲ្យ ឈ្មោះពួក ៨ នៃវត្ថុទាំងពួងនេះគឺ ដំរី ៨ សេះ ៨ ទាសៈ ៨ ទាសី ៨ គ្រឿងប្រដាប់ធំៗ ៨ កហាបណៈ ៨ ពាន់ នារីដែលនាំមកអំពីព្រះរាជត្រកូល ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ៨ នាក់ និងស្រុកសួយ ៨ តំបន់ ។

ព្រះសាស្តាទ្រង់សរសើរនាយមាលាការ

ព្រះអានន្ទត្ថេរគិតថា ថ្ងៃនេះ សំឡេងបន្ទឺសីហនាទទាំងពាន់ និងការលើកផ្ទាំងសំពត់ឡើងទាំងពាន់ ប្រព្រឹត្តទៅតាំងអំពីព្រលឹម ។ វិបាករបស់នាយមាលាការជាយ៉ាងណាហ្ន៎ ? ព្រះអានន្ទ ក៏បានទូលសួរព្រះសាស្តា ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ទៅកាន់ព្រះអានន្ទថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកកុំគិតថា កម្មដែលនាយមាលាការបានធ្វើហើយនោះ មានប្រមាណតិចតួចឲ្យសោះ, ព្រោះនាយមាលាការបានលះបង់ជីវិតបូជាតថាគតហើយ, គេបានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងតថាគតដោយអាការយ៉ាងនេះ នឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិរហូតអស់សែនកប្ប ដូច្នេះហើយ ទ្រង់

ត្រាស់ថា ៖

នាយមាលាការនឹងតាំងនៅក្នុងទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ នឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិរហូតអស់សែនកប្ប, នេះជាផលនៃកម្មនោះ, ខាងក្រោយគេនឹងបានជាព្រះបច្ចេក-ពុទ្ធមួយអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមថា សុមនៈ ។

ក៏ក្នុងកាលដែលព្រះសាស្ដាស្ដេចទៅដល់វិហារ ចូលទៅកាន់ព្រះគន្ធកុដិ ផ្កាម្លិះទាំងនោះក៏ធ្លាក់ចុះនៅត្រង់ទ្វារ ។

គួរធ្វើនូវកម្មដែលមានផលមិនក្ដៅផ្សា ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ

ក្នុងវេលាល្ងាច ភិក្ខុទាំងឡាយសន្ទនាគ្នាក្នុងរោងធម្មសភាថា ឱ ! កម្មរបស់នាយមាលាការនេះ គួរឲ្យអស្ចារ្យណាស់, គាត់បានលះបង់ជីវិតបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ដែលនៅមានព្រះជន្ម ធ្វើការបូជាដោយផ្កា ហើយបានទទួលព្រះរាជអំណោយ ឈ្មោះពួក ៨ នៃវត្ថុទាំងពួងក្នុងខណៈនោះឯង ។

ព្រះសាស្ដា ស្ដេចចេញអំពីព្រះគន្ធកុដិហើយ ទ្រង់ចូលទៅកាន់ធម្មសភាដោយការស្ដេចទៅ ៣ យ៉ាង យ៉ាងណានីមួយ ទ្រង់គង់

លើពុទ្ធាសនៈហើយត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយអង្គុយប្រជុំគ្នាដោយកថាអ្វីហ្ន៎ ? កាលភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា ដោយកថាឈ្មោះនេះ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនោះពិតមែនហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយរមែងមិនមាន សោមនស្សប៉ុណ្ណោះរមែងកើតឡើងក្នុងខណៈដែលរឭកដល់ហើយៗ, កម្មបែបនោះ បុគ្គលគួរធ្វើដោយពិត កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងព្រះធម៌ ទើបត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៩ តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ   យំ កត្វា នានុតប្បតិ
យស្ស បតីតោ សុមនោ   វិបាកំ បដិសេវតិ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ រមែងមិនក្តៅក្រហាយ ឬដល់នូវសេចក្តីពេញចិត្ត មានចិត្តត្រេកអរ ទទួលផលនៃកម្មណា កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះឯង ឈ្មោះថា ជាកម្មល្អ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ ពីរបទថា **យំ កត្វា** សេចក្តីថា បុគ្គលធ្វើនូវកម្មណា គឺកម្មដែលអាចញ៉ាំងសម្បត្តិទេវតា និងសម្បត្តិមនុស្ស

និងសម្បត្តិព្រះនិព្វានឲ្យកើតឡើង គឺមានសុខជាកម្រៃ រមែងមិនក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយ, ដោយពិត បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកឆ្អែតហើយដោយកម្លាំងនៃបីតិ និងឈ្មោះថាមានចិត្តរីករាយដោយកម្លាំងនៃសោមនស្ស ក្នុងខណៈដែលរឭក ជាអ្នកកើតបីតិនិងសោមនស្សក្នុងកាលតទៅ រមែងសោយផលក្នុងទិដ្ឋធម៌នោះឯង, កម្មនោះដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ជាកម្មញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច គឺជាកម្មល្អ បានដល់ ជាកម្មថ្លៃថ្នូរ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ធម្មាភិសម័យ (ការត្រាស់ដឹងធម៌) បានកើតមានដល់សត្វ ៨៤.០០០ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ៕៚

(រឿងនាយសុមនមាលាការ ចប់)

****

១០ រឿងព្រះឧប្បលវណ្ណាថេរី

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះថេរី ឈ្មោះឧប្បលវណ្ណា ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **មធុវា មញ្ញតី** ពាលោ មានបទដូច្នេះជាដើម ។

ព្រះថេរីតាំងសេចក្តីប្រាថ្នា

បានឮមកថា ព្រះថេរីនោះ តាំងសេចក្តីប្រាថ្នាទុកទៀបបាទមូល នៃព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមថា បទុមុត្តរៈ ធ្វើបុញ្ញកម្មទាំងឡាយអស់សែន កប្ប អន្ទោលទៅមកក្នុងទេវតា និងមនុស្ស ក្នុងពុទ្ធុប្បាទកាលនេះ ចុតិចាកទេវលោកហើយ បដិសន្ធិក្នុងត្រកូលសេដ្ឋីនាក្រុងសាវត្ថី ។

មាតាបិតាបានដាក់ឈ្មោះឲ្យនាងថា ឧប្បលវណ្ណា ព្រោះនាង មានពណ៌សម្បុរដូចត្របកផ្កាឧប្បលខៀវ ។

គ្រាក្រោយមក ក្នុងកាលដែលនាងចម្រើនវ័យហើយ ព្រះរាជា និងសេដ្ឋីទាំងឡាយក្នុងជម្ពូទ្វីបទាំងមូល បានបញ្ជូនបណ្ណាការទៅកាន់ សំណាក់របស់សេដ្ឋីថា សូមសេដ្ឋីឲ្យធីតាដល់ខ្ញុំ ។ ឈ្មោះថា បុគ្គល អ្នកមិនបញ្ជូនបណ្ណាការទៅ រមែងមិនមាន ។

ក្នុងគ្រានោះ សេដ្ឋីគិតថា យើងមិនអាចយកចិត្តមនុស្សទាំងអស់បានទេ, ប៉ុន្តែយើងនឹងធ្វើឧបាយមួយ ។

សេដ្ឋីហៅធីតាមកហើយពោលថា នែ កូនសម្លាញ់ កូនឯងអាចបួសបានទេ ? ពាក្យរបស់សេដ្ឋីនោះ ហាក់ដូចជាប្រេងដែលគេចម្អិនហើយអស់វារៈមួយរយដង ស្រោចទៅលើក្បាលរបស់នាងដូច្នោះ ពីព្រោះនាងជាស្ត្រីកើតហើយក្នុងជាតិចុងក្រោយ, ព្រោះហេតុនោះ ទើបនាងពោលទៅកាន់បិតាថា បពិត្របិតា ខ្ញុំនឹងបួស ។

សេដ្ឋីធ្វើនូវគ្រឿងសក្ការៈជាច្រើនដល់នាងហើយ នាំនាងទៅកាន់សំណាក់នាងភិក្ខុនី ហើយបានសុំឲ្យភិក្ខុនីបំបួសនាង ។

ព្រះឧប្បលវណ្ណាថេរីសម្រេចព្រះអរហត្ត

កាលនាងបួសហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ដល់វេនបោសរោងឧបោសថ នាងអុជប្រទីប បោសរោងឧបោសថ ឈរកាន់យកនូវនិមិត្តនៃអណ្តាតប្រទីប សម្លឹងមើលហើយសម្លឹងមើលទៀត ញ៉ាំងឈានដែលមានតេជោកសិណជាអារម្មណ៍ឲ្យកើតឡើងហើយ ធ្វើឈាននោះឯងឲ្យជាបាទ បានសម្រេចព្រះអរហត្ត មួយអន្លើដោយបដិសម្ភិទានិងអភិញ្ញាទាំងឡាយ ។

ក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ ព្រះថេរីនោះ ត្រាច់ទៅកាន់ទីចារិកក្នុងជនបទ ត្រឡប់មកវិញហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ព្រៃអន្ធវ័ន (ព្រៃងងឹត)។

ក្នុងកាលនោះ ព្រះសាស្តាមិនទាន់ហាមការនៅក្នុងព្រៃរបស់ពួកនាងភិក្ខុនី ។ គ្រានោះ ពួកមនុស្សធ្វើខ្ទម (កុដិតូចៗ) ដាក់គ្រែតូច បាំងវាំងននទុកក្នុងព្រៃនោះ សម្រាប់ព្រះថេរីនោះ ។ ព្រះថេរីនោះចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថីហើយចេញមកវិញ ។

នន្ទមាណពទ្រុស្តព្រះថេរី

ចំណែកនន្ទមាណព ដែលជាបុត្រនៃឪពុកធំខាងមាតារបស់ព្រះថេរីនោះ មានចិត្តស្រឡាញ់ព្រះថេរីតាំងអំពីកាលដែលព្រះថេរីនៅជាគ្រហស្ថម្ល៉េះ បានដឹងថា ព្រះថេរីត្រឡប់មកវិញ ក៏ចូលទៅកាន់ព្រៃអន្ធវ័នមុនព្រះថេរីមកដល់ ចូលទៅកាន់ខ្ទមពួននៅខាងក្រោមគ្រែ លុះព្រះថេរីមកដល់ ក៏ចូលទៅកាន់ខ្ទមបិទទ្វារគង់លើគ្រែ កាលភាពងងឹតក្នុងគន្ធងចក្ខុមិនទាន់បាត់ទៅ ព្រោះមកអំពី (កណ្តាល) ថ្ងៃខាងក្រៅ នន្ទមាណពក៏ចេញមកអំពីខាងក្រោមគ្រែ ឡើងគ្រែ ត្រូវព្រះថេរីហាមថា នែ បុគ្គលពាល អ្នកឯងកុំទ្រុស្តភិក្ខុនីឲ្យសោះ ព្រោះការទ្រុស្តភិក្ខុនី នាំឲ្យអ្នកឯងវិនាសណាំ មិនស្តាប់បង្គាប់ព្រះ-

ថេរីឡើយ ពីព្រោះត្រូវតណ្ហាជុតពេលខ្លាំងពេក ក៏សង្រ្គុបព្រះថេរី ធ្វើនូវកម្មដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយ រួចក៏ចៀសចេញទៅ ។

គ្រានោះ មហាប្រឹថពីហាក់ដូចជាមិនអាចទ្រទ្រង់ទុកនូវទោសរបស់នន្ទមាណពនោះបាន ក៏បែកចេញជាពីរចំណែក ។ នន្ទមាណពក៏ធ្លាក់ចូលទៅកាន់ចន្លោះផែនដី ស្លាប់ហើយទៅកើតក្នុងអវីចីមហានរក ។

ចំណែកព្រះថេរី ប្រាប់រឿងនោះដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុនីក៏ប្រាប់រឿងនោះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុក៏ក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះសាស្ដា ។

បុគ្គលពាលជួបប្រសព្វទុក្ខព្រោះបាបកម្ម

ព្រះសាស្ដា លុះទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់រឿងនោះហើយ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មតាបុគ្គលពាល កាលដែលបាបមិនទាន់ឲ្យផល តែងសម្គាល់នូវបាបនោះថាផ្អែមដូចជាទឹកឃ្មុំ ជារបស់គួរទំពាស៊ី រមែងធ្វើនូវបាបនោះដោយចិត្តសប្បាយរីករាយ ហាក់ដូចជាមានចិត្តអណ្ដែតឡើងព្វដ៏ខាងលើ ដូចបុគ្គលទំពាស៊ីនូវរសនៃវត្ថុផ្អែមទាំងឡាយ មានទឹកឃ្មុំ និងស្ករគ្នោត

ជាដើម ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីនឹងសម្តែងធម៌ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១០ មធុវា មញ្ញតី ពាលោ យាវ បាបំ ន បច្ចតិ

យទា ច បច្ចតី បាបំ អថ (ពាលោ) ទុក្ខំ និគច្ឆតិ ។

បាបមិនទាន់ឲ្យផលដរាបណា បុគ្គលពាល តែងសម្គាល់

នូវបាបនោះថា ដូចទឹកឃ្មុំ លុះតែកាលណាបាបឲ្យផល

បុគ្គលពាល ទើបប្រទះនូវសេចក្តីទុក្ខក្នុងកាលណោះ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **មធុវា** ជាដើម សេចក្តីថា ក៏កាលបុគ្គលពាលធ្វើបាប គឺអកុសលកម្ម កម្មនោះរមែងប្រាកដដូចជាទឹកឃ្មុំ គឺដូចជាវត្ថុដែលមានរសផ្អែម បានដល់ ដូចជាអំពើដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្តដល់បុគ្គលពាលនោះ, បុគ្គលពាលនោះ រមែងសម្គាល់បាបនោះ ថាដូចជាទឹកឃ្មុំ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

បទថា **យាវ** គឺដរាបណា ។

ពីរបទថា **បាបំ ន បច្ចតិ** សេចក្តីថា បុគ្គលពាលរមែងសម្គាល់បាបនោះយ៉ាងនោះ ដរាបណាដែលបាបមិនទាន់ឲ្យផលក្នុង

ទិដ្ឋធម៌ ឬក្នុងសម្បរាយភព ។

ពីរបទថា **យទា ច** សេចក្តីថា ក៏ក្នុងកាលណាបុគ្គលពាលនោះ ត្រូវទទួលនូវទារុណកម្មផ្សេងៗ ក្នុងទិដ្ឋធម៌ ឬសោយទុក្ខធំក្នុងអបាយ មាននរកជាដើមក្នុងសម្បរាយភព បាបនោះឈ្មោះថា រមែងឲ្យផល, ក្នុងកាលនោះ បុគ្គលពាលនោះ រមែងចូលដល់ គឺជួបប្រសព្វបានដល់ រមែងបានចំពោះនូវទុក្ខ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើនបានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

ព្រះខីណាស្រពមិនត្រេកអរនឹងកាមសុខ

ក្នុងសម័យដទៃទៀត មហាជនសន្ទនាគ្នាក្នុងធម្មសភាថា ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយ ក៏នៅតែត្រេកអរនឹងសុខ ដែលកើតអំពីកាម (សុខក្នុងកាម) លោកនៅសេពកាម, មិនសេពដូចម្តេច, ត្បិតថា ព្រះខីណាស្រពទាំងនោះ មិនមែនជាឈើពុក មិនមែនជាដំបូកកណ្តៀរឯណា, មានសាច់ឈាម ហើយសរីរៈនៅស្រស់ដូចតែគ្នាដែរទេតើ, ព្រោះហេតុនោះ សូម្បីព្រះខីណាស្រពទាំងនោះ ក៏នៅត្រេកអរនឹងកាមសុខ នៅសេពកាមដែរ ។

ព្រះសាស្តា ស្តេចមកហើយត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយសន្ទនាគ្នាអំពីរឿងអ្វី ? កាលពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា អំពីរឿងឈ្មោះនេះ ទើបត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយ មិនត្រេកអរនឹងកាមសុខ មិនសេពកាមទេ, ដូចយ៉ាងថា ដំណក់ទឹកធ្លាក់លើស្លឹកឈូក រមែងមិនជាប់ រមែងមិនដក់នៅ តែងតែរមៀលធ្លាក់ទៅដោយពិតប្រាកដ, មួយវិញទៀត ដូចគ្រាប់ស្ពៃ រមែងមិនជាប់ រមែងមិនតាំងនៅលើចុងដែកស្រួច តែងតែរមៀលធ្លាក់ទៅ យ៉ាងណាមិញ កាម សូម្បីទាំងពីរយ៉ាង ក៏រមែងមិនជ្រួតជ្រាប រមែងមិនជាប់នៅ រមែងមិនដក់នៅក្នុងចិត្តរបស់ព្រះខីណាស្រពដូច្នោះដែរ ។ ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះ ក្នុងព្រាហ្មណវគ្គថា ៖

បុគ្គលណា មានចិត្តមិនបានជាប់នៅក្នុងកាមទាំងឡាយ
ដូចទឹកលើស្លឹកឈូក ឬដូចគ្រាប់ស្ពៃលើចុងដែកស្រួច
តថាគតហៅបុគ្គលនោះថា ជាព្រាហ្មណ៍ ។

សេចក្តីនៃព្រះគាថានេះ នឹងជាក់ច្បាស់នៅក្នុងព្រាហ្មណវគ្គនោះឯង ។

ភិក្ខុនីគួរនៅក្នុងព្រះនគរ

ព្រះសាស្ដា បញ្ជាឲ្យយាងព្រះបាទបសេនទិកោសលមក ហើយ ត្រាស់ថា “ថ្វាយព្រះពរមហាបពិត្រ សូម្បីកុលធីតាទាំងឡាយក្នុងសាសនានេះ លះបង់នូវពួកញាតិ និងគំនរនៃភោគៈដ៏ច្រើនហើយបួស រមែងនៅក្នុងព្រៃដូចយ៉ាងកុលបុត្រទាំងឡាយដែរ, បុគ្គលលាមកត្រូវរាគៈរួបរឹតហើយ រមែងបៀតបៀនភិក្ខុនីដែលជាអ្នកនៅក្នុងព្រៃទាំងនោះ ដោយអំណាចនៃការមើលងាយខ្លះ ធ្វើឲ្យដល់នូវអន្តរាយទៅនៃព្រហ្មចរិយៈខ្លះ, ព្រោះហេតុនោះ ព្រះអង្គគួរធ្វើលំនៅខាងក្នុងព្រះនគរសម្រាប់ភិក្ខុនីសង្ឃ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ទទួលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រពៃហើយ ដូច្នេះហើយ បញ្ជាឲ្យកសាងលំនៅដើម្បីភិក្ខុនីក្នុងចំណែកម្ខាងនៃព្រះនគរ ។ ចាប់ផ្ដើមអំពីកាលនោះមក ពួកភិក្ខុនី រមែងនៅក្នុងចន្លោះស្រុកប៉ុណ្ណោះ ។ល។

(រឿងព្រះឧប្បលវណ្ណាថេរី ចប់)

****

១១ រឿងជម្ពុកាជីវក

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធជម្ពុកា-ជីវក ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **មាសេ មាសេ កុសគ្គេន** មានបទដូច្នេះជាដើម ។

កុដុម្ពិក៍ទំនុកបម្រុងព្រះថេរៈ

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ក្នុងកាលនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមកស្សបៈ កុដុម្ពិក៍អ្នកមានប្រក្រតីនៅក្នុងស្រុកម្នាក់ សាងវិហារ (ប្រគេន) ព្រះថេរៈមួយរូប ហើយទំនុកបម្រុងព្រះថេរៈដែលនៅក្នុងវិហារនោះដោយបច្ច័យ ៤ ជានិច្ច ។

ព្រះថេរៈឆាន់នៅក្នុងផ្ទះកុដុម្ពិក៍នោះជានិច្ច ។ គ្រានោះ ព្រះ-ខីណាស្រពមួយរូបនិមន្តបិណ្ឌបាត និមន្តទៅៗ ក៏ដល់ទ្វារផ្ទះរបស់កុដុម្ពិក៍នោះ ។ កុដុម្ពិក៍ឃើញព្រះខីណាស្រពហើយ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លានឹងឥរិយាបថរបស់លោក និមន្តឲ្យចូលទៅកាន់ផ្ទះ អង្គាសដោយភោជនដ៏ប្រណីតដោយគោរព ប្រគេនសំពត់សាដកមួយផ្ទាំងធំ ដោយប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ជ្រលក់សំពត់

សាដកនេះស្មៀកចុះ ដូច្នេះហើយ ប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រះកេសរបស់លោកម្ចាស់វែងហើយ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងនាំខ្ញាន់ព្រះកេស មកដាក់ព្រះកេសឲ្យលោកម្ចាស់, នឹងឲ្យគេចាត់ចែងគ្រែនាំមកដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់ការសឹង ។

ភិក្ខុកុលុបកៈ (អ្នកចាន់នៅក្នុងត្រកូលជានិច្ច) ឃើញនូវ សក្ការៈរបស់ព្រះឌីណាស្រេពនោះហើយ មិនអាចញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា បាន ក៏គិតថា កុដុម្ពិក៍នេះធ្វើគ្រឿងសក្ការបូជាបែបនេះ ដល់ភិក្ខុដែល ខ្លួនឃើញហើយអស់កាលមួយរំពេចប៉ុណ្ណោះ, មេ្តចក៏មិនបូជាយើង ដែលជាអ្នកចាន់នៅក្នុងផ្ទះអស់កាលជានិច្ច ដូច្នេះហើយ ក៏បានទៅ កាន់វិហារ ។

សូម្បីព្រះឌីណាស្រេព ក៏បានទៅកាន់វិហារជាមួយនឹងភិក្ខុនោះ ដែរ ជ្រលក់សំពត់សាដកដែលកុដុម្ពិក៍ប្រគេនហើយស្មៀក ។

កុដុម្ពិក៍ ក៏បាននាំខ្ញាន់ព្រះកេសទៅឲ្យដាក់ព្រះកេសប្រគេន ព្រះថេរៈ ប្រើឲ្យបម្រើចាត់ចែងរៀបចំគ្រែហើយប្រាប់ថា បពិត្រលោក ម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់និមន្តសឹងលើនេះចុះ និមន្តព្រះថេរៈ ទាំងពីររូប ដើម្បីចាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ហើយក៏ចៀសចេញទៅ ។ ភិក្ខុចៅ

អាវាសមិនអាចអត់ទ្រាំនឹងគ្រឿងសក្ការៈ ដែលកុដុម្ពិកបូជាចំពោះព្រះឱណាស្រេពនោះបាន ។

ជេរព្រះអរហន្តដោយអាការ ៤ យ៉ាង មានទោស

គ្រានោះ ក្នុងវេលាល្ងាច ភិក្ខុចៅអាវាសបានទៅកាន់សំណាក់ព្រះថេរៈនោះហើយ ជេរព្រះថេរៈដោយអាការ ៤ យ៉ាងថា ម្នាលអាវុសោអាគន្តុកៈ អាវុសោឯងបរិភោគលាមកទៅ ប្រសើរជាងបរិភោគភត្តក្នុងផ្ទះរបស់កុដុម្ពិក, អាវុសោឯងឲ្យគេកោរសក់ដោយទ្រនុងនៃធាងត្នោត (បែត្នោតទៅ) ប្រសើរជាងការដាក់ព្រះកេសដោយខ្នាន់ព្រះកេសដែលកុដុម្ពិកនាំមក, អាវុសោឯងអាក្រាតកាយដើរទៅ ប្រសើរជាងការស្លៀកសំពត់សាដកដែលកុដុម្ពិកប្រគេន, ដេកលើផែនដីទៅប្រសើរជាងការដេកលើគ្រែដែលកុដុម្ពិកនាំមក ។

ចំណែកព្រះថេរៈ គិតថា ភិក្ខុពាលនេះ កុំវិនាសព្រោះអាស្រ័យយើងឡើយ ដូច្នេះហើយ មិនអើពើដល់ការនិមន្តរបស់កុដុម្ពិកក្រោកឡើងតាំងអំពីព្រលឹម ហើយបាននិមន្តទៅតាមសប្បាយ ។

ចំណែកភិក្ខុចៅអាវាស ធ្វើវត្តដែលគួរធ្វើក្នុងវិហារតាំងអំពីព្រលឹមហើយ គោះគំរាំងដោយខ្នងក្រចកដើម្បីដាស់ព្រះថេរៈអាគន្តុកៈ

ឲ្យក្រាក់ឡើងថា វេលានេះ ជាវេលាត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា, ពីព្រោះលោកសម្គាល់ថា ពេលថ្មីនេះភិក្ខុអាគន្តុកៈលក់នៅឡើយ, លោកគប្បីភ្ញាក់ដោយសំឡេងរគាំង ដូច្នេះហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ។

កុដុម្ពីក៏នោះត្រៀមគ្រឿងសក្ការៈហើយ អង្គុយចាំមើលផ្លូវព្រះថេរៈទាំងពីររូប ឃើញភិក្ខុចៅអាវាសមកហើយសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រះថេរៈនិមន្តទៅណា ? គ្រានោះ ភិក្ខុចៅអាវាសពោលទៅកាន់កុដុម្ពីក៏ថា ម្នាលកុដុម្ពីក៏ លោកកុំនិយាយដល់ព្រះថេរៈរបស់លោកឡើយ ភិក្ខុកុលុបកៈរបស់លោកនោះ ចូលទៅកាន់បន្ទប់តូច ឈានចុះកាន់ការលង់លក់ តាំងអំពីកាលដែលលោកចេញមកពីថ្ងៃម្សិលម៉្ងៃ កាលអាត្មាភាពធ្វើសំឡេងបោសវិហារក្តី សំឡេងត្រងទឹកដាក់ក្នុងក្អមទឹកសម្រាប់ឆាន់ និងក្អមទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្តី សំឡេងរគាំងក្តី ក៏នៅតែមិនដឹងខ្លួនទៀត ។

កុដុម្ពីក៏គិតថា ដែលឈ្មោះថា ការលក់រហូតដល់ថ្មើរនេះ រមែងមិនមានដល់លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនរបស់យើង ដែលជាអ្នកប្រកបដោយឥរិយាបថសម្បត្តិដូច្នោះ, ប៉ុន្តែលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនរូបនេះពោល

ពាក្យទាំងអស់នេះ ប្រាកដជាលោកឃើញយើងបូជាព្រះថេរៈដោយគ្រឿងសក្ការៈអំពីថ្ងៃមុនហើយមើលទៅ ។ ព្រោះអាស្រ័យការឈ្លាសវៃរបស់ខ្លួន កុដុម្ពីក៏នោះក៏និមន្តភិក្ខុចៅអាវាសឲ្យឆាន់ដោយគោរព លាងបាត្ររបស់ភិក្ខុចៅអាវាសឲ្យស្អាតហើយ ដាក់ភោជនមានរសដ៏ប្រណីតៗ ពេញបាត្រ ហើយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន បើលោកម្ចាស់ឃើញលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើនរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា សូមលោកម្ចាស់ប្រគេនបិណ្ឌបាតនេះ ដល់លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាផង ។

ភិក្ខុចៅអាវាសទទួលបិណ្ឌបាតនោះហើយ ក៏និមន្តមកកាន់វិហារវិញ ពេលដែលលោកកំពុងនិមន្តតាមផ្លូវនោះ ក៏បានគិតឃើញថា ប្រសិនបើភិក្ខុនោះ នឹងបានបរិភោគបិណ្ឌបាតបែបនេះសោត, លោកនឹងជាប់នៅក្នុងទីនេះប៉ុណ្ណោះ ក៏ចាក់បិណ្ឌបាតនោះចោលក្នុងចន្លោះផ្លូវ កាលទៅដល់វិហារហើយ ក៏ទៅកាន់លំនៅរបស់ព្រះថេរៈ រកមើលព្រះថេរៈមិនឃើញក្នុងទីនោះ ក៏កើតកុក្កុច្ចៈ ក្តៅក្រហាយនឹងអំពើដ៏លាមករបស់ខ្លួនយ៉ាងខ្លាំង ។ ពេលនោះ សមណធម៌ដែលលោកធ្វើទុកអស់ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏មិនអាចជួយលោកបាន ព្រោះលោក

ធ្វើកម្មប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។

ក្រោយអំពីចុតិ ក៏បដិសន្ធិក្នុងអវិចីមហានរក សោយទុក្ខដ៏ធំអស់មួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ ក្នុងពុទ្ធុប្បាទកាលនេះ បដិសន្ធិក្នុងត្រកូលដែលស្តុកស្តម្ភមួយក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។

ទោសនៃការជេរព្រះអរហន្ត

ចាប់តាំងអំពីចេះដើរមក ក្មេងនោះមិនប្រាថ្នានឹងដេកលើទីដេក មិនប្រាថ្នានឹងបរិភោគភត្ត ទំពាស៊ីតែសរីរវលញ្ជៈ (លាមក) របស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។

មាតាបិតាចិញ្ចឹមក្មេងនោះដោយសម្គាល់ថា ក្មេងមិនដឹង ព្រោះវានៅក្មេង ទើបធ្វើយ៉ាងនេះ ។ សូម្បីធំហើយ ក៏មិនប្រាថ្នានឹងស្លៀកសំពត់ ចូលចិត្តតែអាក្រាត, ដេកតែលើផែនដី ទំពាស៊ីតែសរីរវ-លញ្ជៈរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។

គ្រានោះ មាតាបិតារបស់ក្មេងនោះ គិតគ្នាថា បុត្ររបស់យើងមិនសមគួរដល់ផ្ទះនៃត្រកូល, ក្មេងនេះសមគួរដល់ពួកអាជីវកប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះហើយ ក៏នាំទៅកាន់សំណាក់របស់ពួកអាជីវក ហើយប្រគល់ឲ្យដោយពាក្យថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយបំបួសក្មេងនេះចុះ ។

គ្រានោះ អាជីវកទាំងនោះក៏បំបួសក្មេងនោះ លុះបំបួសហើយ ពួកអាជីវកទាំងនោះ ឲ្យក្មេងនោះឈរក្នុងរណ្ដៅប្រមាណត្រឹមក. ដាក់ឃ្នាបខាងលើចង្កួយនៃស្មាទាំងពីរ អង្គុយលើឈើទាំងនោះ ហើយដកសក់ដោយបែគ្នោត ។

គ្រានោះ មាតាបិតារបស់អាជីវកថ្មីនោះ អញ្ជើញអាជីវកទាំងនោះដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ហើយក៏ចៀសចេញទៅ ។

ថ្ងៃស្អែកឡើង ពួកអាជីវកពោលទៅកាន់អាជីវកថ្មីនោះថា នែអាជីវកថ្មី ឯងចូរមក, ពួកយើងនឹងចូលទៅកាន់ស្រុក ។ អាជីវកថ្មីនោះពោលដូច្នេះថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយអញ្ជើញទៅចុះ ខ្ញុំមិនទៅទេ, ខ្ញុំនឹងនៅទីនេះឯង ។

គ្រានោះ អាជីវកទាំងឡាយបាននាំគ្នាទៅ ដោយទុកចោលអាជីវកថ្មីនោះ ឲ្យនៅទីនោះម្នាក់ឯង ។

ចំណែកអាជីវកថ្មីដឹងថា អាជីវកទាំងនោះទៅហើយ ក៏បើកទ្វារវច្ចកុដិចុះទៅទំពាស៊ីដុំលាមកដោយដៃទាំងពីរ, ពួកអាជីវកទាំងនោះ បរិភោគអាហាហើយត្រឡប់មកវិញ ក៏បាននាំអាហារមកផ្ញើអាជីវកថ្មីនោះដែរ ប៉ុន្តែអាជីវកថ្មីនោះ មិនប្រាថ្នានឹងបរិភោគអាហារ

នោះ, សូម្បីត្រូវពួកអាជីវកអង្វររឿយៗ ក៏ពោលថា ខ្ញុំមិនត្រូវការ អាហារនេះទេ ខ្ញុំបានអាហារហើយ ។

ពួកអាជីវកសួរថា អ្នកឯងបានអាហារអំពីណា ?

អាជីវកថ្មីនោះឆ្លើយថា បានទីនេះឯង ។

សូម្បីក្នុងថ្ងៃទី ២ - ៣ - ៤ អាជីវកថ្មីនោះត្រូវពួកអាជីវកនោះ ពោលពាក្យសូម្បីច្រើនម៉ាត់ ក៏នៅតែពោលថា ខ្ញុំមិនទៅទេ ខ្ញុំនៅទី នេះឯង សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយអញ្ជើញទៅចុះ ។

ពួកអាជីវកគិតគ្នាថា អាជីវកនេះ មិនប្រាថ្នានឹងចូលទៅកាន់ ស្រុករាល់ៗ ថ្ងៃ, មិនបរិភោគអាហារដែលពួកយើងនាំមកឲ្យ, ពោល ថា អាហារយើងបានហើយក្នុងទីនេះឯង, អាជីវកថ្មីនេះធ្វើនូវអ្វីហ្ន៎ ? ពួកយើងនឹងឃ្លាំមើលនូវអាជីវកថ្មីនេះ, ដូច្នេះហើយ កាលនឹងចូល ទៅកាន់ស្រុក ក៏ទុកអាជីវកម្នាក់ពីរនាក់ ដើម្បីឃ្លាំមើលនូវអាជីវកថ្មី នោះហើយ ទើបទៅ ។

អាជីវកទាំងនោះ ធ្វើដូចជាទៅក្រោយ ហើយពួននៅក្នុងទី មួយ ។ អាជីវកថ្មីដឹងថា អាជីវកទាំងនោះទៅអស់ហើយ ក៏ចុះកាន់ វច្ចកុដិ ទំពាស៊ីលាមកដោយន័យដូចមុននោះឯង ។

ពួកអាជីវកក្រៅនេះ ឃើញកិរិយារបស់អាជីវកថ្មីនោះហើយ ក៏ប្រាប់អាជីវកទាំងឡាយ ។ ពួកអាជីវកស្តាប់ពាក្យនោះហើយគិតថា ឱ ! កម្មនេះធ្ងន់ណាស់, ប្រសិនបើសាវករបស់សមណគោតមបាន ឃើញ, នឹងប្រកាសនូវកេរ្តិ៍ឈ្មោះមិនល្អរបស់ពួកយើង ថាអាជីវកទាំង-ឡាយស៊ីលាមក អាជីវកនេះមិនសមគួរដល់ពួកយើងទេ ។ ក៏បណ្តេញអាជីវកថ្មីនោះចេញចាកសំណាក់របស់ខ្លួន ។

អាជីវកថ្មីនោះ ត្រូវពួកអាជីវកទាំងនោះបណ្តេញចេញ ។ មានថ្មដាមួយផ្ទាំង ដែលគេសន្ទឹងទុកក្នុងទីបន្ទោបង់ឧច្ចារៈរបស់ខ្លួន មានត្រពាំងធំមួយនៅក្បែរថ្មដានោះ, មហាជនអាស្រ័យថ្មដានោះ បន្ទោបង់ឧច្ចារៈ ។

អាជីវកថ្មីនោះ ទៅកាន់ទីនោះទំពាស៊ីលាមកក្នុងពេលយប់ ក្នុងកាលដែលមហាជនមកបន្ទោបង់ឧច្ចារៈ តោងជុំថ្មមួយជុំដោយដៃម្ខាង លើកជើងម្ខាងឡើងដាក់លើជង្គង់ ឈរហាមាត់ ។

មហាជនឃើញអាជីវកនោះហើយ ចូលទៅរក ថ្វាយបង្គំហើយ សួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបលោកម្ចាស់ឈរហាមាត់ ?

អាជីវក. (ព្រោះ) យើងជាអ្នកមានខ្យល់ជាអាហា អាហារយ៉ាងដទៃរបស់យើងមិនមានទេ ។

មហាជន. ចុះហេតុអ្វី ទើបលោកម្ចាស់លើកជើងម្ខាងឡើងដាក់លើជង្គង់ ហើយឈរយ៉ាងនេះ ?

អាជីវក. យើងជាអ្នកមានតបធម៌ខ្ពស់ មានតបធម៌ខ្លាំងក្លា, ផែនដីត្រូវយើងជាន់ដោយជើងទាំងពីរហើយរមែងញាប់ញ័រ, ព្រោះហេតុនោះ ទើបយើងលើកជើងម្ខាងឡើងដាក់លើជង្គង់ ហើយឈរយ៉ាងនេះ, ត្បិតថា យើងជាអ្នកឈរតែម្យ៉ាង ញុំាងកាលឲ្យកន្លងទៅមិនអង្គុយ មិនដេក ។

ធម្មតា ពួកមនុស្សដោយចំណែកច្រើន ច្រើនជឿត្រឹមតែការបានឮប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកស្រុកដែនអង្គៈ និងមគធៈដោយច្រើនភ្ញាក់ផ្អើលថា ឱ ! គួរឲ្យអស្ចារ្យណាស់, បុគ្គលអ្នកមានតបធម៌បែបនេះ, បុគ្គលដូច្នេះពួកយើងមិនធ្លាប់ឃើញឡើយ ដូច្នេះហើយតែងតែនាំសក្ការៈជាច្រើនទៅរាល់ៗ ខែ ដើម្បីបូជាអាជីវកនោះ ។ អាជីវកនោះពោលថា យើងស៊ីខ្យល់តែម្យ៉ាង មិនស៊ីអាហារយ៉ាងដទៃទេ, ព្រោះកាលយើងទំពាស៊ីអាហារយ៉ាងដទៃ តបធម៌របស់យើង

នឹងវិនាស ដូច្នេះហើយ មិនប្រាថ្នានូវវត្ថុអ្វីៗ ដែលពួកមនុស្សទាំងនោះនាំមកឡើយ ។

ពួកមនុស្ស អង្វរហើយអង្វរទៀតថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់កុំញុាំងយើងទាំងឡាយឲ្យវិនាសឡើយ,ការបរិភោគ ដែលបុគ្គលអ្នកមានតបធម៌ដ៏ខ្លាំងក្លាដូចលោកម្ចាស់ធ្វើហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍ និងដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ពួកយើងខ្ញុំអស់កាលដ៏យូរអង្វែង ។ អាជីវកពោលថា យើងមិនពេញចិត្តនូវអាហារយ៉ាងដទៃឡើយ ប៉ុន្តែត្រូវមហាជនបៀតបៀនដោយការអង្វរ ទើបដាក់កេសជ្ជៈ មានទឹកដោះថ្លា និងទឹកអំពៅជាដើម ដែលជនទាំងនោះនាំមកលើចុងអណ្តាតដោយចុងស្បូវហើយ ពោលពាក្យថា ពួកលោកចូរនាំយកទៅវិញចុះ ប៉ុណ្ណេះល្មមជាបច្ច័យដើម្បីជាប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់អ្នកទាំងឡាយហើយ ។

អាជីវកនោះ ជាមនុស្សអាក្រាត ទំពាស៊ីលាមក ដកសក់ដោយធាងត្នោត ដេកលើផែនដីអស់កាលប្រមាណ ៥៥ ឆ្នាំ ដោយប្រការ ដូច្នេះ ។

ព្រះពុទ្ធស្តេចទៅប្រោសជម្ពុកាជីវក

ការពិចារណាមើលនូវលោក ក្នុងបច្ចូសសម័យ (ពេលជិតភ្លឺ) ជាពុទ្ធកិច្ច គឺព្រះពុទ្ធទាំងឡាយមិនទ្រង់លះបង់ចោលឡើយ, ព្រោះហេតុនោះ កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពិចារណាមើលសត្វលោក ក្នុងបច្ចូសសម័យនាថ្ងៃនោះ ជម្ពុកាជីវកនោះ បានប្រាកដខាងក្នុងសំណាញ់គឺព្រះញាណរបស់ព្រះអង្គ ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់រំពឹងមើលថា គុណជាតអ្វីហ្ន៎នឹងមាន ? ទ្រង់ឃើញធម៌ដែលជាឧបនិស្ស័យនៃព្រះអរហត្ត មួយអន្លើដោយបដិសម្ភិទារបស់ជម្ពុកាជីវកហើយ ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា តថាគតនឹងធ្វើជម្ពុកាជីវកនោះឲ្យជាដើមហេតុហើយ ពោលគាថាមួយ, ក្នុងកាលចប់គាថា សត្វ ៨៤.០០០ នឹងបានត្រាស់ដឹងធម៌អាស្រ័យកុលបុត្រនោះ មហាជននឹងដល់នូវសិរីសួស្តី ដូច្នេះហើយ ថ្ងៃស្អែកឡើងស្តេចយាងទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះដើម្បីបិណ្ឌបាត ស្តេចត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតហើយ ត្រាស់ទៅកាន់ព្រះអានន្ទថា ម្នាលអានន្ទ តថាគតនឹងទៅកាន់សំណាក់របស់ជម្ពុកាជីវក ។

អានន្ទ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គយាងទៅតែមួយព្រះអង្គឯងទេឬ ?

ព្រះសាស្តា. ម្នាលអានន្ទ តថាគតទៅតែឯងទេ ។

ព្រះសាស្តា លុះត្រាស់យ៉ាងនោះហើយ ក្នុងវេលាសៀល ស្តេចយាងទៅកាន់សំណាក់របស់ជម្ពុកាជីវកនោះ ។ ទេវតាទាំង-ឡាយដឹងថា ព្រះសាស្តា ស្តេចទៅកាន់សំណាក់ជម្ពុកាជីវកក្នុងវេលាសៀលនេះ, ក៏ជម្ពុកាជីវកនោះ នៅលើថ្មដាដ៏គួរខ្ពើម ជាកន្លែងបន្ទាបង់ឧច្ចារៈ បស្សាវៈរបស់អ្នកដែនអង្គៈ និងដែនមគធៈ សៅហ្មងដោយឈើជម្រះធ្មេញ, ពួកយើងគួរញ៉ាំងភ្លៀងឲ្យធ្លាក់ ដូច្នេះហើយ ក៏ញ៉ាំងភ្លៀងឲ្យធ្លាក់ ដោយអានុភាពរបស់ខ្លួន ។

ថ្មដា បានជារបស់ស្អាត ប្រាសចាកមន្ទិល ។ គ្រានោះ ទេវតាទាំងឡាយញ៉ាំងភ្លៀងជាវិការនៃផ្កា ៥ ពណ៌ ឲ្យធ្លាក់ចុះលើថ្មដានោះ ។

ក្នុងវេលាសៀល ព្រះសាស្តា ស្តេចទៅកាន់សំណាក់របស់ជម្ពុកាជីវកហើយ បានបន្លឺព្រះសូរសៀងថា នែ ជម្ពុកៈ ។

ជម្ពុកៈគិតថា អ្នកណា ហៅយើងដោយវាទៈថា ជម្ពុកៈ ក៏សួរថា នរណាហ្នឹង ?

ព្រះសាស្តា. ម្នាលជម្ពុកៈ តថាគតណា៎ !

ជម្ពុកៈ. មហាសមណៈ មានការអ្វី ?

ព្រះសាស្តា. ថ្ងៃនេះ តថាគតសុំសម្រាកនៅទីនេះមួយរាត្រី ។

ជម្ពុកៈ. មហាសមណៈ មិនមានកន្លែងទេ ។

ព្រះសាស្តា. ម្នាលជម្ពុកៈ អ្នកកុំធ្វើយ៉ាងនោះឡើយ, អ្នកចូរឲ្យទីសម្រាកដល់តថាគតមួយរាត្រីចុះ, ដែលឈ្មោះថាបព្វជិត រមែងប្រាថ្នាបព្វជិត, ពួកមនុស្សរមែងប្រាថ្នាពួកមនុស្ស, ពួកបសុសត្វរមែងប្រាថ្នាពួកបសុសត្វ ។

ជម្ពុកៈ. អើ មហាសមណៈ លោកជាបព្វជិតឬ ?

ព្រះសាស្តា. អើ ជម្ពុកៈ តថាគតជាបព្វជិត ។

ជម្ពុកៈ. ប្រសិនបើ លោកជាបព្វជិត ឃ្លោករបស់លោកនៅឯណា វែកសម្រាប់ដួសផ្សែងរបស់លោកនៅឯណា ខ្សែអំបោះសំរាប់ទាញ (បូជា) នូវយញ្ញរបស់លោកនៅឯណា ?

ព្រះសាស្តា. ឃ្លោកជាដើមនោះ របស់តថាគតមាន, ប៉ុន្តែតថាគតមិនបានយកមកតាមខ្លួនទេ ។

ជម្ពុកាជីវកនោះ ខឹងថា លោកមិនអាចកាន់យកឃ្លោកជាដើមនោះត្រាច់ទៅបានឬ ? លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់ទៅកាន់អាជីវកនោះថា ណ្ហើយចុះ ជម្ពុកៈ, អ្នកកុំក្រោធឡើយ, អ្នកចូរប្រាប់

ទីសម្រាប់សម្រាកដល់តថាគតចុះ ។ ជម្ពុកាជីវកពោលថា មហាសមណៈ ទីសម្រាប់សម្រាក មិនមានទេ ។

ព្រះសាស្តា កាលនឹងទ្រង់សម្តែងបង្ហាញញកភ្នំមួយ ដែលនៅមិនឆ្ងាយអំពីលំនៅរបស់ជម្ពុកាជីវក ក៏ត្រាស់ថា ម្នាលជម្ពុកៈ ញកភ្នំនោះ នរណានៅទីនោះ ?

ជម្ពុកៈ. ម្នាលមហាសមណៈ ញកនោះ មិនមាននរណានៅទេ ។

ព្រះសាស្តា. បើដូច្នោះ អ្នកចូរឲ្យញកនោះដល់តថាគតចុះ ។

ជម្ពុកៈ. ម្នាលមហាសមណៈ លោកចូរដឹងខ្លួនឯងចុះ ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ក្រាលនូវសំពត់និសីទនៈត្រង់ញកនោះហើយគង់នៅទីនោះ ។

ជម្ពុកាជីវកបានសម្រេចព្រះអរហត្ត

គ្រានោះ មហារាជទាំង ៤ អង្គ ធ្វើទិសទាំង ៤ ឲ្យភ្លឺស្វាងហើយ មកកាន់សំណាក់ព្រះអង្គក្នុងបឋមយាម ។

ជម្ពុកៈឃើញពន្លឺនោះហើយ គិតថា ពន្លឺនោះ ជាពន្លឺអ្វី ?

ក្នុងមជ្ឈិមយាម សក្កទេវរាជស្តេចមកដែរ ។ ជម្ពុកៈឃើញសក្កទេវរាជនោះហើយ គិតថា នុ៎ះ ជានរណា ?

ក្នុងបច្ឆិមយាម មហាព្រហ្ម អ្នកអាចញ៉ាំងចក្រវាឡមួយឲ្យភ្លឺស្វាងដោយម្រាមដៃមួយ ញ៉ាំងចក្រវាឡពីរ ។ល។ ញ៉ាំងចក្រវាឡ ១០ ឲ្យភ្លឺស្វាងដោយម្រាមដៃ ១០ ញ៉ាំងព្រៃទាំងអស់ឲ្យភ្លឺស្វាង ។ ជម្ពុកៈ ឃើញមហាព្រហ្មនោះហើយ គិតថា តើនុ៎ះជានរណា ? ដូច្នេះហើយ ក៏ទៅកាន់សំណាក់ព្រះសាស្ដាពីព្រលឹម ធ្វើបដិសណ្ឋារៈហើយ ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ ទូលសួរព្រះសាស្ដាថា មហាសមណៈ តើនរណាញ៉ាំងទិសទាំង ៤ ឲ្យភ្លឺស្វាង មកកាន់សំណាក់របស់លោកក្នុងបឋមយាម ?

ព្រះសាស្ដា. ម្នាលជម្ពុកៈ មហារាជទាំង ៤ ។

ជម្ពុកៈ. មហារាជមកធ្វើអ្វី ?

ព្រះសាស្ដា. មកដើម្បីបម្រើតថាគត ។

ជម្ពុកៈ. មហាសមណៈ អ្នកធំជាងមហារាជទាំង ៤ នោះទៀតឬ ?

ព្រះសាស្ដា. អើ ជម្ពុកៈ តថាគតជាព្រះរាជាដ៏ក្រៃលែងជាងព្រះរាជាទាំងឡាយ ។

ជម្ពុកៈ. ក៏ក្នុងមជ្ឈិមយាម នរណាមក ?

ព្រះសាស្តា. ម្នាលជម្ពុកៈ សក្កទេវរាជ ។

ជម្ពុកៈ. សក្កទេវរាជមកធ្វើអ្វី ?

ព្រះសាស្តា. មកដើម្បីបម្រើតថាគតដែរ ។

ជម្ពុកៈ. មហាសមណៈ ក៏លោកជាអ្នកខ្ពង់ខ្ពស់ជាងសក្កទេវរាជផងឬ ?

ព្រះសាស្តា. អើ ជម្ពុកៈ តថាគតជាអ្នកប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ជាងសក្កទេវរាជ, ក៏សក្កទេវរាជនោះ ជាគិលានុបដ្ឋាករបស់តថាគតដូចសាមណេរអ្នកធ្វើនូវកប្បិយៈ (កប្បិយការក) ។

ជម្ពុកៈ. ក៏នរណាញ៉ាំងព្រៃទាំងអស់ឲ្យភ្លឺស្វាង មកក្នុងបច្ឆិមយាម ?

ព្រះសាស្តា. ជនទាំងឡាយ មានព្រាហ្មណ៍ជាដើមក្នុងលោកកណ្តាសហើយ ភ្ញាក់មាត់ហើយ តែងពោលថា នមោ មហាព្រហ្មនោ រីកិរិយានមស្ការថ្វាយបង្គំនៃខ្ញុំ ចូរមានដល់មហាព្រហ្ម អាស្រ័យនូវបុគ្គលណា បុគ្គលនោះឯងជាមហាព្រហ្ម ។

ជម្ពុកៈ. មហាសមណៈ អ្នកធំជាងមហាព្រហ្មទៀតឬ ?

ព្រះសាស្តា. អើ ជម្ពុកៈ, តថាគតជាព្រហ្មក្រៃលែងជាងព្រហ្ម ។

ជម្ពុកៈ. បពិត្រមហាសមណៈ លោកជាមនុស្សអស្ចារ្យណាស់, ក៏កាលយើងនៅទីនេះអស់ ៥៥ ឆ្នាំ បណ្ដាទេវតាទាំងនោះ សូម្បីតែ ១ អង្គ ក៏មិនធ្លាប់មកដើម្បីបម្រើយើងដែរ, យើងជាអ្នកមានខ្យល់ជាអាហារ វមែងឈរតែម្យ៉ាង ញុំាំងកាលយូរប្រមាណប៉ុណ្ណោះឲ្យកន្លងទៅហើយ ទេវតាទាំងនោះក៏មិនធ្លាប់មកកាន់ទីបម្រើយើងឡើយ ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្ដាត្រាស់ទៅកាន់ជម្ពុកៈនោះថា ម្នាលជម្ពុកៈ អ្នកកុហកមហាជនដែលជាមនុស្សអន្ធពាលក្នុងលោកហើយ ឥឡូវនេះ អ្នកប្រាថ្នាកុហកតថាគតទៀតឬ, អ្នកទំពាស៊ីតែលាមកប៉ុណ្ណោះ, ដេកលើផែនដីតែម្យ៉ាង ជាមនុស្សអាក្រាត, ដកសក់ដោយធាងត្នោតអស់ ៥៥ ឆ្នាំហើយ មិនមែនឬ ? អ្នកឯងបានកុហកសត្វលោកថា យើងជាអ្នកមានខ្យល់ជាអាហារ, ឈរដោយជើងម្ខាង, មិនអង្គុយ, មិនដេកអស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណោះហើយ ឥឡូវនេះហ៊ានកុហកតថាគតផងឬ ? សូម្បីក្នុងកាលមុន អ្នកអាស្រ័យទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់លាមក ជាអ្នកមានលាមកជាអាហារអស់កាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ជាអ្នកដេកលើផែនដី ជាមនុស្សអាក្រាត ដល់នូវការដកសក់ដោយធាងត្នោត, ឥឡូវនេះ អ្នកឯងនៅតែប្រកាន់ទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់លាមកនោះដដែលឬ ។

ជម្ពុកៈ. បពិត្រមហាសមណៈ ក៏យើងបានធ្វើកម្មអ្វីទុក ?

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា ត្រាស់ប្រាប់នូវកម្មដែលជម្ពុកាជីវកធ្វើហើយក្នុងកាលមុនដល់គាត់ ។

កាលព្រះសាស្តា កំពុងតែទ្រង់ត្រាស់ប្រាប់នោះឯង សេចក្តីសង្វេគបានកើតឡើងដល់ជម្ពុកាជីវក, ហិរិឱត្តប្បៈក៏ប្រាកដឡើង ។

គ្រានោះ ជម្ពុកាជីវកមានខ្លួនអាក្រាតអង្គុយប្រហោងនៅចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធយើញដូច្នោះ ក៏បោះនូវសំពត់សាដកសម្រាប់ងូតទឹកទៅឲ្យជម្ពុកាជីវកនោះ ។

ជម្ពុកាជីវកស្លៀកសំពត់នោះហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ ។

ចំណែកព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់អនុបុព្វីកថា សម្តែងធម៌ដល់គាត់ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជម្ពុកាជីវក បានសម្រេចព្រះអរហត្តមួយអន្លើដោយបដិសម្ភិទា ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ ក្រោកចាកអាសនៈទូលសូមបព្វជ្ជា និងឧបសម្បទា ។ ដោយអាការត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ កម្មដែលជម្ពុកៈបានធ្វើពីជាតិមុននោះ ក៏បានអស់ទៅដោយជុំ

វិញ ។

ក៏ជម្ពុកៈនេះ ជេរព្រះមហាថេរៈអ្នកជាខីណាស្រពដោយអក្កោស-វត្ថុ ៤ យ៉ាង, ឆេះក្នុងនរកអវីចីជរាបដល់ផែនដីដុះឡើងកម្រាស់ ១ យោជន៍ និង ៣ គាវុត ដល់នូវអាការដ៏គួរខ្លើមយ៉ាងនេះអស់ ៥៥ ឆ្នាំ ដោយសំណល់នៃផលកម្មព្រោះការជេរព្រះខីណាស្រពនោះ, កម្ម គឺការជេរព្រះខីណាស្រពនោះអស់ហើយ ព្រោះលោកបានសម្រេចព្រះអរហត្ត, កម្មដែលលោកធ្វើហើយនោះ មិនអាចញ៉ាំងផលនៃសមណធម៌ ដែលលោកបំពេញហើយអស់ ២ ម៉ឺនឆ្នាំឲ្យវិនាសបានឡើយ, ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះសាស្តាទ្រង់លាតព្រះហស្តខាងស្តាំចេញហើយ ត្រាស់ទៅកាន់ជម្ពុកៈនោះថា ម្នាលជម្ពុកៈ អ្នកចូរមកជាភិក្ខុចុះ, អ្នកចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បីធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខចុះ ។

ខណៈនោះឯង ភេទគ្រហស្ថរបស់ជម្ពុកាជីវកបានបាត់ទៅ, លោកជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវបរិក្ខារទាំង ៨ ហាក់ដូចជាព្រះថេរៈអ្នកមានវស្សា ៦០ ហើយអ៊ីចឹង ។

ជម្ពុកៈប្រាប់ការពិតដល់មហាជន

បានឮថា ថ្ងៃនោះ ជាថ្ងៃនៃអ្នកស្រុកដែនអង្គៈ និងមគធៈកាន់យកនូវគ្រឿងសក្ការៈមកដើម្បីព្រះជម្ពុកៈ, ព្រោះហេតុដូច្នោះ អ្នកស្រុកទាំងពីរដែនកាន់យកគ្រឿងសក្ការៈមកហើយ ឃើញព្រះសាស្ដាក៏គិតថា “ជម្ពុកៈដែលជាលោកម្ចាស់របស់ពួកយើងធំជាងព្រះសមណគោតម ឬក៏ព្រះសមណគោតមធំជាងលោកម្ចាស់របស់យើង ? ក៏គិតទៀតថា ប្រសិនបើព្រះសមណគោតមធំជាងលោកម្ចាស់របស់យើងសោត, ម្ល៉ះលោកម្ចាស់របស់យើងទៅកាន់សំណាក់របស់ព្រះសមណគោតមហើយ, ប៉ុន្ដែព្រោះលោកម្ចាស់របស់ពួកយើងធំជាងទើបព្រះសមណគោតមមកកាន់សំណាក់ នៃលោកម្ចាស់របស់ពួកយើង ។

ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ជ្រាបសេចក្ដីត្រិះរិះរបស់មហាជនហើយ ទើបត្រាស់ថា ម្នាលជម្ពុកៈ អ្នកចូរកាត់សេចក្ដីសង្ស័យនៃពួកឧបដ្ឋាករបស់អ្នកចេញ ។ ព្រះជម្ពុកៈ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើនសូម្បីខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏រង់ចាំនូវព្រះពុទ្ធតម្រាស់មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះដែរ ដូច្នេះហើយ ចូលឈានទី ៤ ក្រោកឡើងហើយ ហោះទៅកាន់វេហាស៍កម្ពស់ប្រមាណមួយដើមត្នោត ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន

ព្រះមានព្រះភាគជាសាស្តារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ, ខ្ញុំព្រះអង្គជាសាវក ហើយចុះមកថ្វាយបង្គំ ហោះឡើងកាន់វេហាស៍កម្ពស់ប្រមាណ ៧ ដើមត្នោតទៀត ដោយអាការយ៉ាងនេះគឺ ប្រមាណពីរដើមត្នោត ប្រមាណបីដើមត្នោត ហើយចុះមកញ៉ាំងមហាជនឲ្យដឹងថា ខ្លួនជាសាវករបស់ព្រះ-សម្មាសម្ពុទ្ធ ។

មហាជនឃើញនូវអាការនោះហើយ គិតថា ឱ! ដែលឈ្មោះថាព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ជាមនុស្សអស្ចារ្យ មានព្រះគុណមិនថោកថយ ។

ព្រះសាស្តា បានត្រាស់ទៅកាន់មហាជនយ៉ាងនេះថា ជម្ពុកៈនេះដាក់គ្រឿងសក្ការៈ ដែលអ្នកទាំងឡាយនាំមកហើយលើចុងអណ្តាតដោយចុងស្បូវរហូតអស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណេះ នៅក្នុងទីនេះដោយសង្ឃឹមថា យើងនឹងបំពេញនូវការប្រព្រឹត្តិតបធម៌, បើជម្ពុកៈនេះខំបំពេញតបធម៌បែបនេះអស់ ១ រយឆ្នាំ ដោយឧបាយយ៉ាងនេះសោត, ការបំពេញតបៈនោះមិនដល់ចំណែក ទី ១៦ នៃកុសលចេតនា ដែលជាគ្រឿងកាត់បង់នូវភត្តរបស់បុគ្គលអ្នករង្កៀសត្រកូល ឬភត្ត ហើយមិនបរិភោគក្នុងកាលឥឡូវនេះ ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុ-សន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ បានត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១១ មាសេ មាសេ កុសគ្គេន ពាលោ ភុញ្ជេថ ភោជនំ
ន សោ សង្ខាតធម្មានំ កលំ អគ្ឃតិ សោឡសឹ ។

បុគ្គលពាលទុកជាបរិភោគភោជនដោយចុងស្បូវរាល់ៗ ខែ បុគ្គលពាលនោះក៏មិនដល់មួយចំណិតនៃចំណែកទី ១៦ ៗ លើក របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមានធម៌បានដឹង ឬបានពិចារណាហើយឡើយ ។

អធិប្បាយគាថា

គប្បីជ្រាបសេចក្តីនៃព្រះគាថានោះថា ៖

ប្រសិនបើបុគ្គលពាល គឺបុគ្គលអ្នកមានធម៌មិនទាន់កំណត់ដឹង ឃ្លាតឆ្ងាយអំពីគុណ មានសីលជាដើម បួសក្នុងលទ្ធិតិរ្ថិយ៍ បរិភោគភោជនដោយចុងស្បូវរាល់ៗ ខែ ដែលដល់ព្រមដោយក្តីសង្ឃឹមថា យើងនឹងបំពេញតបធម៌ ឈ្មោះថា គប្បីបរិភោគភោជនរហូតអស់ ១ រយឆ្នាំ ។

ក្នុងកន្ទុះគាថាថា **ន សោ សង្ខាតធម្មានំ កលំ អគ្ឃតិ សោឡសឹ** សម្តែងជាបុគ្គលាធិដ្ឋាន មានបុគ្គលជាទីតាំងថា ព្រះអរិយបុគ្គលអ្នកមានធម៌បានដឹងហើយ គឺអ្នកមានធម៌ប្រៀបធៀបថ្លឹងថ្លែងបានហើយ

ហៅថាអ្នកមានធម៌ដែលបានពិចារណាហើយ, បណ្ដាព្រះអរិយបុគ្គលទាំងនោះ ព្រះសោតាបន្ន ឈ្មោះថា ជាព្រះអរិយបុគ្គល អ្នកមានធម៌ដែលបានពិចារណាហើយ មានធម៌ដែលបានដឹងហើយថ្នាក់ទាបបំផុត, ព្រះខីណាស្រព ឈ្មោះថា ជាព្រះអរិយបុគ្គល អ្នកមានធម៌ដែលបានពិចារណាហើយ មានធម៌ដែលបានដឹងហើយថ្នាក់ខ្ពស់បំផុត, បុគ្គលពាលរមែងមិនដល់ចំណែកទី ១៦ ដែលបណ្ឌិតចែកជា ១៦ ចំណែក អស់វារៈ ១៦ ដង នៃព្រះអរិយបុគ្គល អ្នកមានធម៌ដែលបានឃើញហើយ ។

ចំណែកសេចក្ដីនៃគាថាកន្លះគាថានេះ គប្បីជ្រាបដូច្នេះ ក៏ចេតនារបស់បុគ្គលពាលដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តតបធម៌យ៉ាងនោះ រហូតអស់ ១ រយឆ្នាំ ប្រព្រឹត្តទៅអស់រាត្រីដ៏យូរដល់ម្ល៉ោះ ក៏មិនដល់ចំណែកទី ១៦ ដែលបណ្ឌិតចែកជា ១៦ ចំណែក អស់វារៈ ១៦ ដង នៃកុសលចេតនាដែលជាគ្រឿងកាត់បង់នូវកត្តមួយដង របស់បុគ្គលអ្នកមានធម៌ដែលបានឃើញហើយ រង្កៀសត្រកូល ឬកត្តហើយមិនបរិភោគ ។

ព្រះសាស្ដា ទ្រង់អធិប្បាយទុកដូច្នេះថា “ផលនៃចំណែកនីមួយៗ អំពីចំណែកទី ១៦ ដែលធ្វើផលនៃចេតនារបស់បុគ្គលអ្នកមានធម៌បានឃើញហើយនោះ ឲ្យជា ១៦ ចំណែកហើយ ធ្វើចំណែក

នីមួយៗ អំពី ១៦ ចំណែកនោះ ឲ្យជា ១៦ ចំណែកទៀត នៅតែច្រើនជាងការប្រព្រឹត្តិតបៈរបស់បុគ្គលពាលនោះទៅទៀត ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ធម្មាភិសម័យកើតមានដល់សត្វ ៨ ម៉ឺន ៤ ពាន់ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។៚

(រឿងជម្ពុកាជីវក ចប់)

****

១២ រឿងអហិប្រេត “ប្រេតពស់”

សេចក្ដីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធប្រេតដែលមានអត្តភាពដូចជាពស់មួយរូប ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **ន ហិ បាបំ កតំ កម្មំ** មានបទដូច្នេះជាដើម ។

ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរញញឹម

សេចក្ដីពិស្ដារថា ថ្ងៃមួយព្រះលក្ខណត្ថេរ ដែលជាព្រះថេរៈមួយអង្គក្នុងចំណោមជដិល ១ ពាន់ និងព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ ចុះអំពីភ្នំគិជ្ឈកូដដោយគិតថា យើងនឹងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្រុងរាជគ្រឹះ ។

បណ្ដាព្រះថេរៈទាំងពីររូបនោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានឃើញប្រេតដែលមានអត្តភាពដូចពស់មួយ បានធ្វើការញញឹមឲ្យប្រាកដ ។ គ្រានោះ ព្រះលក្ខណត្ថេរសួរព្រះមោគ្គល្លានថា ម្នាលអាវុសោ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបលោកញញឹម ?

ព្រះមហាមោគ្គល្លានឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ ពេលនេះមិនមែនជាពេលវិស្សជ្ជនាបញ្ហានេះទេ, លោកគប្បីសួរខ្ញុំក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគចុះ ។

កាលព្រះថេរៈទាំងពីរអង្គនោះ និមន្តបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជ-គ្រឹះហើយ ទៅកាន់សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ, ព្រះលក្ខណៈសួរថា ម្នាលអាវុសោ មោគ្គល្លាន កាលលោកចុះអំពីភ្នំគិជ្ឈកូដ បានធ្វើការញញឹមឲ្យប្រាកដ ខ្ញុំសួរដល់ហេតុនៃការញញឹមនោះ លោកបានពោលថា ម្នាលអាវុសោលក្ខណៈ លោកគប្បីសួរខ្ញុំក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគចុះ, ឥឡូវនេះ លោកចូរប្រាប់ហេតុនោះចុះ ។

ព្រះមហាមោគ្គល្លានប្រាប់ហេតុនៃការញញឹម

ព្រះថេរៈពោលថា ម្នាលអាវុសោលក្ខណៈ ខ្ញុំបានឃើញប្រេតដែលមានអត្តភាពដូចជាពស់មួយ ទើបខ្ញុំករុណាញញឹម, អត្តភាពរបស់ប្រេតនោះបែបនេះ ក្បាលរបស់វាដូចក្បាលមនុស្ស, អត្តភាពដ៏សេសរបស់វាដូចពស់, ប្រេតនោះឈ្មោះថាអហិប្រេត កំពស់ប្រមាណ ២៥ យោជន៍, អណ្តាតភ្លើងតាំងឡើងអំពីក្បាលរបស់វា ឆេះរាលរហូតទៅដល់កន្ទុយ, តាំងឡើងអំពីកន្ទុយឆេះរាលរហូតដល់ក្បាល, តាំងឡើងត្រង់ពាក់កណ្តាលខ្លួន ឆេះរាលដាលទៅទាំងពីរខាង តាំងឡើងអំពីសងខាងទាំងពីរ ឆេះរួមចូលមកត្រង់កណ្តាល ។

បានឮថា អត្តភាពរបស់ប្រេតទាំងពីរនោះ (គឺអហិប្រេត និង កាកប្រេត) ប្រមាណ ២៥ យោជន៍ របស់ប្រេតដ៏សេសប្រមាណ ៣ គាវុត, បណ្តាប្រេតទាំងពីរនោះ រឿងរបស់អហិប្រេតសូមស្ទុះទុកសិន ។

បុព្វកម្មរបស់កាកប្រេត

ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ឃើញកាកប្រេត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះនៅលើកំពូលភ្នំគិជ្ឈកូដ ក៏សួរអំពីបុព្វកម្មរបស់ប្រេតនោះ ដោយគាថានេះថា ៖

អណ្តាតរបស់អ្នកមានប្រមាណ ៥ យោជន៍, ក្បាលរបស់
អ្នកប្រមាណ ៩ យោជន៍, កាយរបស់អ្នកខ្ពស់ប្រមាណ ២៥
យោជន៍, ឯងធ្វើកម្មអ្វីទុក ទើបដល់នូវសេចក្តីទុក្ខដូច្នេះ ។

គ្រានោះ កាកប្រេតក៏បានឆ្លើយប្រាប់ព្រះថេរៈនោះ ដោយព្រះគាថានេះថា ៖

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ខ្ញុំស៊ីកត្តដែលគេនាំមក
ចំពោះសង្ឃសាវករបស់ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមថា កស្សបៈ
អ្នកស្វែងរកគុណដ៏ធំ តាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។

ដូច្នេះហើយ ក៏ពោលតទៅថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ក្នុងកាលនៃព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម កស្សបៈ ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ពួកមនុស្សឃើញភិក្ខុទាំងឡាយហើយ មានសេចក្តីជ្រះថ្លា ស្រឡាញ់ពេញចិត្ត និមន្តឲ្យគង់ក្នុងរោងឆាន់ លាងជើង លាបដោយប្រេង ប្រគេនយាគូ និងរបស់គួរទំពាស៊ីដល់ភិក្ខុទាំងឡាយហើយ អង្គុយស្តាប់ធម៌ ដើម្បីរង់ចាំបិណ្ឌបាតកាល ។

ក្នុងកាលចប់ធម្មកថា ពួកមនុស្សទទួលបាត្ររបស់ភិក្ខុទាំង-ឡាយហើយ ញុំាងភោជនដែលមានរសដ៏ប្រណីតៗ ឲ្យពេញបាត្រក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួនៗ ហើយនាំមក ។

គ្រានោះ ខ្ញុំម្ចាស់ជាក្អែកទំនៅលើដំបូលរោងឆាន់ ឃើញភោជននោះហើយ បានចឹកយកដុំបាយ ៣ ដុំ ពេញៗ មាត់ ៣ ដង អំពីបាត្រដែលមនុស្សម្នាក់កំពុងកាន់, ប៉ុន្តែភត្តនោះ មិនមែនជាភត្តរបស់សង្ឃទេ មិនមែនជាភត្តដែលគេបង្អោនទៅដើម្បីប្រគេនសង្ឃទេ, ទាំងមិនមែនជាភត្តដែលសល់អំពីភត្តដែលភិក្ខុទាំងឡាយឆាន់ ដែលពួកមនុស្សនាំទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួនបរិភោគដែរ, គ្រាន់តែជាភត្តដែលគេនាំមកចំពោះសង្ឃតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ, ខ្ញុំម្ចាស់ចឹកយកដុំបាយ ៣ ដុំអំពីដុំបាយទាំង

នោះ, កម្មត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ជាបុព្វកម្មខ្ញុំម្ចាស់ ខ្ញុំម្ចាស់ធ្វើកាលកិរិយាហើយកើតក្នុងអវិចី ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កើតជាកាកប្រេតសោយទុក្ខនៅភ្នំគិជ្ឈកូដនេះ ដោយផលកម្មដ៏សេសអំពីកម្មដែលឲ្យផលឆេះក្នុងនរក ។ រឿងរបស់កាកប្រេតមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ។

ប៉ុន្តែក្នុងរឿងនេះ ព្រះថេរៈពោលថា ខ្ញុំឃើញប្រេត ទើបធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដ ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្ដាទ្រង់ជាសាក្សីរបស់ព្រះថេរៈ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លាននិយាយពិត, តថាគតក៏បានឃើញប្រេតនោះក្នុងថ្ងៃដែលតថាគតសម្រេចនូវពោធិញាណ (បញ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង) ដែរ, ប៉ុន្តែតថាគតមិនសម្ដែង ព្រោះអនុគ្រោះដល់បុគ្គលដទៃថា បុគ្គលណាមិនជឿពាក្យរបស់តថាគត, ការមិនជឿនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាទុក្ខដល់បុគ្គលនោះ ក៏ក្នុងកាលដែលព្រះមហាមោគ្គល្លានឃើញហើយនោះឯង ព្រះសាស្ដាទ្រង់ជាសាក្សីរបស់លោកទ្រង់ត្រាស់រឿង ២០ រឿង ក្នុងលក្ខណសំយុត្ត ។

សូម្បីរឿងនេះ ព្រះថេរៈនោះ ក៏ពោលទុកយ៉ាងនោះដែរ ។ សូម្បីព្រះសាស្ដា ក៏ត្រាស់សម្ដែងប្រាប់ភិក្ខុទាំងនោះថា ៖

បុព្វកម្មរបស់អហិប្រេត

បានឮថា ក្នុងអតីកាល ពួកជនអាស្រ័យក្រុងពារាណសី សាងបណ្ណសាលាទុកដើម្បីព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹង ។ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធនោះគង់នៅក្នុងបណ្ណសាលានោះ រមែងត្រាច់ទៅ ដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងជានិច្ច ។

សូម្បីពួកអ្នកក្រុងពារាណសី ក៏មានដៃកាន់សក្ការៈ មានគ្រឿងក្រអូប និងកម្រងផ្កាជាដើមទៅកាន់ទីបម្រើរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ទាំងព្រឹកទាំងល្ងាច ។ បុរសអ្នកក្រុងពារាណសីម្នាក់អាស្រ័យនូវផ្លូវនោះភ្ជួរស្រែ ។ មហាជន កាលទៅកាន់ទីបម្រើព្រះបច្ចេកពុទ្ធ តែងតែជាន់ស្រែនោះទាំងព្រឹកទាំងល្ងាច ។ សូម្បីអ្នកស្រែនោះហាមថា សូមពួកលោកកុំជាន់ស្រែរបស់ខ្ញុំ ក៏មិនស្តាប់ នៅតែដើរជាន់ដដែល ។

គ្រានោះ អ្នកស្រែនោះ បានគិតយ៉ាងនេះថា ប្រសិនបើបណ្ណ-សាលារបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ មិននៅទីនេះសោត, ជនទាំងឡាយ ក៏មិនបានជាន់ស្រែរបស់យើងដែរ ។

ក្នុងកាលដែលព្រះបច្ចេកពុទ្ធចូលទៅបិណ្ឌបាត អ្នកស្រែនោះវាយបំបែកកាជនៈសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ហើយដុតនូវបណ្ណសាលាចោល ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ឃើញបណ្ណសាលាត្រូវភ្លើងឆេះហើយ ក៏ចៀស

ចេញទៅតាមសប្បាយ ។

មហាជនកាន់គ្រឿងក្រអូប និងកម្រងផ្កាមក ឃើញបណ្ណសាលាត្រូវភ្លើងឆេះ ក៏ពោលថា លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនរបស់ពួកយើងនិមន្តទៅណាហ្ន៎ សូម្បីអ្នកស្រែនោះ ក៏មកជាមួយនឹងមហាជនដែរ ឈរនៅកណ្តាលមហាជន និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ណសាលារបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធនេះ ខ្ញុំជាអ្នកដុត ។

គ្រានោះ មហាជនទាំងឡាយនិយាយថា ពួកលោកចូរចាប់, ពួកយើងអាស្រ័យបុរសអាក្រក់នេះ ទើបមិនបានឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធដូច្នេះហើយ ក៏វាយអ្នកស្រែនោះ ដោយគ្រឿងប្រហារទាំងឡាយមានដំបងជាដើម ឲ្យដល់នូវការអស់ជីវិត ។ ក្រោយអំពីស្លាប់អ្នកស្រែនោះ ក៏កើតក្នុងអវីចី, ឆេះក្នុងនរកដរាបដល់ផែនដីនេះដុះក្រាស់ឡើងប្រមាណមួយយោជន៍ ក្នុងពុទ្ធុប្បាទកាលនេះ កើតជាអហិប្រេត នៅនាភ្នំគិជ្ឈកូដ ដោយផលកម្មដ៏សេស ។

ព្រះសាស្តាទ្រង់ប្រៀបធៀបផលកម្ម

ព្រះសាស្តា លុះទ្រង់ត្រាស់បុព្វកម្មរបស់អហិប្រេតនោះហើយ ក៏ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលឈ្មោះថាបាបកម្មនោះ ប្រៀប

ដូចជាទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះស្រស់ដែលបុគ្គលកំពុងរីត មិនទាន់ប្រែក្លាយទៅយ៉ាងណា កម្មដែលបុគ្គលកំពុងធ្វើ ក៏មិនទាន់ឲ្យផលដូច្នោះដែរ ប៉ុន្តែក្នុងកាលណាកម្មឲ្យផល ក្នុងកាលនោះ អ្នកធ្វើរមែងជួបប្រសព្វនូវសេចក្ដីទុក្ខបែបនោះ ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់តអនុសន្ធិដើម្បីសម្ដែងធម៌ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១២ ន ហិ បាបំ កតំ កម្មំ សជ្ជុខីរំវ មុច្ចតិ

ឌហន្តំ ពាលមន្វេតិ ភស្មាច្ឆន្នោវ បាវកោ ។

កម្មលាមកដែលបុគ្គលពាលធ្វើហើយ មិនទាន់ឲ្យផលនោះក៏មាន ដូចទឹកដោះស្រស់ ដែលមិនទាន់ប្រែក្លាយ (ក្នុងមួយរំពេច) ដូច្នោះ បាបកម្មនោះតាមដុតបុគ្គលពាល ដូចរងើកភ្លើងដែលបិទបាំងទុក ដោយផេះដូច្នោះ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ បទថា **សជ្ជុខីរំ** សេចក្ដីថា ទឹកដោះស្រស់ដែលហូរចេញចាកដោះមេគោក្នុងខណៈនោះ នៅក្ដៅ មិនទាន់ប្រែក្លាយ មិនទាន់ប្រែប្រួលនៅឡើយ ។ ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ត្រាស់អធិប្បាយទុកដូច្នេះថា ទឹកដោះស្រស់ដែលគេទើបតែរីតភ្លាមៗ នោះ មិនទាន់

ប្រែប្រួល គឺមិនទាន់ប្រែក្លាយ បានដល់ មិនទាន់លះបង់នូវភាពប្រក្រតី ក្នុងខណៈនោះភ្លាមទេ, គឺថា កាលដែលគេរីតដាក់ក្នុងភាជនៈណាហើយ មិនទាន់ដាក់របស់ជូរចូលទៅជរាបណា វាមិនទាន់ជូរជរាបនោះ លុះដាក់របស់ជូរចូលទៅ ឬក៏ដាក់ទៅក្នុងភាជនៈសម្រាប់ដាក់វត្ថុមានទឹកដោះគោជូរជាដើម ទើបលះបង់នូវភាពប្រក្រតីរបស់ខ្លួនជរាបនោះ យ៉ាងណា សូម្បីបាបកម្មដែលបុគ្គលកំពុងធ្វើ ក៏មិនទាន់ឲ្យផលក្នុងខណៈនោះដូច្នោះដែរ, ប្រសិនបើបាបកម្មឲ្យផល (ក្នុងខណៈកំពុងធ្វើសោត) គ្មាននរណាហ៊ានធ្វើបាបឡើយ ខន្ធទាំងឡាយដែលកើតអំពីកុសលនៅមានជរាបណា ខន្ធទាំងនោះ រមែងរក្សាបុគ្គលនោះបានជរាបនោះ, កាលខន្ធទាំងឡាយកើតក្នុងអបាយ ព្រោះការបែកធ្លាយទៅនៃខន្ធទាំងនោះ បាបរមែងឲ្យផល, ក៏កាលបាបឲ្យផល ឈ្មោះថារមែងតាមដុតបុគ្គលពាល ។

សួរថា ដូចអ្វី ?

ឆ្លើយថា ដូចរងើកភ្លើងបិទបាំងដោយផេះ (ផេះគ្របពីលើ) ។

អធិប្បាយថា ដូចយ៉ាងថា រងើកភ្លើងមានអណ្តាតទៅប្រាសហើយ ដែលបិទបាំងដោយផេះ សូម្បីបុគ្គលជាន់ហើយ ក៏មិនទាន់

លោកក្លាមទេ ព្រោះផេះបិទបាំង, ប៉ុន្តែញាំងផេះឲ្យក្តៅហើយ រមែង ធ្វើឲ្យលោករហូតដល់ខួរក្បាល ដោយអំណាចនៃការឆេះអវយវៈ មានស្បែកជាដើមយ៉ាងណា សូម្បីបាបកម្មក៏ដូច្នោះដែរ ជាបាបកម្ម ដែលបុគ្គលណាធ្វើទុក រមែងតាមដុតបុគ្គលនោះ ដែលជាបុគ្គល ពាលកើតហើយក្នុងអបាយ មាននរកជាដើម ក្នុងអត្តភាពទី ២-៣ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើនបានសំរេចអរិយផល មាន សោតាបត្តិផលជាដើមដូច្នេះឯង ។ល។

(រឿងអហិប្រេត ចប់)

១៣ រឿងសជ្ជីកូដប្រេត

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធសជ្ជីកូដ-ប្រេត (ប្រេតដែលត្រូវញញួរ ៦ ម៉ឺនសំពងក្បាលរាល់ថ្ងៃ) ត្រាស់ព្រះ ធម្មទេសនានេះថា **យាវទេវ អនត្ថាយ** ដូច្នេះជាដើម ។

ព្រះមោគ្គល្លានឃើញសជ្ជីកូដប្រេត

សេចក្តីពិស្តារថា ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ ចុះអំពីភ្នំគិជ្ឈកូដមួយអន្លើដោយព្រះលក្ខណត្ថេរ ធ្វើការញញឹមក្នុងប្រទេសមួយដោយន័យដូចជាន័យដែលមានហើយក្នុងកាលមុនដែរ ត្រូវព្រះថេរៈសួរដល់ហេតុនៃការញញឹម ក៏ពោលថា ម្នាលអាវុសោលក្ខណៈ លោកគប្បីសួរខ្ញុំករុណាក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគចុះ ក្នុងកាលដែលព្រះមហាមោគ្គល្លានត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតរួចហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តាថ្វាយបង្គំហើយ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវព្រះថេរៈសួរទៀត ក៏ពោលថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំករុណាបានឃើញប្រេតមួយ មានអត្តភាពប្រ-មាណ ៣ គាវុត, ញញួរដែក ៦ ម៉ឺន ដែលមានភ្លើងឆេះសន្ធោសន្ធៅហើយធ្លាក់ចុះមកលើក្បាលរបស់ប្រេតនោះ ហើយវាយបំបែកក្បាល

ប្រេតនោះ, ក្បាលដែលបែកហើយ ត្រឡប់ប្រាកដដូចដើមវិញ រមែងតាំងឡើងទៀត អត្តភាពបែបនេះខ្ញុំករុណាមិនធ្លាប់បានឃើញទេ, ខ្ញុំករុណាឃើញអត្តភាពនោះ ទើបញញឹម ពិតណាស់ ព្រះមហាមោគ្គ-ល្លានត្រេអាស្រ័យប្រេតនេះឯង ទើបពោលពាក្យជាដើមថា ៖

ញញួរដែក ៦ ម៉ឺន ដ៏បរិបូណ៌គ្រប់គ្រាន់ដោយប្រការ
ទាំងពួង ធ្លាក់មកលើក្បាលរបស់អ្នក ញញួរដែកទាំង
នោះ វាយទម្លាយក្បាលរបស់ជានិច្ច ។

ព្រះសាស្តាទ្រង់អះអាងថាប្រេតមានមែន

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវពាក្យរបស់ព្រះថេរៈហើយក៏ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វនេះសូម្បីកាលតថាគតគង់នៅនាពោធិមណ្ឌលប្រទេស ក៏តថាគតបានឃើញដែរ ប៉ុន្តែតថាគតមិនសម្តែងប្រាប់ ព្រោះអនុគ្រោះដល់ជនដទៃថា ជនទាំងឡាយណា មិនជឿពាក្យរបស់តថាគត, ការមិនជឿនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅជាទុក្ខដល់ជនទាំងនោះ, ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ តថាគតជាសាក្សីរបស់មោគ្គល្លាន ទើបសម្តែងប្រាប់បាន ។

ភិក្ខុទាំងឡាយស្តាប់ព្រះតម្រាស់នោះហើយ ក៏ទូលសួរដល់

បុព្វកម្មរបស់ប្រេតនោះ ។ ព្រះសាស្តា ក៏ត្រាស់បុព្វកម្មរបស់ប្រេតនោះប្រាប់ភិក្ខុទាំងនោះថា ៖

បុព្វកម្មរបស់សេដ្ឋីកូដប្រេត

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល នៅក្នុងក្រុងពារាណសី មានបុរសខ្វិនម្នាក់ ស្ទាត់ជំនាញខាងផ្ទាត់គ្រាប់ក្រួស ។

បុរសនោះ អង្គុយនៅក្រោមដើមជ្រៃក្រឹមមួយដើម ក្បែរទ្វារនគរ ត្រូវពួកក្មេងអ្នកស្រុកពោលថា លោកចូរផ្ទាត់គ្រាប់ក្រួសទៅបោះស្លឹកជ្រៃក្រឹមនោះសម្តែងរូបដំរី រូបសេះដល់ពួកយើង, ក៏សម្តែងរូបទាំងឡាយដែលពួកក្មេងប្រាថ្នា បាននូវវត្ថុទាំងឡាយ មានរបស់ទំពាស៊ីជាដើមអំពីសំណាក់ពួកក្មេងទាំងនោះ ។

ថ្ងៃមួយ ព្រះរាជាស្តេចយាងទៅកាន់ព្រះរាជឧទ្យាន ស្តេចយាងដល់កន្លែងនោះ ពួកក្មេងទាំងនោះក៏លាក់បុរសខ្វិនទុកក្នុងចន្លោះនៃឫសជ្រៃ ហើយនាំគ្នារត់គេចចេញទៅ ។

កាលព្រះរាជា ស្តេចចូលទៅកាន់គល់ជ្រៃ ជាវេលាថ្ងៃត្រង់ស្រមោលនៃប្រហោងនោះផ្សាយទៅកាន់ព្រះសរីរៈរបស់ព្រះរាជា ។

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះតម្រិះថា នេះជាអ្វីហ្ន៎ ទ្រង់ធ្មៀងមើលខាង

លើឃើញរូបទាំងឡាយ មានរូបដ៏វីជាដើមព្នដ៏ស្ទឹកឈើ ក៏ត្រាស់សួរថា នេះជាកម្មរបស់អ្នកណា ? ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ថា របស់បុរសខ្វិន ក៏បញ្ជាឲ្យហៅបុរសខ្វិននោះមក ហើយត្រាស់ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន បុរោហិតរបស់យើងមានមាត់រឹងណាស់ កាលយើងពោលពាក្យមានប្រមាណតិច ក៏និយាយពាក្យយ៉ាងច្រើន រមែងបៀតបៀនយើងដោយពាក្យសំដី, អ្នកអាចផ្ទាត់អាចម៍ពពែប្រមាណមួយនាឡិចូលទៅក្នុងមាត់របស់បុរោហិតនោះបានទេ ? បុរសខ្វិននោះក្រាបទូលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ខ្ញុំព្រះអង្គអាច, សូមព្រះអង្គបញ្ជាឲ្យមនុស្សនាំអាចម៍ពពែមកហើយ ទ្រង់គង់ខាងក្នុងវាំងននជាមួយនឹងបុរោហិតចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងដឹងកម្មដែលគួរធ្វើក្នុងរឿងនេះ ។

ព្រះរាជា ក៏ទ្រង់ធ្វើតាមបុរសខ្វិននោះ ។ បុរសខ្វិនបានប្រើឲ្យគេធ្វើនូវប្រហោងព្នដ៏វាំងននដោយចុងកន្រ្តៃ គ្រាន់តែបុរោហិតហាមាត់និយាយជាមួយនឹងព្រះរាជា ក៏ផ្ទាត់អាចម៍ពពែទៅម្តងមួយដុំៗ ។ បុរោហិតបានលេបអាចម៍ពពែដែលចូលទៅក្នុងមាត់នោះ ។ កាលអាចម៍ពពែអស់ហើយ បុរសខ្វិនក៏ញាំងវាំងននឲ្យញ័រ ។

ព្រះរាជា ទ្រង់ជ្រាបថា អាចម៍ពពែអស់ដោយសញ្ញានោះ

ហើយក៏ត្រាស់ថា ម្នាលអាចារ្យ យើងនិយាយជាមួយនឹងលោកមិនដែលឈ្នះ, លោកសូម្បីលេបអាចម៍ពពែមួយនាឡិហើយ ក៏នៅតែមិនស្ងៀមទៀត លោកជាមនុស្សមានមាត់រឹងណាស់ ។

ព្រាហ្មណ៍មានសេចក្ដីអៀនខ្មាសព្រះរាជា ចាប់តាំងអំពីថ្ងៃនោះមក មិនហ៊ានហាមាត់ចរចាជាមួយនឹងព្រះរាជាទៀតទេ ។

ព្រះរាជាបញ្ជាឲ្យហៅបុរសខ្វិនមកហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន យើងបានសេចក្ដីសុខព្រោះអាស្រ័យអ្នក ទ្រង់ពេញព្រះទ័យ ទើបព្រះរាជទានពួក ៨ នៃវត្ថុទាំងពួងដល់បុរសខ្វិននោះ បានព្រះរាជទានស្រុកសួយ ៤ តំបន់ក្នុងទិសទាំង ៤ នៃក្រុងដល់បុរសខ្វិននោះ ។

អាមាត្យអ្នកប្រៀនប្រដៅអត្ថ និងធម៌របស់ព្រះរាជាដឹងសេចក្ដីនោះហើយ ក៏ពោលគាថាដូច្នេះថា ៖

ដែលឈ្មោះថាសិល្បៈ ទោះបីសិល្បៈណាមួយក៏ដោយ ក៏ញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេចបានទាំងអស់ ។ អ្នកចូរមើលចុះ, ដោយការផ្ទាត់អាចម៍ពពែរបស់បុរសខ្វិន បុរសខ្វិននោះបានស្រុកសួយដែលតាំងនៅក្នុងទិសទាំង ៤ ។

(ក៏អាមាត្យ) ក្នុងសម័យនោះ គឺតថាគតនេះឯង ។

គ្រានោះ បុរសម្នាក់ ឃើញបុរសខ្វិននោះបានលាភសក្ការៈ ដូច្នេះ ក៏គិតថា បុរសនេះ ជាមនុស្សខ្វិន អាស្រ័យសិល្បៈនេះ ទើបបានទទួលនូវមហាសម្បត្តិ, សូម្បីយើងក៏គួរសិក្សាសិល្បៈនេះដែរ ។ បុរសនោះក៏ចូលទៅរកបុរសខ្វិន ហើយសំពះសូមរៀនសិល្បៈ ដោយពោលថា បពិត្រអាចារ្យ សូមបង្រៀនសិល្បៈនេះដល់ខ្ញុំផងចុះ ។

បុរសខ្វិនពោលថា ម្នាលបា យើងមិនអាចបង្រៀនបានទេ ។

បុរសនោះត្រូវបុរសខ្វិននោះហាមឃាត់ហើយ ក៏គិតថា ណ្ហើយចុះ, យើងនឹងញ៉ាំងបុរសខ្វិននោះឲ្យត្រេកអរ ទើបធ្វើកិច្ចមានការប្របាច់ដៃ និងជើងជាដើមឲ្យបុរសខ្វិននោះ ញ៉ាំងបុរសខ្វិននោះឲ្យត្រេកអរហើយ អស់កាលមិនយូរ ក៏អង្វរទៀត ។

បុរសខ្វិននោះគិតថា បុរសនេះជាអ្នកមានឧបការៈដ៏ក្រៃលែងចំពោះយើង ក៏មិនអាចហាមឃាត់បុរសនោះបាន ឲ្យបុរសនោះសិក្សា ហើយពោលថា ម្នាលបា សិល្បៈរបស់អ្នកសម្រេចហើយ, ឥឡូវនេះ អ្នកនឹងធ្វើអ្វី ?

បុរស. ខ្ញុំនឹងទៅល្បងមើលសិល្បៈខាងក្រៅ ។

បុរសខ្ទិន. លោកនឹងធ្វើដូចម្ដេចទៅ ?

បុរស. ខ្ញុំនឹងប្រហារមេគោ ឬមនុស្សឲ្យស្លាប់ ។

បុរសខ្ទិនពោលថា ម្នាលបា កាលអ្នកសម្លាប់មេគោនឹងត្រូវពិន័យ ១០០, កាលសម្លាប់មនុស្សនឹងត្រូវពិន័យ ១០០០, លោកព្រមទាំងបុត្រ និងភរិយាក៏មិនអាចបង់ពិន័យនោះបានដែរ, អ្នកចូរកុំវិនាសឡើយ, អ្នកត្រូវពិចារណារកមើលនូវបុគ្គលណាមួយដែលមិនមានមាតាបិតា ទើបមិនត្រូវគេពិន័យ ។

បុរសនោះទទួលយល់ព្រមដោយពាក្យថា សាធុ ហើយយកគ្រាប់ក្រួសដាក់ក្នុងថ្នក់ដើររកបុគ្គលដូច្នោះ ឃើញមេគោហើយ មិនហ៊ានប្រហារ ដោយគិតឃើញថា មេគោនេះមានម្ចាស់ ឃើញមនុស្សហើយមិនហ៊ានប្រហារ ដោយគិតថា មនុស្សនេះមានមាតាបិតា ។

ក៏ក្នុងសម័យនោះ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធព្រះនាម សុនេត្ត គង់នៅក្នុងបណ្ណសាលាដែលអាស្រ័យនៅក្នុងព្រះនគរ ។

បុរសនោះ ឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធនោះ ដែលជាអ្នកចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ឈរនៅត្រង់ចន្លោះទ្វារនគរ ក៏គិតថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធនេះ ជាអ្នកមិនមានមាតាបិតា, កាលយើងផ្ទាត់គ្រាប់

ក្រួសប្រហារព្រះបច្ចេកពុទ្ធនេះរមែងមិនត្រូវពិន័យ, យើងនឹងផ្ទាត់គ្រាប់ក្រួសប្រហារព្រះបច្ចេកពុទ្ធនេះ ដើម្បីល្បងមើលសិល្បៈ ដូច្នេះហើយ ក៏ផ្ទាត់ដុំក្រួសសំដៅទៅរន្ធត្រចៀកខាងស្តាំរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ។

ដុំគ្រួសចូលទៅតាមរន្ធត្រចៀកខាងស្តាំ ធ្លុះចេញមកតាមរន្ធត្រចៀកខាងឆ្វេង ។ ទុក្ខវេទនាក៏កើតឡើង ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ មិនអាចនឹងត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខាបាន,ក៏ចូលទៅកាន់បណ្ណសាលាតាមអាកាស ហើយក៏បរិនិព្វានទៅ ។

ពួកមនុស្សកាលមិនឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធមក ក៏គិតថា ប្រហែលជាលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនរបស់ពួកយើង មានអាពាធទេដឹង ក៏ទៅកាន់បណ្ណសាលានោះ ឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធបរិនិព្វានហើយ សោកខ្សឹកខ្សួល យំរៀបរាប់ ។

បុរសនោះ ឃើញមហាជនទៅកាន់បណ្ណសាលា ក៏ទៅដែរ លុះទៅដល់បណ្ណសាលានោះហើយ ចាំព្រះបច្ចេកពុទ្ធបាន ក៏ពោលថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនេះ កាលចូលទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ជួបយើងនៅត្រង់ចន្លោះទ្វារនគរ, យើងកាលនឹងល្បងមើលសិល្បៈរបស់ខ្លួន ក៏ប្រហារព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនេះ ។ មហាជនបានឮដូច្នេះ ពោលថា

បានឮថា មនុស្សអាក្រក់នេះប្រហារព្រះបច្ចេកពុទ្ធ, អ្នកទាំងឡាយចូរចាប់, វាយប្រហារបុរសនោះឲ្យដល់នូវការអស់ជីវិតក្នុងទីនុ៎ះឯង ។ ក្រោយអំពីស្លាប់ បុរសនោះក៏កើតក្នុងអវិចី ឆេះក្នុងនរកនោះ រហូតមហាប្រឹថពីដុះឡើងកំពស់ ១ យោជន៍ ក្នុងពុទ្ធុប្បាទកាលនេះ កើតជាសដ្ឋីកូដប្រេតនៅនាកំពូលភ្នំគិជ្ឈកូដ ដោយផលកម្មដែលនៅសល់ ។

ព្រះសាស្តាត្រាស់ប្រៀនប្រដៅពួកភិក្ខុ

ព្រះសាស្តា លុះត្រាស់នូវបុព្វកម្មរបស់ប្រេតនោះហើយ ក៏ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិល្បៈ ឬភាពជាឥស្សរៈ កាលកើតឡើងដល់បុគ្គលពាល គ្រាន់តែដើម្បីសេចក្តីវិនាសប៉ុណ្ណោះ ត្បិតថាបុគ្គលពាលបាននូវសិល្បៈ ឬភាពជាឥស្សរៈហើយ រមែងធ្វើនូវអំពើដែលនាំមកនូវសេចក្តីវិនាសឲ្យដល់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១៣ យាវទេវ អនត្ថាយ ញត្តំ ពាលស្ស ជាយតិ

ហន្តិ ពាលស្ស សុក្កំសំ មុទ្ធំ អស្ស វិបាតយំ ។

ការចេះដឹង កើតឡើងដល់បុគ្គលពាល គ្រាន់តែដើម្បី

សេចក្តីវិនាសប៉ុណ្ណោះ រមែងញុំាំងបញ្ញាឲ្យធ្លាក់ចុះ បំផ្លិច

បំផ្លាញចំណែកធម៌ស គឺកុសលរបស់បុគ្គលពាលនោះ ។

អធិប្បាយគាថា

សព្ទថា **យាវទេវ** ក្នុងគាថានេះជានិបាត ក្នុងអត្ថ គឺការកំណត់នូវព្រំដែន ។ ការចេះដឹង ឈ្មោះថា **ញត្តំ** ។ បុគ្គលរមែងចេះដឹងនូវសិល្បៈឯណានីមួយ, ឬបុគ្គលតាំងនៅក្នុងភាពជាធំឯណាមួយ ឬដោយការដល់ព្រមដោយយសឯណា ដែលជនរមែងដឹង គឺប្រាកដបានដល់ជាអ្នកដឹងទូទៅ ។ ពាក្យថា **ញត្តំ** នេះ ជាឈ្មោះនៃសិល្បៈភាពជាធំ និងការដល់ព្រមដោយយសនោះឯង ។

ពិតណាស់ សិល្បៈ ឬភាពជាធំជាដើម កើតឡើងដល់បុគ្គលពាល គ្រាន់តែដើម្បីសេចក្តីវិនាសប៉ុណ្ណោះ គឺបុគ្គលពាលនោះអាស្រ័យសិល្បៈជាដើមនោះហើយ រមែងធ្វើសេចក្តីវិនាសឲ្យដល់ខ្លួនឯងតែប៉ុណ្ណោះ ។

បទថា **ហន្តិ** បានដល់ ឲ្យវិនាស ។

បទថា **សុក្កំសំ** គឺចំណែកនៃកុសល ។ អធិប្បាយថា សិល្បៈ ឬភាពជាធំ កាលកើតឡើងដល់បុគ្គលពាល រមែងកើតឡើងដើម្បីសម្លាប់នូវចំណែកនៃកុសលតែប៉ុណ្ណោះ ។

បទថា **មុទ្ធំ** ជាឈ្មោះនៃបញ្ញា ។

បទថា **វិបាតយំ** គឺកម្ចាត់ អធិប្បាយថា ក៏ការចេះដឹងនោះ រមែងសម្លាប់ចំណែកនៃកុសលរបស់បុគ្គលពាលនោះ ញ៉ាំងមុទ្ធា ពោលគឺបញ្ញាឲ្យធ្លាក់ចុះ គឺកម្ចាត់នោះឯង ឈ្មោះថា សម្លាប់ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើន សម្រេចអរិយផលទាំង-ឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

(រឿងសដ្ឋីកូដប្រេត ចប់)

****

១៨ រឿងព្រះសុធម្មត្ថេរ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះ-សុធម្មត្ថេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា **អសន្តំ ភាវមិច្ឆេយ្យ** មានបទដូច្នេះជាដើម ។

ក៏ទេសនាតាំងឡើងនៅក្នុង មច្ឆិកាសណ្ឌនគរ ចប់ទៅនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។

សេចក្តីពិស្តារថា ចិត្តគហបតីដែលជាអ្នកនៅក្នុងមច្ឆិកាសណ្ឌ-នគរ ឃើញព្រះមហានាមត្ថេរ ត្រាច់បិណ្ឌបាត ជ្រះថ្លាក្នុងឥរិយាបថរបស់ព្រះថេរៈហើយ ក៏ទទួលបាត្រ និមន្តឲ្យចូលទៅកាន់ផ្ទះ ញុំាងព្រះថេរៈឲ្យឆាន់ហើយ ក្នុងកាលស្រេចភត្តកិច្ច ស្តាប់ធម្មកថា សំរេចសោតាបត្តិផលហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាមិនញាប់ញ័រ ប្រាថ្នានឹងធ្វើឧទ្យានរបស់ខ្លួនដែលមានឈ្មោះថា អម្ពាដកវ័ន ឲ្យជាសង្ឃារាម ទើបប្រួចទឹកដាក់ព្រះហស្តរបស់ព្រះថេរៈ វេរឧទ្យានប្រគេនសង្ឃ ។

ក្នុងខណៈនោះ មហាប្រឹថពី ដែលមានទឹកជាទីបំផុត ក៏ញាប់ញ័រដោយប្រាប់ហេតុថា ព្រះពុទ្ធសាសនាតាំងមាំហើយ ។

មហាសេដ្ឋី ឲ្យគេសាងមហាវិហារក្នុងឧទ្យាន ដើម្បីពួកភិក្ខុដែលមកអំពីទិសទាំង ៤ ។

ព្រះសុធម្មត្ថេរ បានជាចៅអាវាសនៅក្នុងមច្ឆិកាសណ្ឌៈនុ៎ះឯង ។

គហបតីសម្រេចអនាគាមិផល

ក្នុងសម័យដទៃ ព្រះអគ្គសាវកទាំងពីរ ស្ដាប់កថាដែលពណ៌នាគុណរបស់ចិត្តគហបតីហើយ ប្រាថ្នានឹងធ្វើសេចក្ដីអនុគ្រោះដល់ចិត្ត-គហបតីនោះ ក៏បានទៅកាន់មច្ឆិកាសណ្ឌនគរ ។

ចិត្តគហបតី បានឮថា ព្រះអគ្គសាវកទាំងពីរនិមន្តមក ក៏ទៅទទួលអស់ចម្ងាយផ្លូវប្រមាណកន្លះយោជន៍ នាំព្រះអគ្គសាវកទាំងពីរនោះមកហើយ និមន្តឲ្យចូលទៅកាន់វិហាររបស់ខ្លួន ធ្វើអាគន្តុកវត្តហើយ អារាធនាព្រះធម្មសេនាបតីថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាប្រាថ្នាស្ដាប់ធម្មកថាបន្តិច ។

គ្រានោះ ព្រះថេរៈពោលទៅកាន់ចិត្តគហបតីថា ម្នាលឧបាសកអាត្មាភាពទាំងឡាយ មានកាយលំបាកដោយផ្លូវឆ្ងាយ, ក៏ប៉ុន្តែលោកចូរស្ដាប់បន្តិចចុះ ដូច្នេះហើយ ក៏ពោលធម្មកថាជូនចិត្តគហបតី ។

ចិត្តគហបតីនោះ កំពុងតែស្ដាប់នូវធម្មកថារបស់ព្រះថេរៈ ក៏

បានសម្រេចអនាគាមិផល ។ លុះស្តាប់ព្រះធម្មកថាចប់ គាត់ក៏ថ្វាយបង្គំអារាធនានិមន្តអគ្គសាវកទាំងពីរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ថ្ងៃស្អែកនេះ សូមលោកម្ចាស់ទាំងពីរអង្គ មួយអន្លើដោយភិក្ខុមួយពាន់រូប ទទួលភិក្ខាក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ហើយនិមន្តព្រះសុធម្មត្ថេរ ដែលជាចៅអាវាសជាខាងក្រោយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ថ្ងៃស្អែកនេះ សូម្បីលោកម្ចាស់ក៏គប្បីនិមន្តទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្ញុំព្រះ-ករុណា ដើម្បីទទួលភិក្ខាជាមួយនឹងព្រះថេរៈទាំងឡាយដែរ ។

ព្រះសុធម្មត្ថេរជេរគហបតី

ព្រះសុធម្មត្ថេរនោះ ខ្វល់ថា ឧបាសកនេះ និមន្តយើងខាងក្រោយ ក៏ប្រកែកមិនទទួលនិមន្ត សូម្បីគហបតីអង្វរហើយអង្វរទៀត ក៏នៅតែប្រកែកមិនព្រមទទួលដដែល ។

ឧបាសកពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ តាមអធ្យាស្រ័យរបស់លោកម្ចាស់ចុះ ហើយក៏ចៀសចេញទៅ ថ្ងៃស្អែកឡើងចាត់ចែងមហាទាន ទុកក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ។

ក្នុងវេលាជិតភ្លឺនាថ្ងៃនោះ ព្រះសុធម្មត្ថេរគិតថា គហបតីចាត់ចែងគ្រឿងសក្ការៈដើម្បីអគ្គសាវកទាំងពីរដូចម្តេចទៅហ្ន៎ ថ្ងៃស្អែកនេះ

យើងនឹងទៅមើលមើល៍ ហើយបានកាន់បាត្រ និងចីវរទៅកាន់ផ្ទះរបស់គហបតីនោះទាំងព្រលឹម ។

ព្រះសុធម្មត្ថេរនោះ សូម្បីគហបតីពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់និមន្តគង់ចុះ ក៏ពោលថា អាត្មាមិនគង់ទេ អាត្មានឹងត្រាច់បិណ្ឌបាត ហើយសម្លឹងមើលនូវគ្រឿងសក្ការៈដែលគហបតីចាត់ចែងទុកដើម្បីអគ្គសាវកទាំងពីរ ប្រាថ្នានឹងជៀមជាមគហបតីដោយជាតិ ក៏ពោលថា ម្នាលគហបតី គ្រឿងសក្ការៈរបស់លោកដ៏លើសលប់ (អស្ចារ្យ), ក៏ប៉ុន្តែថា ក្នុងគ្រឿងសក្ការៈនេះខ្វះវត្ថុមួយមុខ ។

គហបតី. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន វត្ថុអ្វី ?

ព្រះថេរៈឆ្លើយថា ម្នាលគហបតី គឺនំលាយដោយល្ង (ទ្រាបល្ង) ត្រូវគហបតីពោលបន្ទាក់ដោយវាចាថាជាបុគ្គលប្រៀបដូចក្អែកក្រោធខឹងហើយពោលថា ម្នាលគហបតី ទុំអាវាសរបស់លោក, អាត្មានឹងចៀសចេញទៅហើយ ។ សូម្បីគហបតីហាមឃាត់អស់វារៈ ៣ ដង ក៏នៅតែមិនព្រម បានចៀសចេញទៅកាន់សំណាក់ព្រះសាស្តា ក្រាបទូលពាក្យដែលចិត្តគហបតី និងខ្លួនពោល ។

ព្រះសុធម្មត្ថេរត្រូវសង្ឃធ្វើបដិសារណីយកម្ម

ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ឧបាសកជាអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លា ដែលអ្នកជេរ (បន្ទាប់) ហើយដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ដូច្នេះហើយ ទ្រង់លើកទោសរបស់ព្រះសុធម្មត្ថេរឡើង ហើយបញ្ជាឲ្យសង្ឃធ្វើបដិ-សារណីយកម្ម (កម្មដែលឲ្យរឭកដល់កំហុស) ហើយទ្រង់បញ្ជូនទៅថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចូរទៅសុំទោសគហបតីចុះ ។

ព្រះថេរៈទៅកាន់ទីនោះហើយ ពោលថា ម្នាលគហបតី នុ៎ះជាកំហុសរបស់អាត្មាប៉ុណ្ណោះ, សូមគហបតីអត់ទោសឲ្យអាត្មាភាពផងចុះ ។ ត្រូវគហបតីនោះប្រកែកថា ខ្ញុំព្រះករុណាមិនអត់ទោសឲ្យទេ ជាអ្នកអៀនខ្មាស មិនអាចសុំឲ្យគហបតីនោះអត់ទោសឲ្យបាន, ក៏ត្រ-ឡប់មកកាន់សំណាក់ព្រះសាស្តាវិញ ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ជ្រាបថា ឧបាសកមិនអត់ទោសឲ្យព្រះ-សុធម្ម ក៏ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ភិក្ខុនេះ រឹងត្អឹងដោយមានះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវ ៣០ យោជន៍ហើយ ត្រឡប់មកវិញ ក៏មិនទ្រង់ប្រាប់ឧបាយដែលជាគ្រឿងញ៉ាំងគហបតីឲ្យអត់ទោសឲ្យឡើយ ទ្រង់បញ្ជូនទៅទៀត ។

សមណៈមិនគួរធ្វើមានះនិងឥស្សា

ក្នុងកាលដែលព្រះសុធម្មត្ថេរនោះត្រឡប់មកម្តងទៀត ព្រះ-

សាស្តា ក៏ប្រទានភិក្ខុអនុទូតដល់ព្រះសុធម្មត្ថេរ ដែលជាអ្នកនាំមានះចេញហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចូរទៅចុះ, ចូរទៅជាមួយនឹងភិក្ខុដែលជាអនុទូតនេះ ហើយញ៉ាំងឧបាសកឲ្យអត់ទោសឲ្យចុះ ដូច្នេះហើយ ទ្រង់ត្រាស់ថា ធម្មតាសមណៈ មិនគួរធ្វើមានះ ឬឥស្សា ថា វិហាររបស់យើង លំនៅរបស់យើង ឧបាសករបស់យើង ឧបាសិការបស់យើង ព្រោះកាលសមណៈធ្វើយ៉ាងនោះ ពួកកិលេស មានឥស្សា និងមានះជាដើមរមែងចម្រើន កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថាទាំងនេះថា ៖

១៤ អសន្តំ ភាវមិច្ឆេយ្យ បុរេក្ខារញ្ច ភិក្ខុសុ
អាវាសេសុ ច ឥស្សរិយំ បូជា បរកុលេសុ ច ។

ភិក្ខុពាល រមែងប្រាថ្នានូវសេចក្តីសរសើរ ដែលមិនមាន (ក្នុងខ្លួន) ផង នូវការធ្វើក្នុងខាងមុខ គឺជាប្រមុខក្នុងពួកភិក្ខុផង នូវភាពជាឥស្សរៈ ក្នុងអាវាសទាំងឡាយផង នូវការបូជាទាំងឡាយ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយដទៃផង ។

មមេវ កត មញ្ញន្តុ គិហិប្បព្វជិតា ឧភោ
មមេវ អតិវសា អស្សុ កិច្ចាកិច្ចេសុ កិស្មិចិ

ឥតិ ពាលស្ស សង្កប្បោ ឥស្សា មានោ ច វឌ្ឍតិ ។

ភិក្ខុពាល តែងមានសេចក្តីត្រិះរិះថា គ្រហស្ថ និងបព្វជិត ទាំង ២ ពួក ចូរសម្គាល់នូវកិច្ចដែលមនុស្សដទៃធ្វើហើយ ថាជារបស់អញវិញ អំណាចដ៏ក្រៃលែងរបស់អញ ចូរមានក្នុងកិច្ច តូច ធំ ណាៗ មួយ (កាលបើយ៉ាងនេះ) ឫស្យា និងមានះ រមែងចម្រើន ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អសន្តំ** សេចក្តីថា ភិក្ខុពាល រមែងប្រាថ្នានូវសេចក្តីសរសើរដែលមិនមានក្នុងខ្លួន គឺភិក្ខុពាលមិនមានសទ្ធា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ស្តាប់តិច មិនស្ងប់ស្ងាត់ ខ្ជិលច្រអូស មានសតិមិនតាំងមាំ មានចិត្តមិនតាំងមាំ ជាអ្នកមានបញ្ញាអន់ថយ (ឥតបញ្ញា) មិនមែនជាព្រះខីណាស្រព រមែងប្រាថ្នាការសរសើរដែលមិនមានក្នុងខ្លួនថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ជនទាំងឡាយគប្បីដឹងយើងថា ភិក្ខុនេះមានសទ្ធា មានសីល ជាពហុសូត ជាអ្នកស្ងប់ស្ងាត់ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មានសតិតាំងមាំ មានចិត្តតាំងមាំ មានបញ្ញា ជាព្រះ-ខីណាស្រព សមដូចន័យដែលព្រះធម្មសេនាបតីសារីបុត្រពោលទុក

ក្នុងបាបិច្ឆតានិទ្ទេសថា ភិក្ខុពាលជាអ្នកមិនមានសទ្ធា រមែងប្រាថ្នាថា ជនទាំងឡាយ ចូរដឹងយើងថា ជាអ្នកមានសទ្ធាជាដើម ។

បទថា **បុរេក្ខារំ** បានដល់ បរិវារ គឺការចោមរោម ។ អធិប្បាយថា ភិក្ខុពាលតាំងនៅក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ភិក្ខុក្នុងវិហារទាំងអស់ គប្បីចោមរោមសួរបញ្ហាយើង ឈ្មោះថា ប្រាថ្នាការហែហមចោមរោមអំពីភិក្ខុទាំងឡាយ ។

បទថា **អាវាសេសុ** បានដល់ ក្នុងអាវាសដែលជារបស់សង្ឃ ។ អធិប្បាយថា ភិក្ខុពាល ចាត់ចែងសេនាសនៈដ៏ប្រណីតៗ ក្នុងកណ្តាលវិហារដើម្បីភិក្ខុទាំងឡាយដែលជាមិត្តត្រឹមតែឃើញ និងមិត្តដែលគប់គ្នាជាដើមរបស់ខ្លួន ដោយប្រាប់ថា ពួកលោកចូរនៅក្នុងសេនាសនៈនេះ ចំណែកខ្លួនឯងខ្វល់ខ្វាយរើសរកតែសេនាសនៈដ៏ល្អៗ សំរាប់ខ្លួនឯង ចាត់ចែងសេនាសនៈដ៏ស្មោកគ្រោក និងសេនាសនៈដែលអមនុស្សហួងហែង ដែលតាំងនៅខាងចុងវិហារ ដើម្បីអាគន្តុកៈដ៏សេសទាំងឡាយ ដោយប្រាប់ថា ពួកលោកចូរនៅក្នុងសេនាសនៈនេះ ឈ្មោះថា ប្រាថ្នា ភាពជាធំក្នុងអាវាស ។

បាទព្រះគាថាថា **បូជា បរកុលេសុ** ច សេចក្តីថា ភិក្ខុពាល

រមែងមិនប្រាថ្នាការបូជាដោយបច្ច័យ ៤ ក្នុងត្រកូលរបស់មាតាបិតាឡើយ ហើយសូម្បីតែត្រកូលរបស់ពួកញាតិក៏មិនប្រាថ្នាដែរ (ប៉ុន្តែ) រមែងប្រាថ្នាក្នុងត្រកូលនៃជនដទៃប៉ុណ្ណោះ ដោយប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ជនទាំងនេះគប្បីឲ្យតែយើងម្នាក់ កុំគប្បីឲ្យដល់ភិក្ខុដទៃឡើយ ។

បាទព្រះគាថាថា **មមេវ កតមញ្ញន្តុ** សេចក្តីថា ក៏សេចក្តីត្រិះរិះរមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុពាលឯណាថា ពួកគ្រហស្ថ និងបព្វជិតសូម្បីទាំងពីរពួកចូរសម្គាល់នូវកិច្ចដែលខ្លួនធ្វើហើយ ថាជាកិច្ចសំរេចហើយព្រោះអាស្រ័យអាត្មាអញប៉ុណ្ណោះវិញ ដោយបំណងយ៉ាងនេះថា "នវកម្មឯណានីមួយ ដែលគេធ្វើហើយក្នុងវិហារ ដោយអំណាចការធ្វើនវកម្ម មានរោងឧបោសថជាដើម, នវកម្មទាំងអស់នោះ ព្រះថេរៈធ្វើហើយដើម្បីពួកយើងទាំងឡាយ ។

បាទព្រះគាថាថា **មមេវ អតិវសា អស្សុ** សេចក្តីថា សេចក្តីត្រិះរិះរមែងកើតឡើង (ដល់ភិក្ខុពាលនោះ) ថា គ្រហស្ថ និងបព្វជិតសូម្បីទាំងអស់ ចូរប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចរបស់យើងតែម្នាក់ គឺពាហនៈនិងគ្រឿងឧបករណ៍ទាំងឡាយជាដើមថា រទេះ គោ កាំបិតព្រា ពូថៅឬយ៉ាងហោចទៅ កិច្ចត្រឹមតែការកម្តៅបបរឲ្យក្តៅហើយហុត ដែល

គ្រហស្ថ និងបព្វជិតគប្បីបានក៏ដោយចុះ, ប៉ុន្តែបណ្ដាកិច្ចតូច និងកិច្ចធំទាំងឡាយ គឺបណ្ដាករណីយកិច្ចទាំងតូចទាំងធំបែបនេះ គ្រហស្ថនិងបព្វជិតទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចរបស់យើងប៉ុណ្ណោះក្នុងកិច្ចអ្វីមួយ គឺសូម្បីក្នុងកិច្ចតែមួយ ។ អធិប្បាយថា ចូរសួរយើងប៉ុណ្ណោះហើយទើបធ្វើ ។

ពីរបទថា *ឥតិ ពាលស្ស* សេចក្ដីថា សេចក្ដីប្រាថ្នានោះ និងសេចក្ដីត្រិះរិះបែបនេះ រមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុពាលឯណា, វិបស្សនាមគ្គ និងផលរមែងមិនចម្រើនដល់ភិក្ខុពាលនោះដោយពិតប្រាកដ, ក៏ប៉ុន្តែអគតិធម៌មានតណ្ហាដែលអាស្រ័យឆន្ទៈជាដើម ដែលកើតតាមទ្វារ ៦ និងមានះ ៩ យ៉ាង រមែងចម្រើនឡើងដល់ភិក្ខុពាលនោះដោយពិតដូចទឹករមែងចម្រើនដល់សមុទ្រ ក្នុងវេលាព្រះច័ន្ទខាងខ្នើតដូច្នោះ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើនសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយមានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

ព្រះសុធម្មត្ថេរសម្រេចព្រះអរហត្ត

ព្រះសុធម្មត្ថេរ ស្ដាប់ព្រះឱវាទនេះហើយ ក្រោកចាកអាសនៈប្រទក្សិណព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៣ ជុំហើយ ក៏និមន្តទៅជាមួយនឹងភិក្ខុដែល

ជាអនុទូតនោះ សម្តែងអាបត្តិក្នុងគន្លងចក្ខុរបស់ឧបាសក ញុំាងឧបាសកឲ្យអត់ទោសឲ្យ ។ ចិត្តគហបតីបានអត់ទោសឲ្យព្រះសុធម្មត្ថេរដោយពាក្យថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាអត់ទោសឲ្យលោកម្ចាស់, ប្រសិនបើទោសរបស់ខ្ញុំមាន សូមលោកម្ចាស់អត់ទោសឲ្យខ្ញុំព្រះករុណាផង ក៏ព្រះសុធម្មត្ថេរ ក្រោយអំពីបានចិត្តគហបតីអត់ទោសឲ្យមក តាំងនៅក្នុងព្រះឱវាទដែលព្រះសាស្តាប្រទានហើយអស់កាល ២-៣ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្តមួយអន្លើដោយបដិសម្ភិទា ។

ចិត្តគហបតីទៅគាល់ព្រះសាស្តា

ចំណែកឧបាសកគិតថា កាលយើងបានសម្រេចសោតាបត្តិផល មិនទាន់បានចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តា សូម្បីបានសម្រេចអនាគាមិផលហើយ ក៏នៅតែមិនទាន់បានចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តាទៀត, យើងគួរតែចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តា ។

គហបតីនោះ ប្រើបម្រើឲ្យត្រៀមរទេះ ៥០០ រទេះ ដែលពេញដោយវត្ថុទាំងឡាយ មានល្ង អង្ករ ទឹកដោះថ្លា ស្ករអំពៅ និងសំពត់សម្រាប់ស្លៀកដណ្តប់ជាដើម ហើយឲ្យប្រាប់ពួកភិក្ខុថា លោកម្ចាស់

ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយណា ប្រាថ្នានឹងទៅគាល់ព្រះសាស្ដា សូមលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយនិមន្ត, នឹងមិនលំបាកដោយបិណ្ឌបាតជាដើម ដូច្នេះហើយ ក៏ឲ្យប្រាប់សូម្បីពួកភិក្ខុនី ទាំងដល់ពួកឧបាសក ទាំងដល់ពួកឧបាសិកា ។

ភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប ភិក្ខុនីប្រមាណ ៥០០ រូប ឧបាសកប្រមាណ ៥០០ រូប ឧបាសិកាប្រមាណ ៥០០ រូប ចេញទៅជាមួយនឹងគហបតីនោះ ។ គហបតីត្រៀមវត្ថុគ្រប់យ៉ាង សូម្បីតែអង្ករសំរាប់ដាំបបរ និងភត្តក៏មិនខ្វះ ក្នុងចម្ងាយផ្លូវប្រមាណ ៣០ យោជន៍ ដើម្បីជន ៣ ពាន់នាក់ គឺដើម្បីពួកភិក្ខុជាដើម និងដើម្បីបរិស័ទរបស់ខ្លួន ។

ចំណែកពួកទេវតាដឹងថា ពួកឧបាសកនោះចេញទៅហើយ ក៏ចាត់ចែងធ្វើនូវទីសំចតក្នុងមួយយោជន៍មួយ បម្រើមហាជនទាំងនោះដោយអាហារវត្ថុ មានបបរ របស់គួរទំពាស៊ី ភត្ត និងទឹកផឹកជាដើមដែលជាទិព្វ ។ ការខ្វះខាតវត្ថុណាៗ មិនបានមានដល់នរណាៗឡើយ ។ មហាជនដែលទេវតាបម្រើហើយយ៉ាងនោះ ធ្វើដំណើរមួយថ្ងៃបានមួយយោជន៍ មួយខែទើបដល់ក្រុងសាវត្ថី ។

រទេះទាំង ៥០០ នៅពេញដូចដើម ។ គហបតីបានលះបង់

បណ្ណាការដែលពួកទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយនាំមក ហើយទៅ ។

ព្រះសាស្តាទ្រង់សម្តែងបាដិហារ្យ

ព្រះសាស្តាត្រាស់ទៅកាន់អានន្ទថា ម្នាលអានន្ទ ក្នុងវេលាវេសៀលនេះ ចិត្តគហបតីដែលមានឧបាសក ៥០០ ហែហមចោមរោមនឹងមកថ្វាយបង្គំតថាគត ។

ព្រះអានន្ទ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ក្នុងកាលដែលចិត្តគហបតីនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បាដិហារ្យណាៗ នឹងមានឬ ?

ព្រះសាស្តា. ម្នាលអានន្ទ នឹងមាន ។

ព្រះអានន្ទ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បាដិហារ្យអ្វី ?

ព្រះសាស្តា. ក្នុងកាលដែលចិត្តគហបតីនោះ មកថ្វាយបង្គំតថាគត ភ្លៀងផ្កាឈើដែលជាទិព្វមានពណ៌ ៥ ប្រការ នឹងធ្លាក់ចុះមកប្រមាណត្រឹមជង្គង់ក្នុងប្រទេសប្រមាណ ៨ ករីស ដោយរង្វាស់នៃព្រះរាជា ។

អ្នកក្រុងស្តាប់ដំណឹងនោះហើយគិតថា បានឮថា ចិត្តគហបតីអ្នកមានបុណ្យច្រើនយ៉ាងនោះ នឹងមកថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាក្នុងថ្ងៃនេះ, បានឮថា បាដិហារ្យបែបនេះនឹងមាន សូម្បីពួកយើង នឹងបានឃើញ

អ្នកមានបុណ្យធំបែបនោះ ដូច្នេះហើយ បានកាន់យកគ្រឿងបណ្ណាការទៅឈរនៅសងខាងផ្លូវទាំងពីរ ។

ក្នុងកាលដែលចិត្តគហបតីមកជិតដល់វិហារ ភិក្ខុ ៥០០ រូបមកដល់មុន ។ ចិត្តគហបតីពោលទៅកាន់ឧបាសិកាថា ម្នាលឧបាសិកាទាំងឡាយ ពួកនាងចូរមកខាងក្រោយ ចំណែកខ្លួនដែលឧបាសក ៥០០ ហោមរោម បានទៅកាន់សំណាក់របស់ព្រះសាស្តា ។

ក៏ជនទាំងឡាយ អ្នកឈរក្តី អង្គុយក្តី ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្រ្តរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយមិនមានខាងនេះ ឬខាងនោះ ។ រមែងឈរណែនណាន់តាន់តាប់ក្នុងសងខាងទាំងពីរនៃពុទ្ធវិថី ។

ចិត្តគហបតីឈានចុះកាន់ពុទ្ធវិថីដ៏ធំ ។ ទីដែលព្រះអរិយសាវកអ្នកសម្រេចផល ៣ ក្រឡេកមើលហើយៗ រមែងកម្រើកញាប់ញ័រ ។

មហាជនសម្លឹងមើលហើយដោយគិតថា ម្នាក់នោះឬ គឺជាចិត្តគហបតី ។ គហបតីនោះចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តា ចូលទៅខាងក្នុងរស្មីនៃព្រះពុទ្ធដែលមានពណ៌ ៦ ប្រការ ចាប់ព្រះបាទព្រះសាស្តាត្រង់ក.ព្រះបាទទាំងពីរហើយថ្វាយបង្គំ ។

ក្នុងខណៈនោះឯង ភ្លៀងផ្កាឈើមានប្រការដូចពោលមកហើយ

នោះឯងធ្លាក់ចុះមក ។ សំឡេងសាធុការ ១០០០ បានប្រព្រឹត្តទៅ ។

ចិត្តគហបតីថ្វាយទាន

ចិត្តគហបតីនោះ នៅក្នុងសំណាក់ព្រះសាស្តាអស់មួយខែ បាននិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធានឲ្យគង់ក្នុងវិហារ ហើយថ្វាយមហាទាន ។

ធ្វើភិក្ខុអ្នកមកជាមួយនឹងខ្លួន ទុកខាងក្នុងវិហារនោះឯង ហើយផ្គត់ផ្គង់ភិក្ខុទាំងនោះ ។ មិនបានកាន់យកនូវវត្ថុអ្វីៗ ក្នុងរទេះរបស់ខ្លួនសូម្បីតែមួយថ្ងៃ ។

បានធ្វើកិច្ចគ្រប់យ៉ាង ដោយគ្រឿងបណ្ណាការដែលទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយនាំមកប៉ុណ្ណោះ ។

ចិត្តគហបតីនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមកដោយសេចក្តីប្រាថ្នាថា នឹងថ្វាយមហាទានចំពោះព្រះអង្គ បានសម្រាកនៅតាមផ្លូវអស់ ១ ខែ, នៅក្នុងទីនេះអស់ ១ ខែទៀត, ខ្ញុំព្រះអង្គមិនទាន់បានកាន់យកវត្ថុអ្វីៗ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គនាំមកឡើយ, បានថ្វាយទានអស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណោះដោយគ្រឿងបណ្ណាការដែលទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយនាំមកប៉ុណ្ណោះ,

សូមឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គនៅក្នុងទីនេះអស់ ១ ឆ្នាំ ក៏នឹងមិនបានប្រគេនទេយ្យ-ធម៌របស់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយពិតប្រាកដ, ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងដោះនូវរទេះទាំងឡាយហើយទៅ, សូមព្រះអង្គមេត្តាត្រាស់ប្រាប់ទីសម្រាប់ទុកដាក់នូវវត្ថុទាំងអស់នេះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ។

ព្រះសាស្តា ត្រាស់ទៅកាន់ព្រះអានន្ទថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរញ៉ាំងភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យចាត់ចែងទីកន្លែងមួយឲ្យទំនេរ ដើម្បីឧបាសក ។

ព្រះថេរៈក៏បានធ្វើតាមព្រះពុទ្ធដីកា ។ បានឮថា ព្រះសាស្តាទ្រង់ អនុញ្ញាតកប្បិយភូមិដល់ចិត្តគហបតី ។

ចិត្តគហបតីធ្វើដំណើរត្រឡប់ទៅវិញ

ចំណែកឧបាសក និងជន ៣ ពាន់រូប ដែលមកជាមួយនឹងខ្លួននោះ ធ្វើដំណើរត្រឡប់ទៅវិញដោយរទេះទទេ ។

ពួកទេវតា និងមនុស្សក្រោកឡើងហើយពោលថា លោកម្ចាស់របស់ពួកយើង លោកធ្វើកម្មគឺការធ្វើដំណើរទៅដោយរទេះទទេដូច្នេះហើយ ក៏ញ៉ាំងរទេះឲ្យពេញដោយរតនៈ ៧ ប្រការ ។

គហបតីនោះ បានផ្គត់ផ្គង់មហាជនដោយគ្រឿងបណ្ណាការដែលទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយនាំមកដើម្បីខ្លួន ។

ព្រះអានន្ទត្ថេរ ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចិត្តគហបតី សូម្បីកាលមកកាន់សំណាក់របស់ព្រះអង្គ ក៏មកហើយអស់រយៈពេលមួយខែទើបដល់, នៅក្នុងទីនេះអស់មួយខែដូចគ្នាដែរ, បានថ្វាយមហាទាន ដោយគ្រឿងបណ្ណាការដែលទេវតានិងមនុស្សនាំមកប៉ុណ្ណោះ អស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណោះ, បានឮថា ឥឡូវនេះ ចិត្តគហបតីនោះ ធ្វើរទេះ ៥០០ ឲ្យទទេ ត្រឡប់ទៅវិញអស់រយៈពេលមួយខែដែរ, ក៏ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយក្រោកឡើងហើយ ពោលដល់គហបតីនោះថា លោកម្ចាស់របស់ពួកយើងធ្វើដំណើរតាមផ្លូវដោយរទេះទទេ ដូច្នេះហើយ ក៏ញុំាងរទេះឲ្យពេញដោយរតនៈ ៧ ប្រការ, បានឮថា ចិត្តគហបតីផ្គត់ផ្គង់មហាជនដោយបណ្ណាការដែលទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយនាំមកដើម្បីខ្លួននោះឯង, បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏គ្រឿងសក្ការៈនេះកើតឡើងដល់គហបតីអ្នកមកកាន់សំណាក់របស់ព្រះអង្គតែប៉ុណ្ណោះឬ, ឬសូម្បីទៅកាន់ទីដទៃក៏កើតឡើងដែរ ។

ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ ចិត្តគហបតីនោះ មកកាន់សំណាក់របស់តថាគតក្តី ទៅកាន់ទីដទៃក្តី សក្ការៈរមែងកើតឡើង

ទាំងអស់, ព្រោះឧបាសកនេះជាអ្នកមានសទ្ធា មានសេចក្តីជ្រះថ្លា មានសីលបរិបូណ៌, ឧបាសកបែបនេះ ទោះបី (ទៅ) ប្រទេសណាៗ ក៏ដោយ លាភសក្ការៈ រមែងកើតឡើងដល់ឧបាសកនោះក្នុងប្រទេសនោះៗ ជានិច្ច ។ ដូច្នេះហើយ ត្រាស់ព្រះគាថាក្នុងបកិណ្ណកវគ្គដូច្នេះថា ៖

សទ្ធោ សីលេន សម្បន្នោ យសោ ភោគសមប្បិតោ
យំ យំ បទេសំ ភជតិ តត្ថ តត្ថេវ បូជិតោ ។

បុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល ស្កប់ស្កល់
ដោយយស និងភោគសម្បត្តិ គប់រកប្រទេសណា ៗ
គេតែងបូជា ក្នុងប្រទេសនោះៗ ។

ក៏សេចក្តីនៃព្រះគាថានេះ នឹងជាក់ច្បាស់នៅក្នុងបកិណ្ណកវគ្គ ។

បុព្វកម្មរបស់ចិត្តគហបតី

កាលព្រះសាស្តា ត្រាស់យ៉ាងនោះហើយ ព្រះអានន្ទត្ថេរ ក៏ក្រាបទូលសួរដល់បុព្វកម្មរបស់ចិត្តគហបតី ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា ក៏ត្រាស់បុព្វកម្មរបស់ចិត្តគហបតីប្រាប់ព្រះអានន្ទត្ថេរនោះថា ម្នាលអានន្ទ ចិត្តគហបតីនេះ មានអភិនីហារ

ដែលធ្វើទុកហើយ ទៀបបាទមូលនៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមថា បទុមុត្តរៈ អន្ទោលទៅមកក្នុងទេវតា និងមនុស្សអស់សែនកប្ប ក្នុងកាលនៃព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមថា កស្សបៈ កើតក្នុងត្រកូលព្រានម្រឹគ ចម្រើនវ័យហើយ ថ្ងៃមួយ កាលភ្លៀងធ្លាក់ បានយកលំពែងទៅកាន់ព្រៃដើម្បីនឹងសម្លាប់ពួកម្រឹគ កាលគយគន់រកមើលម្រឹគ ឃើញភិក្ខុមួយរូបគង់ទទូរសិរសាក្នុងញកដែលកើតឯងមួយ ក៏គិតថា លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនរូបនេះប្រហែលគង់ធ្វើសមណធម៌ហើយមើលទៅ, យើងនឹងនាំអាហារមកដើម្បីលោកម្ចាស់រូបនេះ ដូច្នេះហើយ ប្រញាប់ទៅកាន់ផ្ទះ ឲ្យគេអាំងសាច់ដែលខ្លួននាំមកអំពីថ្ងៃម្សិលលើចង្ក្រានមួយ ឲ្យគេដាំបាយដោយចង្ក្រានមួយ ឃើញភិក្ខុពួកដទៃត្រាច់បិណ្ឌបាត ក៏ទទួលបាត្ររបស់ភិក្ខុទាំងនោះ និមន្តឲ្យគង់លើអាសនៈដែលចាត់ចែងទុក ត្រៀមភិក្ខាហើយ ប្រាប់អ្នកដទៃថា ពួកលោកចូរអង្គាសលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ហើយដាក់ភត្តនោះទៅក្នុងថង់កាន់ដើរទៅបេះផ្កាឈើផ្សេងៗ តាមផ្លូវវេចដោយស្លឹកឈើ ធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីកន្លែងដែលព្រះថេរៈគង់ ហើយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់មេត្តាអនុគ្រោះដល់ខ្ញុំព្រះករុណាចុះ ដូច្នេះហើយ ទទួល

បាត្ររបស់ព្រះថេរៈហើយ ញ៉ាំងបាត្រឲ្យពេញដោយភត្ត ហើយដាក់លើព្រះហស្តរបស់ព្រះថេរៈ ធ្វើការបូជាដោយផ្កាឈើទាំងនោះ តាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា បិណ្ឌបាតដ៏មានឱជានេះ ព្រមទាំងផ្កាឈើ នេះ ជាគ្រឿងបូជាញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាឲ្យត្រេកអរយ៉ាងណា សូមគ្រឿងបណ្ណាការមួយពាន់ ចូរមកញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាឲ្យត្រេក-អរក្នុងទីដែលខ្ញុំព្រះករុណាកើតហើយៗ ដូច្នោះចុះ, ហើយសូមភ្លៀងផ្កាឈើដែលមានពណ៌ ៥ ប្រការ ចូរធ្លាក់ចុះមក ។

ព្រានម្រឹគនោះបំពេញកុសលរហូតអស់មួយជីវិត ក្រោយអំពីការអស់ជីវិត ក៏បដិសន្ធិក្នុងទេវលោក ភ្លៀងផ្កាឈើទិព្វធ្លាក់ចុះមកប្រមាណត្រឹមជង្គង់ក្នុងទីដែលគាត់កើត ។ សូម្បីក្នុងកាលឥឡូវនេះ ភ្លៀងផ្កាឈើ (ទិព្វ) ក៏ធ្លាក់ចុះមកក្នុងថ្ងៃដែលគាត់កើត និងកាលដែលគាត់មកកាន់ទីនេះ ការនាំបណ្ណាការមក និងការដែលរទេះពេញដោយរតនៈ ៧ ប្រការ ក៏ជាផលនៃកម្មនោះដែរ ។

(រឿងព្រះសុធម្មត្ថេរ ចប់)

*****❋*****

១៥ រឿងព្រះវនវាសីតិស្សៈ

សេចក្ដីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះតិស្សត្ថេរ អ្នកមានប្រក្រតីនៅក្នុងព្រៃ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា អញ្ញា ហិ លាភូបនិសា មានបទដូច្នេះជាដើម ។

ព្រះសារីបុត្រអនុគ្រោះព្រាហ្មណ៍ស្មូមយាចក

ទេសនាតាំងឡើងហើយនៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។

បានឮថា សម្លាញ់របស់វង្គន្តព្រាហ្មណ៍ ដែលជាបិតារបស់ព្រះសារីបុត្រឈ្មោះ មហាសេនព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។

ថ្ងៃមួយ ព្រះសារីបុត្រនិមន្តបិណ្ឌបាត បានទៅកាន់ទ្វារផ្ទះរបស់មហាសេនព្រាហ្មណ៍នោះ ដើម្បីអនុគ្រោះគាត់ ។

ក៏ប៉ុន្តែព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកមានភោគសម្បត្តិវិនាសហើយ ជាអ្នកទីទ័លក្រ ។

ព្រាហ្មណ៍នោះគិតថា បុត្ររបស់យើងនិមន្តមកដើម្បីបិណ្ឌ-បាត ឈរនៅទាទ្វារផ្ទះរបស់យើង ប៉ុន្តែយើងជាមនុស្សទ័លក្រ, ប្រ-ហែលជាបុត្ររបស់យើងមិនដឹងថា យើងជាមនុស្សទ័លក្រទេដឹង!

ទេយ្យធម៌អ្វីៗ របស់យើងក៏មិនមាន កាលមិនហ៊ានចេញទៅជួបព្រះថេរៈ ក៏ពួនមិនឲ្យព្រះថេរៈឃើញ ។

ថ្ងៃក្រោយមក ព្រះថេរៈក៏បានទៅម្តងទៀត ។ ព្រាហ្មណ៍ក៏បានពួនដូចលើកមុនទៀត ។

ព្រាហ្មណ៍នោះបានគិតថា បើយើងបានវត្ថុអ្វីៗ យើងនឹងប្រគេនលោកម្ចាស់របស់យើងហើយ ក៏ប៉ុន្តែវាមិនចេះបានអ្វីសោះ ។

គ្រាមួយ គាត់បានផ្តិលដែលពេញដោយបាយាស មួយអន្ទើដោយសំពត់ដែលមានសាច់គ្រោតគ្រាតមួយផ្ទាំង ក្នុងរោងដែលជាទីពោលលទ្ធិរបស់ព្រាហ្មណ៍ គ្រាន់តែកាន់យកទៅដល់ផ្ទះភ្លាម ក៏នឹកដល់ព្រះថេរៈថា ការដែលយើងប្រគេនបិណ្ឌបាតនេះដល់ព្រះថេរៈរមែងសមគួរ ។

ក្នុងខណៈនោះឯង ព្រះថេរៈក៏ចូលឈាន ចេញអំពីសមាបត្តិហើយ ឃើញព្រាហ្មណ៍នោះ ទើបគិតថា ព្រាហ្មណ៍បានទេយ្យធម៌ហើយ ចង់ឲ្យយើងនិមន្តទៅទីនោះ, កាលដែលយើងទៅកាន់ទីនោះរមែងសមគួរ ដូច្នេះហើយ ក៏ដណ្តប់សំពត់សង្ឃាដិ កាន់បាត្រ សម្តែងខ្លួនឈរនៅទៀបទ្វារផ្ទះរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះឯង ។ គ្រាន់តែឃើញព្រះ-

ថេរៈក្លាម ចិត្តរបស់ព្រាហ្មណ៍ក៏រីករាយជ្រះថ្លាក្លាមដែរ ។

គ្រានោះ គាត់ចូលទៅរកព្រះថេរៈ ថ្វាយបង្គំហើយ ធ្វើបដិ-សណ្ឋារៈ និមន្តឲ្យគង់ខាងក្នុងផ្ទះ កាន់យកផ្តិលដែលពេញដោយបាយាស ចាក់ចូលទៅក្នុងបាត្ររបស់ព្រះថេរៈ ។

ព្រះថេរៈទទួលពាក់កណ្តាលហើយ ក៏យកដៃបិទបាត្រ ។

គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍ពោលទៅកាន់ព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន បាយាសនេះ ជាចំណែកនៃបុគ្គលតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះឯង សូមលោកម្ចាស់អនុគ្រោះដល់ខ្ញុំព្រះករុណាក្នុងបរលោកចុះ, កុំធ្វើសេចក្តីអនុគ្រោះក្នុងលោកនេះឡើយ, ខ្ញុំព្រះករុណាប្រាថ្នាប្រគេនមិនឲ្យមានចំណែកសល់ ដូច្នេះហើយ ក៏ចាក់បិណ្ឌបាតទៅទាំងអស់ ។

ព្រះថេរៈបានទទួលបាយាសរបស់ព្រាហ្មណ៍ហើយ ក៏គង់ឆាន់ក្នុងទីនោះឯង ។ លុះវេលាស្រេចភត្តកិច្ច ព្រាហ្មណ៍ក៏បានប្រគេនសំពត់សាដកនោះដល់ព្រះថេរៈ ថ្វាយបង្គំហើយ ពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមឲ្យខ្ញុំព្រះករុណាបានសម្រេចធម៌ដែលលោកម្ចាស់បានឃើញហើយផងចុះ ។

ព្រះថេរៈ ធ្វើអនុមោទនាដល់ព្រាហ្មណ៍នោះថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍

ចូរសម្រេចយ៉ាងនោះចុះ ក្រោកចាកអាសនៈ ចៀសចេញទៅកាន់វត្តជេតពនវិញ ។

ព្រាហ្មណ៍ទ័លក្រស្លាប់ទៅកើតក្នុងក្រុងសាវត្ថី

ក៏ទានដែលបុគ្គលឲ្យក្នុងកាលដែលធ្លាក់ខ្លួនក្រ រមែងញុំាងអ្នកឲ្យរីករាយយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះហេតុនោះ ព្រាហ្មណ៍ថ្វាយទាននោះហើយ មានចិត្តជ្រះថ្លា កើតសោមនស្សរីករាយ ហើយបានធ្វើសេចក្ដីស្នេហាមានប្រមាណដ៏ក្រៃលែងក្នុងព្រះថេរៈ ។ ដោយសេចក្ដីស្នេហាក្នុងព្រះថេរៈនោះឯង ព្រាហ្មណ៍នោះ ធ្វើកាលកិរិយាហើយបដិសន្ធិក្នុងត្រកូលឧបដ្ឋាករបស់ព្រះថេរៈក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។

ក៏ក្នុងខណៈនោះឯង មាតារបស់ទារកនោះប្រាប់ស្វាមីថា សត្វដែលអាស្រ័យគភ៌កើតឡើងក្នុងផ្ទៃរបស់ខ្ញុំហើយ ។ ស្វាមីនោះបានឲ្យគ្រឿងរក្សាគភ៌ដល់មាតានោះ ។ កាលនាងវៀរចាកការបរិភោគអាហារវត្ថុ មានវត្ថុក្ដៅខ្លាំង ត្រជាក់ខ្លាំង និងជូរខ្លាំងជាដើមហើយ រក្សាគភ៌បានដោយសេចក្ដីសុខ ការចាញ់គភ៌បែបនេះកើតឡើងថា ធ្វើដូចម្ដេចហ្ន៎ យើងគប្បីនិមន្តភិក្ខុ ៥០០ រូប មានព្រះសារីបុត្រជាប្រធានឲ្យគង់ក្នុងផ្ទះ ប្រគេនបាយាសលាយទឹកដោះសុទ្ធ សូម្បីខ្លួនឯងក៏ស្លៀក

ដណ្ដប់សំពត់កាសាវៈ កាន់ផ្ដិលមាសអង្គុយក្នុងទីបំផុតនៃអាសនៈ ហើយបរិភោគបាយាស ដែលសល់អំពីភិក្ខុប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។

បានឮថា ការចាញ់គភ៌ចង់ស្លៀកសំពត់កាសាវៈរបស់នាងនោះជាបុព្វនិមិត្ត នៃការបព្វជ្ជាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនារបស់បុត្រក្នុងផ្ទៃ ។

គ្រានោះ ញាតិរបស់នាងគិតថា ការចាញ់គភ៌នៃធីតាពួកយើងប្រកបដោយធម៌ ដូច្នេះហើយ ក៏ប្រគេនបាយាសលាយដោយទឹកដោះសុទ្ធដល់ភិក្ខុ ៥០០ រូប មានព្រះសារីបុត្តត្ថេរឲ្យជាប្រធាន ។

សូម្បីនាងក៏ស្លៀកសំពត់កាសាវៈមួយផ្ទាំង ដណ្ដប់មួយផ្ទាំង កាន់ផ្ដិលមាសអង្គុយក្នុងទីបំផុតនៃអាសនៈ បរិភោគបាយាសដែលសល់អំពីភិក្ខុ ។

លុះនាងបានបរិភោគបាយាស ដែលសល់អំពីភិក្ខុហើយ ការចាញ់គភ៌ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅដែរ ។

ក្នុងមង្គលដែលគេធ្វើហើយក្នុងចន្លោះៗ ដល់នាងនោះ រហូតដល់សត្វកើតក្នុងគភ៌ប្រសូតក្ដី ក្នុងមង្គលដែលគេធ្វើហើយដល់នាងដែលប្រសូតបុត្រហើយបាន ១០ ខែក្ដី ពួកញាតិក៏បានប្រគេនមធុ-បាយាសមានទឹកតិចដល់ភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប មានព្រះសារីបុត្តត្ថេរ

ជាប្រធានដូចគ្នា ។

បានឮថា នេះជាផលនៃបាយាសដែលទារកប្រគេនហើយ ក្នុងកាលដែលខ្លួនជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងជាតិមុន ។ ក៏ក្នុងវិធីមង្គលដែលពួកញាតិធ្វើក្នុងថ្ងៃដែលទារកកើត ពួកញាតិឲ្យទារកនោះងូតទឹកអំពីព្រលឹមស្អិតស្អាងហើយ ឲ្យដេកលើសំពត់កម្ពល ដែលមានតម្លៃមួយសែនលើទីដេកដ៏មានសិរី ។

ទារកបរិច្ចាគទាន

ទារកនោះ ដេកនៅលើសំពត់កម្ពលនោះឯង សម្លឹងមើលព្រះថេរៈហើយគិតថា ព្រះថេរៈនេះ ជាបុព្វាចារ្យរបស់យើង, យើងបានទទួលសម្បត្តិបែបនេះ ព្រោះអាស្រ័យព្រះថេរៈនេះ យើងគួរតែបរិច្ចាគនូវវត្ថុអ្វីមួយដល់ព្រះថេរៈនេះ ដែលញាតិនាំទៅដើម្បីទទួលសិក្ខាបទ បានយកម្រាមកូនដៃក្តាប់សំពត់កម្ពលនោះយ៉ាងណែន ។

គ្រានោះ ពួកញាតិទាំងឡាយរបស់ទារកនោះគិតថា សំពត់កម្ពលជាប់ព្ទដ៏ម្រាមដៃ ក៏ប្រារព្ធនឹងនាំចេញ ។ ទារកនោះក៏ស្រែកយំ ពួកញាតិពោលថា សូមអ្នកទាំងឡាយ ចូរចៀសចេញទៅចុះ, អ្នកទាំងឡាយកុំញ៉ាំងទារកឲ្យយំឡើយ ដូច្នេះហើយ ក៏នាំទារកនោះទៅ

ព្រមនឹងសំពត់កម្ពលនោះឯង ។

ក្នុងវេលាថ្វាយបង្គំព្រះថេរៈ ទារកនោះទាញម្រាមដៃចេញចាក សំពត់កម្ពល ធ្វើឲ្យសំពត់កម្ពលធ្លាក់ចុះក្នុងទីជិតព្រះបាទរបស់ព្រះ-ថេរៈ ។

គ្រានោះ ពួកញាតិមិនបានពោលថា ក្មេងតូច មិនដឹង បានធ្វើ ហើយ ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សំពត់ដែលបុត្ររបស់ ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយប្រគេនហើយ ជារបស់ដែលគេលះបង់ហើយចុះ ដូច្នេះហើយ ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ ឲ្យសិក្ខាបទដល់ទាសៈរបស់លោកម្ចាស់ ដែលជាអ្នកធ្វើការបូជាដោយ សំពត់កម្ពលដែលមានតម្លៃមួយសែនចុះ ។

ព្រះថេរៈ. ទារកនេះឈ្មោះអ្វី ?

ពួកញាតិ.បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ឈ្មោះដូចលោកម្ចាស់។

ព្រះថេរៈ. ទារកនោះនឹងជាអ្នកមានឈ្មោះថា តិស្សៈ ។

បានឮថា ព្រះថេរៈ កាលនៅជាគ្រហស្ថ មានឈ្មោះថា ឧប-តិស្សមាណព, សូម្បីមាតារបស់ក្មេងនោះក៏គិតថា យើងមិនគួរទម្លាយ អធ្យាស្រ័យរបស់បុត្រយើងទេ ។

ពួកញាតិ លុះធ្វើមង្គល គឺការដាក់ឈ្មោះឲ្យទារកយ៉ាងនោះហើយ ក្នុងមង្គល គឺការបរិភោគអាហាររបស់ទារកនោះក្តី ក្នុងមង្គល គឺការបោះត្រចៀករបស់ទារកនោះក្តី ក្នុងមង្គល គឺការស្លៀកសំពត់របស់ទារកនោះក្តី ក្នុងមង្គល គឺការធ្វើជុករបស់ទារកនោះក្តី បានប្រគេនមធុបាយាសដែលមានទឹកតិចដល់ភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប ដែលមានព្រះសារីបុត្តត្ថេរជាប្រធានគ្រប់វិធីមង្គល ។

ក្មេងនោះចម្រើនវ័យហើយ ក្នុងកាលដែលខ្លួនមានអាយុ ៧ ខួប ក៏បានពោលទៅកាន់មាតាថា បពិត្រម៉ែ ខ្ញុំនឹងបួសក្នុងសំណាក់របស់ព្រះថេរៈ ។

មាតានោះទទួលយល់ព្រមថា ប្រពៃហើយ កូន, កាលមុនមាតាក៏បានធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា យើងមិនគួរទម្លាយអធ្យាស្រ័យរបស់កូនយើងទេ, កូនចូរបួសចុះ ដូច្នេះហើយ ឲ្យគេទៅនិមន្តព្រះថេរៈមកប្រគេនភិក្ខាដល់ព្រះថេរៈហើយ ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ទាសៈរបស់លោកម្ចាស់ពោលថា នឹងបួស, ពួកខ្ញុំព្រះករុណានឹងនាំទាសៈរបស់លោកម្ចាស់ទៅកាន់វិហារក្នុងវេលាល្ងាច បញ្ជូនព្រះថេរៈទៅហើយ ក្នុងវេលាល្ងាច នាំបុត្រទៅកាន់វិហារដោយគ្រឿងសក្ការៈ

ជាច្រើន ហើយក៏ប្រគល់ក្មេងនោះប្រគេនព្រះថេរៈ ។

ការបួសធ្វើបានដោយកម្រ

ព្រះថេរៈពោលនឹងក្មេងនោះថា ម្នាលតិស្សៈ ដែលឈ្មោះថា ការបួស ជាអំពើដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រ, កាលត្រូវការរបស់ក្តៅ រមែងបានរបស់ត្រជាក់ ត្រូវការរបស់ត្រជាក់ រមែងបានរបស់ក្តៅ, ដែលឈ្មោះថា អ្នកបួស រមែងរស់នៅដោយលំបាក, ឯងជាអ្នកតាំងនៅហើយក្នុងសេចក្តីសុខ ។

តិស្សៈ. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានឹងអាចធ្វើបានគ្រប់យ៉ាង តាមទំនងដែលលោកម្ចាស់ទូន្មានហើយ ។

កម្មដ្ឋានដែលព្រះពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គមិនទ្រង់លះបង់

ព្រះថេរៈពោលថា ប្រពៃហើយ ហើយក៏ប្រាប់តចបញ្ចកកម្មដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយភាពជារបស់បដិកូលដល់ក្មេងនោះ ហើយបានបំបួសក្មេងនោះ ។ ពិតណាស់ ការដែលភិក្ខុប្រាប់អាការទាំង ៣២ សូម្បីទាំងអស់សមគួរដោយពិត, កាលមិនអាចប្រាប់បានទាំងអស់ គប្បីប្រាប់តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានក៏បាន, ត្បិតថា កម្មដ្ឋាននេះ ព្រះពុទ្ធគ្រប់ៗ ព្រះអង្គ មិនទ្រង់លះបង់ដោយពិត ។ ការ

កំណាត់ភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី ឧបាសកក្តី ឧបាសិកាក្តី អ្នកសម្រេចព្រះ-អរហត្តព្រោះធ្វើទុកក្នុងចិត្តទៅលើអាការទាំងឡាយ មានសក់ជាដើម រមែងមិនមាន ។

ក៏ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកមិនឈ្លាស កាលញុំាងកុលបុត្រឲ្យបួស រមែងញុំាងឧបនិស្ស័យនៃព្រះអរហត្តឲ្យវិនាស ព្រោះហេតុនោះ ព្រះថេរៈលុះប្រាប់កម្មដ្ឋានហើយ ទើបបំបួស ឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ១០ ។

មាតាបិតាកាលធ្វើសក្ការៈដល់បុត្រដែលបួសហើយ បានប្រគេនមធុបាយាសមានទឹកតិចប៉ុណ្ណោះដល់ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធានក្នុងវិហារនោះឯងអស់ ៧ ថ្ងៃ ។

ចំណែកភិក្ខុទាំងឡាយ លើកទោស (ត្អូញត្អែ) ថា យើងទាំងឡាយមិនអាចនឹងឆាន់មធុបាយាសដែលមានទឹកតិចជានិច្ចបានទេ ។

មាតាបិតារបស់សាមណេរនោះ បានទៅកាន់ផ្ទះក្នុងវេលាល្ងាចថ្ងៃទី ៧ ។ ក្នុងថ្ងៃទី ៨ សាមណេរក៏ចូលទៅបិណ្ឌបាតជាមួយភិក្ខុទាំងឡាយ ។

សាមណេរមានលាភច្រើនព្រោះកុសលទានក្នុងកាលមុន

អ្នកក្រុងសាវត្ថីពោលថា បានឮថា សាមណេរនឹងចូលទៅ

បិណ្ឌបាតក្នុងថ្ងៃនេះ, ពួកយើងនឹងធ្វើសក្ការបូជាដល់សាមណេរនោះ ដូច្នេះហើយ ក៏ធ្វើកន្ទោងដោយសំពត់ប្រមាណ ៥០០ ផ្ទាំង ចាត់ចែង បិណ្ឌបាតប្រមាណ ៥០០ សម្រាប់ បានកាន់យកទៅឈរនៅក្នុងផ្លូវ ហើយប្រគេនសាមណេរ ។

ថ្ងៃស្អែកឡើង បាននាំគ្នាមកប្រគេនបិណ្ឌបាតដល់សាមណេរ នៅនាព្រៃជិតវិហារ ។

តែពីរថ្ងៃប៉ុណ្ណោះសាមណេរបានបិណ្ឌបាត ១០០០ និងសំពត់សាដក ១០០០ ដោយអាការយ៉ាងនេះ សាមណេរក៏បានញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យប្រគេនបិណ្ឌបាតនោះដល់ភិក្ខុសង្ឃ ។

បានឮថា នោះជាផលនៃសំពត់សាដកសាច់គ្រោតគ្រាត ដែលសាមណេរប្រគេនហើយ ក្នុងកាលដែលខ្លួននៅជាព្រាហ្មណ៍ ។

គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឈ្មោះសាមណេរនោះថា បិណ្ឌ-បាតទាយកតិស្ស: (តិស្ស:អ្នកឲ្យនូវបិណ្ឌបាត) ថ្ងៃមួយក្នុងរដូវរងាសាមណេរនិមន្តទៅកាន់វិហារ ឃើញភិក្ខុទាំងឡាយអាំងភ្លើងក្នុងទីទាំងឡាយ មានរោងភ្លើងជាដើម ក៏សួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ហេតុអ្វីទើបលោកម្ចាស់ទាំងឡាយអង្គុយអាំងភ្លើង ?

ពួកភិក្ខុ. ម្នាលសាមណេរ រងាវាបៀតបៀនពួកយើង ។

សាមណេរ. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ធម្មតាក្នុងរដូវរងា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយគួរតែដណ្តប់សំពត់កម្ពល, ព្រោះសំពត់កម្ពលនោះអាចការពាររងាបាន ។

ពួកភិក្ខុ. ម្នាលសាមណេរ អ្នកមានបុណ្យច្រើន រមែងបានសំពត់កម្ពល, ពួកយើងនឹងបានសំពត់កម្ពលអំពីទីណា ?

សាមណេរពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះលោកម្ចាស់ទាំងឡាយណា ដែលមានសេចក្តីត្រូវការសំពត់កម្ពល សូមមកតាមខ្ញុំករុណាចុះ ហើយឲ្យប្រាប់ភិក្ខុក្នុងវិហារទាំងអស់ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយគិតថា ពួកយើងនឹងទៅជាមួយសាមណេរហើយនាំសំពត់កម្ពលមក អាស្រ័យសាមណេរអ្នកមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ នាំគ្នាចេញទៅប្រមាណ ១០០០ រូប ។

សាមណេរនោះ មិនបានញុំាងចិត្តឲ្យកើតឡើងថា យើងនឹងបានសំពត់កម្ពលអំពីទីណា ដើម្បីភិក្ខុប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះនិមន្តសំដៅទៅកាន់នគរ ។

ពិតណាស់ ទានដែលបុគ្គលថ្វាយហើយដោយល្អ រមែងមាន

អានុភាពដូច្នេះ ។ សាមណេរនោះ និមន្តទៅតាមលំដាប់ផ្ទះខាងក្រៅព្រះនគរ បានសំពត់កម្ពលប្រមាណ ៥០០ ផ្ទាំង ហើយក៏ចូលទៅកាន់ព្រះនគរ ។

ពួកមនុស្សនាំសំពត់កម្ពលមកពីទីនេះ ទីនោះមកប្រគេនសាមណេរ ។ ឯបុរសម្នាក់ ធ្វើដំណើរតាមទ្វារផ្សារ ឃើញអ្នកផ្សារម្នាក់ដែលអង្គុយលាសំពត់កម្ពល ៥០០ ផ្ទាំង ក៏និយាយថា នែ អ្នកដ៏ចម្រើន សាមណេរមួយអង្គនិមន្តប្រមូលសំពត់កម្ពល, អ្នកចូរលាក់សំពត់កម្ពលរបស់អ្នកឯងចុះ ។

អ្នកផ្សារ. ក៏សាមណេរនោះ កាន់យកវត្ថុដែលគេឲ្យ ឬក៏វត្ថុដែលគេមិនឲ្យ ក៏កាន់យកដែរ ។

បុរស. កាន់យកតែវត្ថុដែលគេឲ្យប៉ុណ្ណោះ ។

អ្នកផ្សារនិយាយថា បើដូច្នោះ បើយើងប្រាថ្នានឹងឲ្យ យើងឲ្យ, បើយើងមិនប្រាថ្នា យើងនឹងមិនឲ្យ, អ្នកចូរទៅចុះ ដូច្នេះហើយក៏បញ្ជូនបុរសនោះទៅ ។

លក្ខណៈមនុស្សកំណាញ់

ពិតណាស់ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់ទាំងឡាយ ដែល

ជាបុគ្គលពាល កាលជនដទៃឲ្យទានយ៉ាងនេះ ក៏កំណាញ់ហើយ ទើបកើតក្នុងនរក ដូចកាឡអាមាត្យឃើញនូវអសទិសទានហើយកំណាញ់ ដូច្នោះ ។

អ្នកផ្សារគិតថា បុរសនេះមកតាមធម្មតារបស់ខ្លួន ពោលនឹងយើងថា នែ អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកចូរលាក់នូវសំពត់កម្ពលរបស់អ្នកទៅ, សូម្បីយើងក៏បានពោលថា ប្រសិនបើសាមណេរនោះ កាន់យកតែវត្ថុដែលគេឲ្យប៉ុណ្ណោះ, បើយើងប្រាថ្នា យើងនឹងឲ្យ, បើមិនប្រាថ្នា យើងក៏នឹងមិនឲ្យ, ក៏កាលយើងមិនឲ្យរបស់ដែលសាមណេរឃើញហើយ សេចក្តីអៀនខ្មាសរមែងកើតឡើងដល់យើង,កាលយើងលាក់របស់ខ្លួនទុក រមែងមិនមានទោស, បណ្តាសំពត់កម្ពល ៥០០ ផ្ទាំង សំពត់កម្ពល ២ ផ្ទាំង មានតម្លៃដល់មួយសែន, ការលាក់សំពត់ ២ ផ្ទាំងនេះទុករមែងសមគួរ ដូច្នេះហើយ ក៏ចងសំពត់កម្ពល ២ ផ្ទាំង នោះជាប់គ្នា ហើយដាក់លាក់ទុកក្នុងចន្លោះនៃសំពត់ទាំងនោះ ។ សាមណេរទៅដល់ទីនោះជាមួយនឹងភិក្ខុ ១០០០ រូប ។ គ្រាន់តែឃើញសាមណេរនោះភ្លាម សេចក្តីស្រឡាញ់ដូចជាបុត្រក៏កើតឡើងដល់អ្នកផ្សារនោះភ្លាមដែរ ។សរីរៈទាំងអស់បានពេញប្រៀបហើយ ដោយ

សេចក្ដីស្រឡាញ់ ។

អ្នកផ្សារនោះគិតថា សំពត់កម្ពលទាំងឡាយចូរលើកទុកសិនចុះ, យើងឃើញសាមណេរនេះហើយ ឲ្យសូម្បីនូវសាច់ គឺហទយៈក៏គួរ ។

អ្នកផ្សារនោះ នាំសំពត់កម្ពលទាំងពីរផ្ទាំងនោះចេញមកតម្កល់ទុកទៀបបាទមូលរបស់សាមណេរ ថ្វាយបង្គំហើយ បានពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាគប្បីមានចំណែកនៃធម៌ដែលលោកម្ចាស់ឃើញហើយចុះ ។

សាមណេរនោះ បានធ្វើអនុមោទនាដល់អ្នកផ្សារនោះថា ចូរសម្រេចតាមសេចក្ដីប្រាថ្នារបស់អ្នកចុះ សាមណេរបានសំពត់កម្ពល ៥០០ ផ្ទាំង ខាងក្នុងព្រះនគរទៀត ។ តែមួយថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ សាមណេរបានសំពត់កម្ពល ១០០០ ហើយបានប្រគេនសំពត់កម្ពលទាំងនោះដល់ភិក្ខុ ១០០០ រូប ដោយប្រការដូច្នេះ ។

គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យនាមសាមណេរនោះថា កម្ពល-ទាយកតិស្សៈ ។ សំពត់កម្ពលដែលសាមណេរឲ្យក្នុងថ្ងៃដាក់ឈ្មោះដល់ភាពជាសំពត់កម្ពល ១០០០ ក្នុងកាលដែលខ្លួនមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ

ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ឲ្យរបស់តិចតែបានផលច្រើន

របស់តិច ដែលបុគ្គលឲ្យក្នុងទីណា រមែងមានផលច្រើន, របស់ច្រើនដែលបុគ្គលឲ្យក្នុងទីណា រមែងមានផលច្រើនជាង, ទីដទៃនោះ វៀរព្រះពុទ្ធសាសនាចេញហើយ រមែងមិនមាន ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់តិចដែលបុគ្គលឲ្យក្នុងពួកភិក្ខុណា មានផលច្រើន របស់ច្រើនដែលបុគ្គលឲ្យក្នុងពួកភិក្ខុណា មានផលច្រើនជាង ពួកភិក្ខុនេះក៏ដូច្នោះដែរ ។

សាមណេរមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ បានសំពត់កម្ពល ១០០០ ដោយផលនៃសំពត់កម្ពលមួយផ្ទាំងដោយប្រការដូច្នេះ ។

កាលសាមណេរនោះនៅក្នុងវត្តជេតពន ពួកក្មេងដែលជាញាតិមកកាន់សំណាក់និយាយចរចាប្រាស្រ័យរឿយៗ ។ សាមណេរនោះគិតថា យើងនៅក្នុងទីនេះ កាលក្មេងដែលជាញាតិមកនិយាយចរចាប្រាស្រ័យជាមួយ មិននិយាយចរចាជាមួយមិនបានទេ, ដោយការយឺតយូរ គឺការសន្ទនាជាមួយនឹងក្មេងទាំងនេះ យើងមិនអាចធ្វើនូវទីពឹងឲ្យ

ខ្ញុំនបាន, ធ្វើដូចម្ដេចហ្ន៎ យើងគប្បីរៀនកម្មដ្ឋានក្នុងសំណាក់របស់ព្រះសាស្ដា ហើយចូលទៅកាន់ព្រៃ ។

តិស្សសាមណេរចេញទៅកាន់ព្រៃធ្វើសមណធម៌

តិស្សសាមណេរនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះសាស្ដាថ្វាយបង្គំហើយ អារាធនាព្រះសាស្ដា ឲ្យត្រាស់ប្រាប់កម្មដ្ឋានរហូតដល់ព្រះអរហត្ត ថ្វាយបង្គំព្រះឧបជ្ឈាយ៍ហើយ កាន់បាត្រ និងចីវរចេញចាកវិហារ ហើយគិតថា ប្រសិនបើយើងនឹងនៅក្នុងទីជិតនេះសោត, ពួកញាតិនឹងហៅយើងឲ្យទៅវិញ ក៏បានធ្វើដំណើរទៅអស់ចម្ងាយផ្លូវ ១២០ យោជន៍ ។

គ្រានោះ សាមណេរធ្វើដំណើរទៅតាមទ្វារស្រុកមួយ ឃើញបុរសចាស់ម្នាក់ ក៏សួរថា ម្នាលឧបាសក វិហារក្នុងព្រៃរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយអ្នកនៅក្នុងទីនេះមានដែរឬទេ ?

ឧបាសក. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន មាន !

សាមណេរ. បើដូច្នោះ ឧបាសកចូរប្រាប់ផ្លូវដល់អាត្មាភាពផង ។

ក៏សេចក្ដីស្រឡាញ់ដូចជាកូន ក៏កើតឡើងដល់ឧបាសក ព្រោះតែបានឃើញសាមណេរនោះ ។

គ្រានោះ ឧបាសកឈរនៅទីនោះ បានប្រាប់ផ្លូវដល់សាមណេរ

នោះដោយពាក្យថា បពិត្រលោកម្ចាស់ និមន្តមកចុះ, ខ្ញុំករុណានឹងប្រាប់ផ្លូវដល់លោកម្ចាស់ ដូច្នេះហើយ បាននាំសាមណេរនោះទៅ ។

សាមណេរ កាលទៅជាមួយនឹងឧបាសកចាស់នោះ ឃើញប្រទេស ៥ - ៦ កន្លែង ដែលប្រដាប់ដោយផ្កា និងផ្លែឈើផ្សេងៗ ក្នុងចន្លោះផ្លូវ ក៏សួរថា ម្នាលឧបាសក ប្រទេសនេះឈ្មោះអ្វី ? ចំណែកឧបាសកនោះប្រាប់ឈ្មោះប្រទេសទាំងនោះដល់សាមណេរនោះ, ទៅដល់វិហារដែលនៅក្នុងព្រៃហើយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើនទីនេះជាទីសប្បាយ, សូមលោកម្ចាស់នៅទីនេះចុះ ហើយសួរឈ្មោះសាមណេរថា លោកម្ចាស់ឈ្មោះអ្វី ? កាលសាមណេរប្រាប់ថាម្នាលឧបាសក អាត្មាភាពឈ្មោះ វនវាសីតិស្សៈ ។ ក៏ពោលថាថ្ងៃស្អែកនេះ សូមលោកម្ចាស់និមន្តទៅបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុករបស់ពួកខ្ញុំករុណាចុះ ហើយត្រឡប់ទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ប្រាប់ពួកមនុស្សថាសាមណេរឈ្មោះវនវាសីតិស្សៈមកកាន់វិហារហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរចាត់ចែងអាហារវត្ថុ មានយាគូ និងភត្តជាដើមដើម្បីសាមណេរនោះ ។

លើកដំបូង សាមណេរមានឈ្មោះថា តិស្សៈ លំដាប់អំពីនោះមកបានឈ្មោះ ៣ ទៀត គឺ បិណ្ឌបាតទាយកតិស្សៈ កម្ពលទា-

យកតិស្ស: វនវាសីតិស្សសាមណេរនេះ មានឈ្មោះ ៤ ក្នុងកាលដែលខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ ។

ថ្ងៃស្អែកឡើង សាមណេរចូលទៅកាន់ស្រុកនោះពីព្រលឹមដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ពួកមនុស្សប្រគេនភិក្ខាហើយ ថ្វាយបង្គំសាមណេរ ។ សាមណេរពោលថា សូមអ្នកទាំងឡាយ ចូរដល់នូវសេចក្តីសុខ, ចូររួចផុតចាកទុក្ខចុះ ។

មនុស្សដែលនាំភិក្ខាមកប្រគេនសាមណេរនោះ គ្មាននរណាម្នាក់ត្រឡប់ទៅផ្ទះឡើយ, គឺថា មិនអាចត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញបាន, បានឈរសម្លឹងមើលសាមណេរទាំងអស់គ្នាទៅ ។

សាមណេរនោះក៏ទទួលយកភត្តត្រឹមតែល្មម ញុំាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅប៉ុណ្ណោះ។ អ្នកស្រុកទាំងអស់ក្រាបចុះទៀបបាទមូលរបស់សាមណេរនោះហើយប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន កាលលោកម្ចាស់នៅទីនេះអស់មួយត្រៃមាសនេះ ពួកខ្ញុំព្រះករុណានឹងទទួលនូវត្រៃសរណៈ ៣ តាំងនៅក្នុងសីល ៥ និងរក្សានូវឧបោសថកម្ម ៨ ដង ក្នុង ១ ខែ ។ សូមលោកម្ចាស់ឲ្យបេ្ដជ្ញាដល់ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការនៅទីនេះចុះ ។

សាមណេរនោះ កំណត់នូវឧបការៈ ទើបឲ្យប្តេជ្ញាដល់មនុស្ស ទាំងនោះ និមន្តបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុកនោះជាប្រចាំ ។ ក៏ក្នុងខណៈដែល ពុទ្ធបរិស័ទមកថ្វាយបង្គំហើយៗ សាមណេរពោលតែពាក្យពីរបទថា សូមអ្នកទាំងឡាយបានសេចក្តីសុខ ចូររួចផុតចាកទុក្ខចុះ ដូច្នេះហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។ សាមណេរនោះ ញ៉ាំងខែទី ១ និងខែទី ២ ឲ្យ កន្លងទៅក្នុងទីនោះ កាលខែទី ៣ កន្លងទៅ ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្ត មួយអន្លើដោយបដិសម្ភិទា ។

ឧបជ្ឈាយ៍ទៅសួរសុខទុក្ខសាមណេរ

លុះបវារណាចេញវស្សាហើយ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍របស់សាមណេរ នោះចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តា ថ្វាយបង្គំហើយក្រាបទូលថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅកាន់សំណាក់តិស្សសាមណេរ ។

ព្រះសាស្តា. ម្នាលសារីបុត្រ អ្នកទៅចុះ ។

ព្រះសារីបុត្តត្ថេរ មុននឹងនាំភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប ដែល ជាបរិវាររបស់ខ្លួនចៀសចេញទៅ បានពោលទៅកាន់ព្រះមោគ្គល្លាន ថា អាវុសោ មោគ្គល្លាន ខ្ញុំនឹងទៅកាន់សំណាក់តិស្សសាមណេរ ព្រះ មោគ្គល្លានក៏ពោលថា អាវុសោ ខ្ញុំទៅដែរ ដូច្នេះហើយ ក៏ចេញទៅជា

មួយនឹងភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប ។

ព្រះមហាសាវកទាំងពួង គឺព្រះមហាកស្សបត្ថេរ ព្រះអនុរុទ្ធត្ថេរ ព្រះឧបាលិត្ថេរ ព្រះបុណ្ណត្ថេរ នាំភិក្ខុដែលជាបរិវាររបស់ខ្លួនមួយអន្លេ ៥០០ រូប ទៅសួរសុខទុក្ខសាមណេរ ។

បរិវាររបស់ព្រះមហាសាវកទាំងអស់ ៤ ម៉ឺនអន្លេ ។ ឧបាសកទំនុកបម្រុងសាមណេរជាប្រចាំនោះ ឃើញភិក្ខុទាំងនោះ ដែលជាអ្នកធ្វើដំណើរផ្លូវឆ្ងាយប្រមាណ ១២០ យោជន៍ ដល់គោចរគ្រាមហើយនៅក្បែរទ្វារស្រុកនោះ ក៏ទៅទទួល ហើយថ្វាយបង្គំភិក្ខុទាំងនោះ ។

គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្រសួរឧបាសកនោះថា ម្នាលឧបាសកវិហារដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃក្នុងប្រទេសនេះ មានដែរទេ ?

ឧបាសក. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន មាន !

ព្រះថេរៈ. មានភិក្ខុនៅទេ ?

ឧបាសក. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន មាន !

ព្រះថេរៈ. ភិក្ខុណានៅទីនោះ ?

ឧបាសក. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន វនវាសីតិស្សសាមណេរ ។

ព្រះថេរៈ. បើដូច្នោះ លោកចូរប្រាប់ផ្លូវដល់ពួកអាត្មាចុះ ។

ឧបាសក. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ជាភិក្ខុពួកណា ?

ព្រះថេរៈ. ម្នាលឧបាសក ពួកអាត្មាភាពមកកាន់សំណាក់របស់សាមណេរដើម្បីសួរសុខទុក្ខ ។

ឧបាសកសម្លឹងមើលភិក្ខុទាំងនោះហើយ ក៏ចាំព្រះមហាសាវកទាំងអស់បាន ចាប់តាំងអំពីព្រះធម្មសេនាបតីជាដើម ។ ឧបាសកនោះ មានសរីរៈដែលបីតិពាល់ត្រូវហើយមិនមានចន្លោះ បានពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់រង់ចាំបន្តិចសិនចុះ ហើយចូលទៅកាន់ស្រុកដោយរហ័ស ឃោសនាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ព្រះអសីតិមហាសាវកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ មានព្រះ-សារីបុត្រជាដើម បានមកកាន់សំណាក់របស់សាមណេរ ជាមួយនឹងបរិវាររបស់ខ្លួនៗ, អ្នកទាំងឡាយចូរកាន់យកនូវវត្ថុទាំងឡាយ មានគ្រែតាំង កម្រាល ប្រទីប និងប្រេងជាដើម ចេញទៅដោយរហ័សចុះ ។ ភ្លាមនោះឯង ពួកមនុស្សជញ្ជូនគ្រែជាដើម ដើរតាមស្នាមព្រះបាទព្រះថេរៈទាំងឡាយទៅ ចូលទៅកាន់វិហារព្រមជាមួយនឹងព្រះថេរៈទាំងនោះឯង ។

សាមណេរចាំពួកភិក្ខុបាន ក៏ទៅទទួលបាត្រ និងចីវររបស់ព្រះមហាថេរៈ ២ - ៣ អង្គហើយ បានធ្វើវត្តប្រគេនព្រះមហាសាវកទាំងនោះ ។ កាលសាមណេរចាត់ចែងទឹកន្លែងដើម្បីប្រគេនព្រះថេរៈទាំងឡាយសម្រាប់ទុកដាក់បាត្រ និងចីវរនោះឯង, ក៏ងងឹតល្មម ។

ព្រះសារីបុត្តត្ថេរពោលទៅកាន់ពួកឧបាសកថា ម្នាលឧបាសកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយទៅផ្ទះវិញចុះ, កាពងងឹតកើតឡើងដល់អ្នកទាំងឡាយហើយ ។

ពួកឧបា. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ថ្ងៃនេះជាថ្ងៃស្តាប់ធម៌ពួកខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយមិនទាន់ទៅទេ, ស្តាប់ធម៌សិន, ពីមុនមកពួកខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយ មិនដែលបានស្តាប់ព្រះធម៌ឡើយ ។

ព្រះថេរៈ. ម្នាលសាមណេរ បើដូច្នោះ អ្នកចូរអុជប្រទីប ហើយប្រកាសពេលវេលាស្តាប់ធម៌ចុះ ។

សាមណេរនោះ ក៏បានធ្វើតាមពាក្យរបស់ព្រះសារីបុត្រ ។

គ្រានោះ ព្រះថេរៈពោលទៅកាន់សាមណេរថា ម្នាលតិស្សៈពួកឧបដ្ឋាករបស់អ្នក ពោលថា ពួកយើងប្រាថ្នានឹងស្តាប់ធម៌, អ្នកចូរសម្តែងធម្មកថាដល់ឧបដ្ឋាកទាំងនោះចុះ ។

ពួកឧបាសកក្រោកឡើងព្រមគ្នាក្ខាម ហើយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់របស់ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយលើកឡើងតែពីរបទនេះ គឺសូមអ្នកទាំងឡាយចូរបានសេចក្តីសុខ, ចូររួចផុតចាកទុក្ខចុះ មិនចេះធម្មកថាយ៉ាងដទៃទេ, សូមលោកម្ចាស់ទាំង-ឡាយ ឲ្យព្រះធម្មកថិករូបដទៃដល់ពួកខ្ញុំព្រះករុណាចុះ ។

សាមណេរ សូម្បីបានសម្រេចព្រះអរហត្តហើយក៏ដោយ ក៏មិនដែលបានសម្តែងធម្មកថាឲ្យឧបដ្ឋាករបស់ខ្លួនស្តាប់ឡើយ ។

ហេតុឲ្យដល់សុខនិងរួចផុតចាកទុក្ខ

ក៏ក្នុងកាលនោះ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍សួរសាមណេរនោះថា ម្នាលសាមណេរ មនុស្សទាំងឡាយនឹងមានសេចក្តីសុខបានយ៉ាងណា (ហើយ) នឹងរួចផុតចាកទុក្ខបានយ៉ាងណា ? អ្នកចូរអធិប្បាយសេចក្តីនៃបទទាំងពីរនោះដល់យើងទាំងឡាយ ។

សាមណេរនោះទទួលថា ល្អហើយលោកម្ចាស់ ហើយកាន់ផ្លិតដ៏វិចិត្រឡើងកាន់ធម្មាសនៈ ទាញហេតុផលមកអំពីនិកាយទាំង ៥ បែកខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ និងពោធិបក្ខិយធម៌ ដូចមហាមេឃតាំងឡើងក្នុងទ្វីបទាំង ៤ ញុំាំងភ្លៀងព្រិលឲ្យធ្លាក់ចុះ ពោលធម្មកថាដោយ

កំពូល គឺព្រះអរហត្ត ហើយពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សេចក្ដីសុខ រមែងមានដល់បុគ្គលអ្នកសម្រេចព្រះអរហត្តយ៉ាងនេះ, បុគ្គលអ្នកសម្រេចព្រះអរហត្តហើយនោះឯង រមែងរួចផុតចាកទុក្ខ, បុគ្គលដ៏សេសមិនរួចផុតចាកជាតិទុក្ខជាដើម និងរួចផុតចាកទុក្ខក្នុងនរកជាដើមបានឡើយ ។

ព្រះថេរៈពោលថា ប្រពៃហើយ សាមណេរ សេចក្ដីនៃបទទាំងពីរបទនោះ អ្នកពោលបានល្អហើយ, ឥឡូវនេះ អ្នកចូរពោលសរភញ្ញចុះ ។ សាមណេរនោះ ក៏បានពោលសរភញ្ញទៀត ។

កាលអរុណរះឡើង ពួកមនុស្សដែលបម្រើសាមណេរនោះបានបែកជាពីរពួក ។ ពួកខ្លះខឹងក្រោធថា ក្នុងកាលមុន ពួកយើងមិនធ្លាប់ឃើញបុគ្គលអ្នករឹងរូសដូច្នេះសោះ គួរឲ្យធ្ងល់ដែរ ហេតុដូចម្ដេចសាមណេរចេះនូវធម្មកថាបែបនេះ ក៏មិនពោលបទនៃធម៌សូម្បីតែមួយបទដល់ពួកបុគ្គលអ្នកតាំងនៅក្នុងតំណែងដូចជាមាតាបិតា ហើយបំរើអស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។

មនុស្សពួកខ្លះត្រេកអររីករាយថា ជាលាភរបស់ពួកយើងពិតមែនហ្ន៎ ពួកយើងជាអ្នកមិនដឹងនូវគុណ និងទោស បានបម្រើលោក

អ្នកដ៏ចម្រើនបែបនេះ, មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ពួកយើងបានស្តាប់ធម៌ក្នុងសំណាក់លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនបែបនោះទៀត ។

ក្នុងវេលាជិតភ្លឺនាថ្ងៃនោះ សូម្បីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏ទ្រង់ពិចារណាមើលនូវសត្វលោក ទ្រង់ឃើញពួកឧបដ្ឋាករបស់វនវាសីតិស្សសាមណេរចូលទៅក្នុងសំណាញ់ គឺព្រះញាណរបស់ព្រះអង្គ ព្រះអង្គទ្រង់ពិចារណាថា គុណជាតអ្វីហ្ន៎ នឹងមាន ទ្រង់ឃើញថា ពួកឧបដ្ឋាករបស់វនវាសីតិស្សសាមណេរ ពួកខ្លះក្រោធនឹងនឹងសាមណេរ ពួកខ្លះត្រេកអរ ក៏ពួកដែលក្រោធនឹងនឹងសាមណេរ ដែលជាបុត្ររបស់តថាគតនឹងទៅកាន់នរក, តថាគតគួរតែទៅកាន់ទីនោះ, កាលតថាគតទៅកាន់ទីនោះ មនុស្សទាំងអស់នោះ នឹងញុំាងមេត្តាចិត្តឲ្យកើតឡើងក្នុងសាមណេរហើយរួចផុតចាកទុក្ខ ។

មនុស្សទាំងនោះ និមន្តភិក្ខុសង្ឃហើយទៅកាន់ស្រុក ញុំាងគ្នានិងគ្នាឲ្យធ្វើនូវមណ្ឌប ចាត់ចែងអាហារ មានយាគូ និងភត្តជាដើមក្រាលអាសនៈទុកហើយ អង្គុយរង់ចាំមើលការមករបស់ភិក្ខុសង្ឃ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយជម្រះសរីរៈហើយ កាលនឹងចូលទៅកាន់ស្រុកក្នុងវេលាភិក្ខា ក៏សួរសាមណេរថា ម្នាលអាវុសោ តិស្សៈ អ្នកនឹង

ទៅជាមួយពួកយើង ឬក៏ទៅក្រោយ ។

សាមណេរ. ខ្ញុំព្រះករុណានឹងទៅក្នុងវេលាដែលខ្ញុំព្រះករុណាធ្លាប់ទៅ, សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយនិមន្តទៅមុនចុះ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយក៏កាន់បាត្រ និងចីវរចូលទៅកាន់ស្រុក ។

ពួកមនុស្សជ្រះថ្លានឹងតិស្សសាមណេរ

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ឃ្លុំចីវរក្នុងវត្តជេតពននោះឯង ហើយទ្រង់បាត្រ និងចីវរស្តេចយាងទៅកាន់ទីនោះ ដោយចិត្តតែមួយខណៈ ក៏ទ្រង់សម្តែងនូវព្រះអង្គឲ្យឃើញនៅខាងមុខភិក្ខុទាំងឡាយ ។

អ្នកស្រុកទាំងអស់ភ្ញាក់ផ្អើលថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់យាងមកហើយ ។ ពួកមនុស្សមានចិត្តត្រេកអររីករាយ និមន្តភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានឲ្យគង់ហើយ ប្រគេនយាគូ និងបង្អែម ។

កាលភត្តមិនទាន់សម្រេចនោះឯង សាមណេរក៏បានចូលទៅកាន់ស្រុក ។

អ្នកស្រុក បាននាំភិក្ខាចេញទៅប្រគេនសាមណេរដោយគោរព ។

សាមណេរនោះទទួលភិក្ខា ត្រឹមតែល្មមញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏ទៅកាន់សំណាក់ព្រះសាស្តា បង្អោនបាត្រ

ចូលទៅ ។ ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ម្នាលតិស្សៈ អ្នកនាំមកចុះ ហើយទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលបាត្រ ទ្រង់បង្ហាញព្រះថេរៈថា ម្នាលសារីបុត្រ អ្នកចូរមើលបាត្រសាមណេររបស់អ្នកចុះ ។

ព្រះថេរៈ ទទួលបាត្រអំពីព្រះហស្តព្រះសាស្តា ឲ្យសាមណេរ ហើយពោលថា ម្នាលសាមណេរ អ្នកចូរទៅអង្គុយធ្វើភត្តកិច្ចក្នុងទីដែលគួរដល់ខ្លួនចុះ ។

អ្នកស្រុកអង្គាសភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ហើយទូលសូមអនុមោទនាគាថាអំពីព្រះសាស្តា ។ ព្រះសាស្តា កាលនឹងទ្រង់ធ្វើអនុមោទនា ក៏ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលឧបាសក និងឧបាសិកាទាំងឡាយ ជាលាភរបស់អ្នកទាំងឡាយហើយ ដែលបានឃើញអសីតិមហាសាវក គឺសារីបុត្រ មោគ្គល្លាន កស្សបៈជាដើម ព្រោះអាស្រ័យសាមណេរអ្នកចូលដល់ត្រកូលរបស់ខ្លួនៗ, សូម្បីតថាគតមកកាន់ទីនេះ ក៏ព្រោះអាស្រ័យសាមណេរដែលចូលដល់ត្រកូលរបស់អ្នកទាំង-ឡាយដែរ, សូម្បីការឃើញព្រះពុទ្ធដែលអ្នកទាំងឡាយបានឃើញហើយ ព្រោះអាស្រ័យសាមណេរនេះឯង, ជាលាភរបស់អ្នកទាំងឡាយ អត្តភាពជាមនុស្សនេះ អ្នកទាំងឡាយបានដោយល្អហើយ ។

មនុស្សទាំងឡាយគិតថា គួរឲ្យត្រេកអរណាស់ ជាលាភរបស់ពួកយើងមែន ព្រោះពួកយើងបានឃើញលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនរបស់ពួកយើង ដែលជាអ្នកញ៉ាំងព្រះសម្ពុទ្ធឲ្យប្រោសប្រណី មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ថែមទាំងបានប្រគេនទេយ្យធម៌ដល់លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើននោះទៀត ។

ពួកមនុស្សដែលក្រោធខឹងនឹងសាមណេរ ត្រឡប់បាននូវសេចក្តីត្រេកអរវិញ ។

ពួកមនុស្សដែលត្រេកអរហើយ ក៏ជ្រះថ្លាមានប្រមាណយ៉ាងក្រៃលែង ។ ក៏ក្នុងវេលាចប់អនុមោទនាគាថា ជនជាច្រើនបានសំរេចអរិយផលជាច្រើន មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

ព្រះសាស្តា ស្តេចក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ មនុស្សទាំងឡាយតាមជូនព្រះសាស្តាស្តេចទៅ ហើយក៏ត្រឡប់មកវិញ ។

ព្រះសាស្តា ស្តេចយាងទៅជាមួយនឹងសាមណេរអ្នកមានធុរៈស្មើគ្នា ត្រាស់សួរប្រទេសដែលឧបាសកសម្តែងហើយដល់សាមណេរនោះក្នុងកាលមុនថា ម្នាលសាមណេរ ប្រទេសនេះឈ្មោះអ្វី ប្រទេសនេះឈ្មោះអ្វី ដូច្នេះហើយ បានទ្រង់យាងទៅ ។

សូម្បីសាមណេរក៏ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រទេសនេះឈ្មោះនេះ... ។

ទឹកភ្នែករបស់មនុស្សច្រើនជាងទឹកក្នុងមហាសមុទ្ទ

ព្រះសាស្ដា ទ្រង់យាងទៅកាន់លំនៅរបស់សាមណេរនោះហើយ ទ្រង់ឡើងកាន់កំពូលភ្នំ ។

ក៏មហាសមុទ្រ រមែងប្រាកដដល់ជនទាំងឡាយដែលឈរនៅលើកំពូលភ្នំនោះ ។

ព្រះសាស្ដាត្រាស់សួរសាមណេរថា ម្នាលតិស្សៈ អ្នកឈរនៅលើកំពូលភ្នំ ក្រឡេកមើលខាងនោះ និងខាងនេះ ឃើញអ្វីខ្លះ ?

សាមណេរ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឃើញមហាសមុទ្ទ ។

ព្រះសាស្ដា. ឃើញមហាសមុទ្ទហើយគិតដូចម្ដេច ?

សាមណេរ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគិតយ៉ាងនេះថា កាលយើងយំក្នុងគ្រាដែលយើងដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ទឹកភ្នែកគប្បីច្រើនជាងទឹកមហាសមុទ្ទទាំង ៤ ។

ព្រះសាស្ដាត្រាស់ថា ប្រពៃហើយៗ តិស្សៈ, សេចក្ដីនុ៎ះពិតយ៉ាងនោះមែនហើយ, ព្រោះទឹកភ្នែកដែលហូរចេញ ក្នុងកាលដែល

សត្វម្នាក់ៗ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ រមែងជារបស់ច្រើនជាងទឹកក្នុងមហាសមុទ្ទទាំង ៤ ទៅទៀត លុះត្រាស់ពាក្យនេះហើយ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

ទឹកក្នុងមហាសមុទ្ទទាំង ៤ តិចតួច, ទឹក គឺទឹកភ្នែកនៃនរៈ
ដែលសេចក្តីទុក្ខពាល់ត្រូវហើយ សោកសៅ មានប្រមាណ
មិនតិច ច្រើនជាងទឹកក្នុងមហាសមុទ្ទទាំង ៤ នោះ, ម្នាល
សម្លាញ់ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបអ្នកនៅប្រមាទ ?

ស្ថានទីដែលសត្វធ្លាប់ស្លាប់និងមិនធ្លាប់ស្លាប់

គ្រានោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់សួរសាមណេរនោះទៀតថា ម្នាលតិស្សៈ អ្នកនៅទីណា ?

សាមណេរ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនៅក្នុងញកភ្នំនេះឯង ។

ព្រះសាស្តា. ក៏កាលអ្នកនៅក្នុងទីនោះ គិតដូចម្តេចដែរ ?

សាម. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគិតថា ការកំណត់ទីជម្រុះចោលនូវសរីរៈ ដែលយើងស្លាប់ហើយក្នុងទីនេះមិនមាន ។

ព្រះសាស្តា. ត្រូវហើយៗ តិស្សៈ សេចក្តីនេះ យ៉ាងនោះមែន

ព្រោះថា ហេតុដែលជាទីតាំងនៃសត្វទាំងនេះ មិនដេកហើយលើផែនដី មិនមាន ដូច្នេះហើយ ក៏ត្រាស់ឧបសាឡ្ហកជាតកក្នុងទុកនិបាតដូច្នេះថា:

ព្រាហ្មណ៍អ្នកមានឈ្មោះថា ឧបសាឡ្ហក: ចំនួន ១ ម៉ឺន
៤ ពាន់ ត្រូវគេដុតហើយក្នុងប្រទេសនេះ, ក្នុងលោករក
ទីដែលសត្វមិនធ្លាប់ស្លាប់ រមែងមិនមានក្នុងលោក ។
សច្ច: ១ ធម្ម: ១ អហិង្សា ការមិនបៀតបៀន ១ សញ្ញម:
សេចក្ដីសង្រួម ១ ទម: ការទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ៍ ១ មាននៅ
ក្នុងទីណា ព្រះអរិយ:ទាំងឡាយ រមែងសេពទីនោះ ទីនោះ
ឈ្មោះថា ជាទីដែលសត្វមិនធ្លាប់ស្លាប់ក្នុងលោក ។

បណ្ដាសត្វទាំងឡាយ ដែលស្លាប់ហើយ រមែងជម្រុះចោលនូវសរីរៈលើផែនដី, សត្វទាំងឡាយឈ្មោះថា ស្លាប់ក្នុងប្រទេសដែលមិនធ្លាប់ស្លាប់ រមែងមិនមានដោយប្រការដូច្នេះ ។

ក៏ប៉ុន្តែព្រះថេរៈទាំងឡាយ ដូចជាព្រះអានន្ទត្ថេរ រមែងបរិនិព្វានក្នុងប្រទេសដែលលោកមិនធ្លាប់ស្លាប់ ។

ការបរិនិព្វានរបស់ព្រះអានន្ទ

បានឮថា ព្រះអានន្ទត្ថេរពិចារណាមើលអាយុសង្ខារ ក្នុងកាល

ដែលខ្លួនមានអាយុបាន ១២០ ឆ្នាំ ដឹងថា អាយុសង្ខារនោះជាសភាវៈអស់ទៅដោយជុំវិញហើយ ក៏ប្រាប់ពុទ្ធបរិស័ទថា អាត្មាភាពនឹងបរិនិព្វានក្នុងថ្ងៃទី ៧ អំពីថ្ងៃនេះ ។

បណ្ដាមនុស្សទាំងឡាយ ដែលនៅនាត្រើយទាំងពីរនៃស្ទឹងរោហិណី ឮដំណឹងនោះហើយ អ្នកដែលនៅនាត្រើយខាងអាយពោលថា ពួកយើងមានឧបការៈច្រើនចំពោះព្រះថេរៈ, ព្រះថេរៈនឹងបរិនិព្វានក្នុងសំណាក់របស់ពួកយើង ។

អ្នកដែលនៅនាត្រើយខាងនាយ ក៏ពោលថា ពួកយើងមានឧបការៈច្រើនចំពោះព្រះថេរៈ, ព្រះថេរៈនឹងបរិនិព្វានក្នុងសំណាក់របស់ពួកយើង ។

ព្រះថេរៈ ស្ដាប់ពាក្យរបស់ជនទាំងនោះហើយគិតថា ពួកជនអ្នកនៅនាត្រើយទាំងពីរ សុទ្ធតែមានឧបការៈច្រើនដល់យើងទាំងអស់ យើងមិនអាចពោលថា ជនទាំងនេះមិនមានឧបការៈបានទេ, បើយើងនឹងបរិនិព្វាននាត្រើយខាងអាយ, អ្នកដែលនៅត្រើយខាងនាយនឹងធ្វើការឈ្លោះទាស់ទែងនឹងពួកអ្នកដែលនៅត្រើយខាងអាយ ដើម្បីនឹងយក (អដ្ឋិ) ធាតុ, បើយើងនឹងបរិនិព្វាននៅនាត្រើយខាងនាយ ពួក

ជនដែលនៅត្រើយខាងអាយ ក៏នឹងធ្វើយ៉ាងនោះដែរ, ការឈ្លោះទាស់ទែងសូម្បីកាលនឹងកើត ក៏កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យយើងដោយពិត, សូម្បីកាលនឹងស្ងប់ទៅ ក៏នឹងស្ងប់អាស្រ័យយើងដែរ ដូច្នេះហើយពោលថា ទាំងអ្នកដែលនៅត្រើយខាងអាយ រមែងមានឧបការៈដល់យើង, ទាំងអ្នកដែលនៅត្រើយខាងនាយក៏មានឧបការៈដល់យើង, នរណាៗ ដែលឈ្មោះថាមិនមានឧបការៈដល់យើងរមែងមិនមាន, ពួកអ្នកដែលនៅត្រើយខាងអាយ ចូរប្រជុំគ្នានៅត្រើយខាងអាយចុះ, ពួកអ្នកដែលនៅត្រើយខាងនាយ ក៏ចូរប្រជុំគ្នានៅត្រើយខាងនាយចុះ ។

ក្នុងថ្ងៃទី ៧ អំពីថ្ងៃនោះ ព្រះថេរៈគង់ពែនភ្នែនព្ធដ៏អាកាសកំពស់ប្រមាណ ៧ ដើមត្នោត ត្រង់កណ្តាលស្ទឹង សម្តែងធម្មកថាដល់មហាជន ហើយអធិដ្ឋានថា សរីរៈរបស់យើង ចូរបែកត្រង់ពាក់កណ្តាល, មួយចំណែកចូរធ្លាក់ចុះមកត្រើយខាងអាយ, មួយចំណែកចូរធ្លាក់ចុះទៅត្រើយខាងនាយ គង់នៅតាមប្រក្រតីនោះឯង ក៏បានចូលឈាន មានតេជោធាតុជាអារម្មណ៍ ។ អណ្តាតភ្លើងក៏តាំងឡើង ។

សរីរៈក៏បែកត្រង់ពាក់កណ្តាល, មួយចំណែកធ្លាក់ចុះមកត្រើយខាងអាយ, មួយចំណែកធ្លាក់ចុះទៅត្រើយខាងនាយ ។ មហាជនបាន

ឃើញអដ្ឋិធាតុរបស់ព្រះថេរៈហើយ ក៏ស្រែកយំ ។

សំឡេងយំ ហាក់ដូចជាសំឡេងស្រុតផែនដី សំឡេងយំនោះគួរឲ្យករុណាក្រៃលែងជាងសំឡេងយំ ក្នុងថ្ងៃដែលព្រះសាស្ដារបស់យើងទ្រង់បរិនិព្វានទៅទៀត ។

ពួកមនុស្សយំរៀបរាប់រហូត ៤ ខែ ដើរយំរៀបរាប់ថា កាលព្រះថេរៈអ្នកកាន់បាត្រ និងចីវររបស់ព្រះសាស្ដាមានជ្រះជន្មនៅ, បានប្រាកដដល់ពួកយើង ដូចជាព្រះសាស្ដាទ្រង់ព្រះជន្មនៅ, ឥឡូវនេះព្រះសាស្ដារបស់ពួកយើងបរិនិព្វានទៅទៀតហើយ ។

ព្រះសាស្ដាសន្ទនាជាមួយនឹងតិស្សសាមណេរ

ព្រះសាស្ដា ត្រាស់នឹងសាមណេរទៀតថា ម្នាលតិស្សៈ អ្នកមិនខ្លាចសំឡេងសត្វទាំងឡាយ មានសំឡេងខ្លាដំបងជាដើម ក្នុងដងព្រៃនេះទេឬ ។

សាមណេរក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនខ្លាចទេ, ម្យ៉ាងទៀត សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងព្រៃ រមែងកើតដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះបានស្ដាប់សំឡេងសត្វទាំងនោះ ហើយពោលពណ៌នាដោយគាថាប្រមាណ ៦០ គាថា ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅសាមណេរនោះថា ម្នាល តិស្សៈ ។

សាមណេរ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានការអ្វី ?

ព្រះសាស្តា. ម្នាលតិស្សៈ តថាគតនឹងទៅហើយណា៎, អ្នកនឹងទៅ ឬនឹងត្រឡប់ ?

សាមណេរ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនាំទៅ, ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅ, កាលឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គត្រឡប់ទៅវិញ, ខ្ញុំព្រះអង្គក៏នឹងត្រឡប់ទៅវិញ ។

ព្រះសាស្តា ក៏ស្តេចចៀសចេញទៅជាមួយភិក្ខុសង្ឃ ។ ប៉ុន្តែអធ្យាស្រ័យរបស់សាមណេរ ប្រាថ្នានឹងត្រឡប់តែម្យ៉ាង ។ ព្រះថេរៈជ្រាបអធ្យាស្រ័យរបស់សាមណេរនោះហើយ ក៏ពោលថា ម្នាល តិស្សៈ ប្រសិនបើអ្នកប្រាថ្នាត្រឡប់ទៅវិញ ក៏ចូរត្រឡប់ទៅចុះ ។ សាមណេរថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា និងថ្វាយបង្គំភិក្ខុសង្ឃហើយត្រឡប់ទៅវិញ ។ ព្រះសាស្តា ស្តេចយាងទៅកាន់វត្តជេតពនវិញ ។

ពួកភិក្ខុសរសើរសាមណេរ

ការសន្ទនារបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កើតឡើងក្នុងធម្មសភាថា

គួរឲ្យអស្ចារ្យណាស់ ! តិស្សសាមណេរធ្វើកម្មដែលបុគ្គលធ្វើបានក្រ ចាប់តាំងអំពីបដិសន្ធិមក ពួកញាតិរបស់លោក បានប្រគេនមធុ-បាយាសដែលមានទឹកតិចដល់ភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប ក្នុងពិធីមង្គល ៧ ដង, ក្នុងកាលបួសហើយ ក៏បានប្រគេនមធុបាយាសដែលមានទឹកតិចដូចគ្នា ដល់ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធានខាងក្នុងវិហារអស់ ៧ ថ្ងៃ, លុះបួសហើយ ក្នុងថ្ងៃទី ៨ ចូលទៅកាន់ស្រុក បានទទួលបិណ្ឌ-បាត ១000 និងសំពត់សាដក ១000 តែពីរថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ, ថ្ងៃស្អែកឡើង បានសំពត់កម្ពល ១000, ក្នុងវេលាដែលលោកនៅក្នុងទីនេះ លាភ និងសក្ការៈច្រើនក៏កើតឡើងហើយដោយប្រការដូច្នេះ, ឥឡូវនេះ លោកលះបង់លាភ និងសក្ការៈបែបនោះចោល ហើយចូលទៅកាន់ព្រៃ ញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយអាហារដែលលាយគ្នា សាមណេរធ្វើកម្មដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រហ្ន៎ ។

បដិបទា ២ យ៉ាង

ព្រះសាស្តា ស្តេចមកហើយត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយអង្គុយសន្ទនាគ្នាអំពីរឿងអ្វី ?

កាលភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា អំពីរឿងឈ្មោះនេះ ក៏ត្រាស់ថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាដែលចូលទៅអាស្រ័យលាភនោះផ្សេង បដិបទាដែលញុំាងសត្វឲ្យដល់ព្រះនិព្វានផ្សេង អបាយភូមិ ៤ បើកទ្វារ រង់ចាំភិក្ខុអ្នករក្សាបដិបទាដែលចូលទៅអាស្រ័យលាភ ដោយអំណាច នៃការសមាទានធុតង្គ មានអារញ្ញកធុតង្គជាដើម ដោយបំណងថា យើងនឹងបានលាភដោយការបដិបត្តិយ៉ាងនេះ ចំណែកភិក្ខុអ្នកលះបង់ លាភ និងសក្ការៈដែលកើតឡើងដោយបដិបទាដែលញុំាងសត្វឲ្យដល់ ព្រះនិព្វាន ហើយចូលទៅកាន់ព្រៃ ព្យាយាម រមែងកាន់យកនូវព្រះ-អរហត្តបាន ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បី សម្តែងធម៌ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១៥ អញ្ញា ហិ លាភូបនិសា អញ្ញា និព្វានគាមិនី
ឯវមេតំ អភិញ្ញាយ ភិក្ខុ ពុទ្ធស្ស សាវកោ
សក្ការំ នាភិនន្ទេយ្យ វិវេកមនុព្រូហយេ ។

បដិបទា អាស្រ័យនូវលាភផ្សេង បដិបទា ជាដំណើរទៅ កាន់ព្រះនិព្វានផ្សេង ភិក្ខុជាសាវករបស់ព្រះពុទ្ធ ដឹង ច្បាស់នូវហេតុទុំះយ៉ាងនេះហើយ មិនគួរត្រេកអរចំពោះ សក្ការៈឡើយ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ បាទព្រះគាថាថា **អញ្ញា ហិ លាភូបនិសា** សេចក្ដីថា ដែលឈ្មោះថា បដិបទាដែលចូលទៅអាស្រ័យលាភនោះផ្សេង, បដិបទាដែលញុំាងសត្វឲ្យដល់ព្រះនិព្វានផ្សេង ។

ពិតណាស់ ភិក្ខុអ្នកញុំាងលាភឲ្យកើតឡើង គួរធ្វើអកុសលកម្មបន្តិចបន្តួចដោយអំពើទាំងឡាយ មានការវៀចដោយកាយជាដើម ជាអំពើដែលភិក្ខុគប្បីធ្វើដើម្បីលាភ ។ ត្បិតថា ក្នុងកាលណាភិក្ខុធ្វើអំពើវៀចទាំងឡាយ មានវៀចដោយកាយជាដើម ក្នុងកាលនោះលាភរមែងកើតឡើង ។ ដូចយ៉ាងថា កាលភិក្ខុលូកដៃចុះទៅក្នុងផើលនៃមធុបាយាសដោយត្រង់ មិនធ្វើឲ្យងឡើង ហើយលើកឡើងវិញ ដៃគ្រាន់តែប្រឡាក់មធុបាយាសប៉ុណ្ណោះ, ប៉ុន្ដែកាលភិក្ខុធ្វើដៃឲ្យវៀចហើយលូកចូលទៅលើកឡើងវិញ ដៃរមែងគាស់ឡើងនូវដុំមធុបាយាសចេញមកដោយពិត, លាភ និងសក្ការៈរមែងកើតឡើងក្នុងកាលធ្វើអំពើវៀចទាំងឡាយ មានវៀចដោយកាយជាដើមយ៉ាងនេះ នេះចាត់ជាបដិបទាដែលចូលទៅអាស្រ័យលាភដែលមិនប្រកបដោយធម៌ ។ ប៉ុន្ដែលាភដែលកើត

ឡើងដោយហេតុបែបនេះ គឺការដល់ព្រមដោយឧបធិ[១] ការទ្រទ្រង់នូវចីវរ (ការគ្រងនូវចីវរ) ភាពជាពហូសូត ការមានបរិវារ ការនៅព្រៃ ឈ្មោះថា ប្រកបដោយធម៌ ។

ក៏ភិក្ខុអ្នកបំពេញបដិបទាដែលញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់ព្រះនិព្វាន មិនមែនជាមនុស្សខ្វាក់ គប្បីធ្វើដូចជាមនុស្សខ្វាក់ មិនមែនជាមនុស្សគ. គប្បីធ្វើដូចមនុស្សគ. មិនមែនជាមនុស្សថ្លង់ គប្បីធ្វើដូចជាមនុស្សថ្លង់ ។

បទថា **ឯវមេតំ** ជាដើម សេចក្តីថា ភិក្ខុឈ្មោះថាជាសាវក ព្រោះអត្ថថា កើតក្នុងទីបំផុតនៃការស្តាប់ ឬព្រោះអត្ថថា ស្តាប់ឱវាទ និងអនុសាសនីរបស់បុគ្គលអ្នកមានឈ្មោះថា **ពុទ្ធៈ** ព្រោះអត្ថថា ត្រាស់ដឹងនូវសង្ខតធម៌ និងអសង្ខតធម៌ទាំងអស់ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាដែលជាគ្រឿងញ៉ាំងលាភឲ្យកើតឡើង និងបដិបទាដែលញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់ព្រះនិព្វានយ៉ាងនេះហើយ មិនគួរត្រេកអរចំពោះលាភសក្ការៈ គឺបច្ច័យ ៤ ដែលមិនប្រកបដោយធម៌ និងមិនគប្បីហាមឃាត់សក្ការៈដែលប្រកបដោយធម៌ឡើយ គប្បីញ៉ាំងវិវេក មានកាយវិវេកជាដើមឲ្យចំរើន

[១] ពាក្យថា ឧបធិ ជាឈ្មោះនៃកិលេសក៏មាន របស់រាងកាយក៏មាន ក្នុងទីនេះជាឈ្មោះនៃរាងកាយ ឧបធិសម្បទា ទើបសំដៅដល់រូបសម្បត្តិ ។

តាមលំដាប់ ។

បណ្ដាវិវេកទាំងនោះ ភាពជាអ្នកមានកាយតែម្នាក់ឯង ឈ្មោះថា កាយវិវេក, សមាបត្តិ ៨ (រូបឈាន ៤ អរូបឈាន ៤) ឈ្មោះថាចិត្តវិវេក, ព្រះនិព្វាន ឈ្មោះថា ឧបធិវិវេក (ឧបធិមាន ៤ គឺ ខន្ធូបធិ, កិលេសូបធិ, អភិសង្ខារូបធិ, កាមូបធិ) ។

បណ្ដាវិវេកទាំងនោះ កាយវិវេក រមែងបន្ទោបង់នូវការប្រឡូកប្រឡំដោយគណៈ, ចិត្តវិវេក រមែងបន្ទោបង់នូវការជាប់ជំពាក់ដោយកិលេស, ឧបធិវិវេក រមែងបន្ទោបង់នូវការជាប់ជំពាក់ក្នុងសង្ខារ, កាយវិវេករមែងជាបច្ច័យដល់ចិត្តវិវេក ចិត្តវិវេករមែងជាបច្ច័យដល់ឧបធិវិវេក, សមដូចពាក្យដែលសារីបុត្តត្ថេរពោលទុកថា កាយវិវេករបស់អ្នកមានកាយគេចចេញហើយ ត្រេកអរក្រៃលែងហើយក្នុងការចេញបួស, ចិត្តវិវេករបស់អ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធហើយ ដល់នូវការផូរ-ផង់យ៉ាងក្រៃលែង និងឧបធិវិវេករបស់បុគ្គលអ្នកមិនមានឧបធិរមែងដល់ព្រះនិព្វាន គប្បីចម្រើន គឺគប្បីបង្កើន អធិប្បាយថា គប្បីចូលទៅដល់វិវេក ៣ នេះ ហើយនៅចុះ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើន សំរេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

(រឿងព្រះវនវាសីតិស្សត្ថេរ ចប់)

ពាលវគ្គ វគ្គទី ៥ ចប់ ដោយបរិបូណ៌